བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་ཡིག་སྒྱུར་དཔྱད་གཞི།

藏汉英互译赏析

Reference to Tibetan-Chinese-English Translation

བྲག་གདོང་བཀྲས་གླིང་དབང་རྡོར་གྱིས་བརྩམས།

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་ཡིག་སྒྱུར་དཔྱད་གཞི།

བྲག་གདོང་བཀྲས་གླིང་དབང་རྡོར།

བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

图书在版编目（CIP）数据

藏汉英互译赏析 / 斋林 · 旺多编译. — 拉萨 ： 西藏人民出版社，2012.10

ISBN 978-7-223-03590-3

Ⅰ. ①藏… Ⅱ. ①斋… Ⅲ. ①藏语-翻译②英语-翻译 Ⅳ. ①H214.59②H315.9

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2012）第 216347 号

藏汉英互译赏析

译　　者	斋林 · 旺多
责任编辑	德吉桑姆
封面设计	洛桑群培
电脑排版	旦增曲吉
出版发行	西藏人民出版社（拉萨市林廓北路 20 号）
印　　刷	拉萨市明鑫印刷有限公司
开　　本	850 × 1168　1/32
印　　张	8.875
字　　数	130 千
版　　次	2012 年 10 月第 1 版
印　　次	2012 年 10 月第 1 次印刷
印　　数	01–1，500
书　　号	ISBN 978-7-223-03590-3
定　　价	18.00 元

版权所有　翻印必究
（如有印装质量问题，请与出版发行部联系调换）

发行部联系电话（传真）：0891-6826115

སྔོན་འགྲོའི་གཏམ།

བྲག་གདོང་བཀྲས་གླིང་དབང་རྫོར་ནས།

བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་ན་ཡིག་སྒྱུར་ལས་གལ·····ཆེའི་གནས་བབས་བཟུང་འདུག འདས་པའི་དུས་ན་གལ་ཏེ་ལོ་ཙཱ་བ··གྲགས་ཅན་མང་པོས་རྒྱ་གར་སྐད་ལས་བོད་སྐད་དུ་སྒྲིགས་བམ་གྲངས·····ལས་འདས་པ་བསྒྱུར་གཞུང་མ་མཛད་ཆེ་ནང་པའི་ཆོས་བོད་ལ་དར་མི····སྲིད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་ཆོག དེང་གི་ཆ་ན་བོད་ཞི་བས་བཅིངས་བཀྱིལ····བྱུང་ནས་བཟུང་ཏང་གི་མཛད་ཕྱོགས་སྲིད་ཇུས་སྐྱི་དང་། ཕྱི་བྲག་ཏུ·····གནམ་ས་ཟླ་འོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་རབ་དང་རིམ····པ་ཡིག་སྒྱུར་(སྐད་སྒྱུར་ཚུད་)ལ་བརྟེན་ནས་ལག་ལེན་དུ་འཁོད་ཡོད། མ··འོངས་པ་ན་བོད་ཀྱི་དབྱིན་ཡིག་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་དང་བསྟུན་ནས་བོད····ཀྱི་རིག་གཞུང་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་འདྲེན་པའམ་ཕྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་བོད·····དུ་འདྲེན་པ་སོགས་ཅི་རིགས་པར་དབྱིན་ཡིག་ཡིག་སྒྱུར་ལས་གལ་ཆེའི་གནས་བབས་བཟུང་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ།

ངང་གི་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་སྒོ་དབྱེའི་སྲིད་ཇུས་ལག་ལེན་དུ་འཁོད་ནས····

བཟུང་བོད་ཁུལ་གྱི་དབྱིན་ཡིག་ཀྱང་མྱུར་ནས་མྱུར་དུ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ
བཞིན་ལགས། དེང་གི་ཆ་ན་དབྱིན་སྐད་བདེ་བར་ཐུབ་མི་ཇེ་སྣེད་མཇལ་
རྒྱུ་འདུག་པ་མ་ཟད་དབྱིན་ཡིག་ཡིག་སྒྱུར་ཡང་མྱུ་གུ་འབུད་བཞིན
ལགས། ལྷག་པར་ཉེ་དུས《གཞོན་ནུ་དྲུག་གི་རྟོགས་བརྗོད་》ཅེས་པའི་
གྲགས་ཅན་དཔེ་དེབ་ཀྱང་ཐོག་མར་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་ཐོན་པར་སྒྱུར་བ་པོ་
པད་མ་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་དང་ལྗེའུ་སྦྲ་མཆོག(Geoff Bailey)ལ་བཀྲ་ཤིས་
བདེ་ལེགས་ཞུ།

ངེད་ནས་དབྱིན་ཡིག་ལས་སྒྱུར་ཡིག་མང་ཙམ་ཐོན་རེར་དབྱིན་
ཡིག་ཡིག་སྒྱུར་སྐོར་ལ་དཔྱད་གཞི་ཞིག་འདོན་ཐུབ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་
པའི་བསམ་པ་རིང་ནས་བཅངས་རུང་། ལོ་སོའི་དབང་ལས་ད་བར་ནར་
འགྱངས་སུ་ལུས། ངེད་རྒྱན་ཡོལ་དུ་འཁོད་རིང་དབྱིན་ཡིག་ཡིག་སྒྱུར་ལ་
ཞུགས་མང་ནའང་ཡོངས་སུ་དེབ་ཐོག་འཁོད་སྐབས་གློག་པ་པོ་ཡི་ཕྱུག
སར་སྒྱུར་ཡིག་སོན་སྐབས་མ་ཡིག་ལས་ཆད་པའམ། མ་ཡིག་སོན་སྐབས
སྒྱུར་ཡིག་ལས་ཆད་པ་ལྷ་བུའི་རྐྱེན་ཅི་རིགས་པར་བརྟེན་དེ་རྣམས་ལས
ཡིག་སྒྱུར་ལ་ཐད་ཀར་ཕན་ཆེ་མ་བཏགས། དེར་བརྟེན་ད་ལམ་ཡིག་སྒྱུར་
ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་ཁོ་བོའི་དབྱིན་ཡིག་སྒྱུར་ཡིག་ཁོངས་ལས་རྩོམ་ཡིག་ཆུང་
ཙག་གམ་དུམ་བུ་ཟུར་བཏོན་གྱིས་མ་ཡིག་དང་སྒྱུར་ཡིག་ཤན་སྦྱར་དུ
དེབ་ཆུང་འདིའི་ནང་ལེའུ་བཞི་རུ་དབྱེ་ནས་བཏོན་ཡོད་པ་ལས། གཅིག
ཏུ་བོད་ཡིག་ལས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས། གཉིས་སུ་རྒྱ་ཡིག་ལས
དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས། གསུམ་དུ་དབྱིན་ཡིག་ལས་བོད་ཡིག་དུ
བསྒྱུར་གྲས། བཞི་རུ་ཚོགས་བཅད་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས་བཅས་ཀྱི་

ནང་དོན་དུ་ཆོས་ལུགས་སྐོར་དང་། བོད་ཡིག་སྐོར། ལོ་རྒྱུས་སྐོར།
ཐང་གའི་སྐོར། གོམས་གཤིས་སྐོར། གཉེན་སྒྲིག་སྐོར། དུར་འཛུག་
སྐོར་སོགས་སྣ་མང་དུ་འདུས་པ་དབྱིན་ཡིག་ཡིག་སྒྱུར་ལ་ཞེན་པའི
གཞོན་ནུ་རྣམས་ལ་དཔྱད་གཞིར་འབུལ་རྫོང་སོང་བ་དགོས་བཞེས་ཞུ།

གཞན་ཡང་ཡིག་སྒྱུར་ཞེས་པར་ཡང་ལས་དོན་གཞན་མཚུངས
ཉམས་མྱོང་དང་། རྩ་དོན། གོ་རིམ་སོགས་ཡོད་ངེས་ལགས་ཤིང་། འདིར་
ལོ་ན་རྒན་པའི་རྒན་འཁུར་དུ་ངེད་ནས་བཟུང་བཞིན་པའི་རྩ་དོན་དང
གོམ་སྟབས་ཀྱང་འདི་ནང་ཆབས་ཅིག་དཔྱད་གཞིར་འབུལ་རྒྱུར་སྟོན་ལ
རྩ་དོན་དུ།

གཅིག་ཏུ། མ་ཡིག་ལ་བརྩི་བཀུར་དགོས་རྒྱུ།

གཉིས་སུ། དོན་སྒྱུར་བྱེད་པ་ལས་ཚིག་སྒྱུར་མི་བྱ་རྒྱུ།

གསུམ་དུ། ཐ་སྙད་སྤྱོད་རིགས་སྟོན་ལ་རང་གི་སྐད་ཡིག་ནང་
ཡོད་མེད་ལེགས་པར་"སྟོག"དགོས་པ་ལས་གང་བྱུང་དུ་གསར་བཟོ་
མི་བྱ་རྒྱུ།

བཞི་རུ། ཡིག་སྒྱུར་ཞེས་ནི་སྐད་ཡིག་གཅིག་ལས་སྐད་ཡིག་གཞན་
ཞིག་ཏུ་ཐབས་གཞན་ཞིག་ལས་འགོད་དགོས་སྟབས་དེ་ལ"བསྐྱར་
བཟོ"(再创造)ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། སྒྱུར་ཡིག་ནང་རང་གི་སྐད་ཡིག་གི་
འགྲོ་སྟངས་དང་མཐུན་པར་བསྟུན་དགོས་པ་ལས་མ་ཡིག་གི་འཆིང་རྒྱ
ལས་འགོག་རྐྱེན་མི་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་དང་བཅས་བཞིའོ།

འདིར་རྩ་དོན་ལ་འགྲེལ་པ་ཚིག་ཤས་སུ། "མ་ཡིག་ལ་བརྩི་བཀུར་
དགོས་རྒྱུ་"ཞེས་ནི་མ་ཡིག་གི་དོན་རྣམས་སྒྱུར་ཡིག་ནང་འཁོད་དགོས

ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལས་མ་ཡིག་གི་ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་ཡིག་ནང་འཁོད་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ལོས་མ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཉམས་མྱོང་ལས་དབྱུང་བའི་ཡིག་སྒྱུར་བ་ཁག་གཅིག་ལས་ཡིག་སྒྱུར་ཞེས་ནི་དོན་སྒྱུར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པར་གོ་བ་གཏིང་ཟབ་མ་ལོན་པར་ཚིག་སྒྱུར་བྱེད་སྲོལ་འདུག་པ་དཔེར་ན། རྒྱ་སྐད་དུ་注意ཞེས་པར་བོད་སྐད་དུ"གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས"ཞེས་ཡོད་དང་ཡོད་བཞིན་དུ"ཡིད་གཟབ་བྱེད་དགོས"ཞེས་སྒྱུར་སྲོལ་ལམ། 羊毛ཞེས་པར"ལུག་བལ"ཞེས་སྒྱུར་སྲོལ། 新娘ཞེས་པར"མནའ་མ་གསར་པ" (འདི་སྐོར་ཡིག་སྒྱུར་མཁས་པ་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ་མཆོག་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་ཟིན) ཞེས་ལྟ་བུར་བཞད་གད་དུ་སྒྱུར་སྲོལ་དུ་འདུག་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཚིག་སྒྱུར་ལས་བྱུང་བ་ཤ་སྟག་ཡིན། དགོས་མེད་ཀྱི་ཚིག་རྩ་འདི་རྣམས་ལས་ཡིག་སྒྱུར་ལ་ལྷད་སྐྱོན་ཡོང་རྒྱུ་སློས་ཅི་བོད་ཡིག་སྤྱི་ལའང་ལྷད་སྐྱོན་ཡོང་རྒྱུ་སྟེ། དཔེར་ན་ངོས་ཚོའི་ཚིག་མཛོད་ནང་དུའང་ཚིག་རྩ་འདི་ཚོར་མ་འདོད་བཞིན་དུ་སྡོད་གནས་ཤིག་མ་བཞག་ན་མི་འགྲིགས་པ་ལྟ་བུའོ། དེར་བརྟེན་གལ་ཏེ་མ་ཡིག་ཡོད་རིགས་ལ་ཚིག་སྒྱུར་ཁོ་ན་བྱས་ཚེ"ཡིག་སྒྱུར་ནི་བསྒྱུར་བཟོ་ཡིན"ཞེས་པར་གོ་བ་ལེན་ཐབས་བྲལ།

བརྗོད་དོན་གཉིས་པ་ནི་གོ་རིམ་སྐོར་ཡིན་པ་དཔྱད་གཞིར་ཞུ།

གཅིག་ཏུ། མ་ཡིག་ལེགས་པར་བཀླག་རྒྱུ།

གཉིས་སུ། ཡིག་སྒྱུར་དངོས་འགོ་འཛུགས་རྒྱུ།

གསུམ་དུ། བསྒྱུར་ཟིན་པར་ཞུས་དག་བྱ་རྒྱུ་སྟེ། གཙོ་བོར་མ་ཡིག་གི་དོན་མ་ལུས་སྒྱུར་ཡིག་ནང་འཁོད་མིན་ལྟ་རྒྱུས་མཚོན། བརྗོད་བྱ་བདེ་པོ་བྱུང་མིན། མིང་ཚིག་གཅིག་གྱུར་བྱུང་མིན་སོགས་གང་ཅིར་ལྟ་དགོས་རྒྱུ།

བཞི་རུ། མ་ཡིག་ཟུར་དུ་བསྐྱུར་ནས་སྒྱུར་ཡིག་ཀྱང་པར་ཞུས་དག་བྱ་རྒྱུ།

འདིར་ཉམས་མྱོང་ལས་དབྱུང་བའི་ཡིག་སྒྱུར་བ་ཁག་གཅིག་ལས་དོན་གཉིས་ལ་སྨོད་གཡེང་འགྲོ་འདུག་པ་ནི། གཅིག་ཏུ"མ་ཡིག་ལེགས་པར་བཀླག་རྒྱུ"ཞེས་པར་དོ་སྣང་ཆུང་སྐྱོན་ལས་མ་ཡིག་ལེགས་པར་མ་བཀླགས་གོང་ཡིག་སྒྱུར་དངོས་སུ་འགོ་འཛུགས་སྲོལ་དུ་འདུག་པ་དང་། གཉིས་སུ"མ་ཡིག་ཟུར་དུ་བསྐྱུར་ནས་སྒྱུར་ཡིག་ཀྱང་པར་ཞུས་དག་བྱ་རྒྱུ"ཞེས་པའི་དགེ་མཚན་མ་རྟོགས་པར་གོ་རིམ་དེ་དག་དོར་བོའང་མང་། འོན་ཀྱང་གོ་རིམ་དེ་ལ་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ལྡན་པ་སྟེ། རང་གི་སྒྱུར་ཡིག་དེ་དག་སྒྱུར་ཡིག་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་བཅོས་ཐུབ།

ཞར་དུ་ཚིགས་བཅད་ཡིག་སྒྱུར་སྐོར་ལ་དེ་བས་དོན་སྒྱུར་དགོས་པ་ལས་ཚིག་སྒྱུར་མི་རུང་ཞིང་དེ་སྐོར་གཤམ་དུ་ཟུར་དུ་གླེང་ཡོད་པར་སྤྱན་གཟིགས་ཞུ།

དཀར་ཆག

བོད་ཡིག་ལས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས།

* 《པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པའི་སྐུ་གདུང་སྲིད་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། .... (2)
* 《གངས་ལྗོངས་ཡིག་གཟུགས་ཀུན་བཏུས་ཞལ་ཐང་》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། .... (10)
* 《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས་》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། … (28)

རྒྱ་ཡིག་ལས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས།

* 《བཀྲ་ཤིས་ཚེ་བརྟན་གྱི་དཔར་རིས་ཕྱོགས་བསྡུས་》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། .... (45)
* 《西藏风土志》(*Tibet—the Land and the People*) ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། .... (53)

དབྱིན་ཡིག་ལས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས།

* 《རོ་མེའོ་དང་ཇུ་ལིགྲི་》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། .... (110)
* 《ཧམ་ལིགྲི་》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། .... (156)

ཚིགས་བཅད་ཀྱི་སྒྱུར་ཡིག་ཁག

* ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ཡིག་སྒྱུར་ལ་སྤྲས་པ། .... (205)
* 《ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་མགུར་གླུ་》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། .... (207)
* 《འཛོམ་པའི་ཞུ་བཤད་》ཅེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས། ...... (263)

ཚད་ཡིག་ལས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས།

《པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པའི་སྐུ་གདུང་
སྲིད་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ》ཞེས་པའི་
དེབ་ལས་དྲངས།

(1989ལོར་བསྒྱུར།)

པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཨེར་ཏི་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་1989ལོའི་ཟླ་1ཚེས་9ཉིན་ཆེད་གཏོང་གནམ་གྲུར་བཞུགས་ཏེ་པེ་ཅིང་ནས······བོད་ལྗོངས་བཀྲས་ལྷུན་དགོན་པར་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ནས་དགུ········པའི་བར་གྱི་སྐུ་གདུང་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རབ་གནས་མཛད་སྒོ་གཙོ···སྐྱོང་གནང་བར་ཕེབས། སྐབས་དེར་སྐུ་ལས་ཆེ་བས་སྙིང་གི་སྣུང་གཞི···ཐོག་ནས་ཕྱོགས་མང་པོས་ཛ་དྲག་གི་མྱུར་སྐྱོབ་ཞུས་ཀྱང་ཕན་འབྲས་མ···ཐོན་པར་1989ལོའི་ཟླ་1ཚེས་28ཉིན་གྱི་ཆུ་ཚོད་ཉི་ཤུ་དང་སྐར་མ་དྲུག་གི་ཐོག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་གཞིས་རྩེའི་ཁོང་གི་བདེ་ཆེན···སྐལ་བཟང་ཕོ་བྲང་དུ་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་གཅིག་ལ་ཕེབས་ཡོད།

པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ནི་1938ལོའི་ཟླ་2ཚེས་19ཉིན་མཚོ·····སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཞུན་ཧྭ་རྫོང་བིས་མདོ་ཤང་དུ་འཁྲུངས་པ་དང་། 1949ལོའི་ཟླ་6ཚེས་3ཉིན་གོ་མིན་སྲིད་གཞུང་གིས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་

The Tenth Panchen Lama took his departure to Tibet from Beijing on 9 January, 1989, by a special flight to supervise the opening ceremany of Tashi Namgyal, a tomb stupa jointly erected for the Fifth to Ninth Panchen Lamas. Unfortunately, owing to sudden attack of heart trouble, he passed away unexpectantly on 28 January, 1989, at the hour of 20:06, in his palace Dechen Phodrang in Shigatse at the age of fifty-one. Every possible means of medical treatment was applied but none proved of success.

The Tenth Panchen Lama was born in February 19, 1938 at Bido Village, Xunhua County, Qinghai Province. On June 3, 1949, the Chinese National Government confirmed him as the incarnation of the Ninth Panchen Lama.On August 10 of the same year, a grand ceremony was held for his enthronement at Kubum Monastery.

དགུ་པའི་ཡང་སྲིད་དུ་དངོས་སུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཞིང་ལོ་དེའི་ཟླ་8ཚེས་10ཉིན་སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་གླིང་དུ་ཁྲི་གསོལ་མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་འཚོགས་ཡོད།

པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཨེར་ཏི་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ནི་རླབས་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་པ་དང་། ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད་ཀྱི་གྲོགས་པོ། སྐད་གྲགས་ལྡན་པའི་རྒྱལ་དོན་གནང་སྒོ་མཁས་ཅན། བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཁྲུད་དུ་འཕགས་པའི་གཙོ་འཛིན། རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་བདུན་པའི་རྒྱུན་ལས་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་སྐུ་གཞོན། ཀྲུང་གོ་ནང་བསྟན་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ཡིན་ཞིང་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོའི་ནང་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱུང་གི་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་ཤུལ་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་བཏང་གནང་ཡོད་ལ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་གསར་པའི་འོག་སུབ་ཐབས་བྲལ་བའི་མཛད་རྗེས་བཞག་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་དར་ཆ་གསལ་སྟོན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་མཐའ་འཁྱོངས་གནང་ཐོག་ཁ་བྲལ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ་དང་རླབས་ཆེན་གྱི་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་དང་སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོང་ཕྱིར་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་འབད་བརྩོན་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ཐུགས་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་དབུ་ཁྲིད་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུས་ཏེ་ཏང་ལ་ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད་ཀྱིས་མཉམ་ལས་མཉམ་སྒྲུབ་དང་། གཅིག་སེམས་གཅིག་གཏད། ཁྲེལ་གྲགས་མཉམ་ཁུར་བཅས་གནང་ཡོད། ཁོང་ནི་བོད་བརྒྱུད

The Tenth Panchen Lama was a great patriotic personage, a faithful friend of the Chinese Communist Party, a famous activitist of state affairs, an outstanding leader of Tibetan Buddhism, the vice-chairman of the Standing Committee of the Seventh National People's Congress and the honorary chairman of the Chinese Buddhist Association. In his life time, he carried forward the successive Panchen Lamas' patriotic traditions. He performed meritorious and everlasting merit under new historical circumstances. He had a clear-cut stand and persisted in the patriotism. He opposed the split and wholeheartedly fought for the unity and prosperity of the great motherland.He firmly supported the leadership of the Chinese Communist Party and sincerely cooperated with it. He worked together with the Party, showed utter devotion to it and shared honour or dishonour with it.

ནང་བསྟན་གྱི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་གཙོ་འཛིན་ཞིག་ཡིན་པས་བོད་བརྒྱུད་ནང་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཆེད་འབད་བརྩོན་སྟོད་མེད་གནང་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བ་དང་བསྟུན་ནས་ཆོས་ལུགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོང་ཕྱིར་ཕན་ཡོད་ཀྱི་ཕྱག་ལས་མང་དག་ཅིག་གནང་ཡོད། ཁོང་གིས་ཏང་གི་སྐབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ཀྲུང་ཨུ་ཚང་འཛོམས་གྲོས་ཚོགས་ཐེངས་གསུམ་པའི་ཐོག་བཏོན་པའི་སྲིད་ཇུས་ཁག་དང་བསྒྱུར་བཅོས་སྒོ་དབྱེར་བརྩེ་བཀུར་ཞུས་པ་དང་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་དང་བོད་རིགས་མི་དམངས་ཚོའི་བདེ་སྐྱིད་དང་། སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་དང་ཡར་ཐོན་ཡོང་རྒྱུར་ཐུགས་ཁུར་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད། ཁོང་གི་མཛད་རྗེས་ནི་ང་ཚོས་དུས་ཀུན་ཏུ་དྲན་གསོ་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

1989ལོའི་ཟླ་བ་དང་པོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཉིན་གསུམ་པར་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་དང་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་གིས་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་ཀྱི་འདོད་སྐོང་འགྲུབ་པའི་མཛད་རྗེས་ལ་དྲན་གསོ་ཞུ་བ་དང་རྒྱ་ཆེའི་སེར་སྐྱ་མང་ཚོགས་ཆོས་རིན་པོ་ཆེར་བཙངས་པའི་དགའ་གཅེས་དང་དད་གུས་ཀྱི་བསམ་པ་སྐོང་ཆེད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་མ་དངུལ་བཏང་ནས་གཞིས་རྩེའི་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དགོན་པར་གདུང་རྟེན་མཆོད་ཁང་བཞེངས་རྒྱུའི་གཏན་འབེབས་གནང་བ་རེད། གཞི་རྨོན་ཆེ་བའི་ལས་གྲྭ་དེ་1990ལོའི་ཟླ9ཚེས20ཉིན་གཉེར་འགོ་ཚུགས་པ་དང་མ་རྩ་སྒོར་བྱེ་བ་དྲུག་དང་ས་ཡ་བཞི་དང་། གསེར་སྐྱི་ཀྲ་དྲུག་བརྒྱ་བཅུ་བཞི། ཀྲ་དངུལ

He was an outstanding figure in Tibetan Buddhism. He made unremitting efforts to develop Tibetan Buddhism. With the development of the society, he rendered many valuable services in order to let religion go in line with the socialist system.He supported each policy that was made in the third plenary session of the Eleventh Chinese Communist Party Central Committee. He supported the reform and the opening door policy. He took good care in Tibetan affairs such as the welfare of Tibetans and development of Tibet. His contributions will be cherished in our memory forever. In memory of his patriotism and in order to satisfy the love towards him by his people, laymen and monks alike, the Central Party Committee and the State Council had passed a decision to invest money on building a tomb stupa in Tashilhunpo Monastery in Shigatse on the third day of his death on January, 1989.

This gigantic project, which was lasted for three years, laid foundation on September 20, 1990, with an enormous amount of wealth such as 64,000,000 Yuan (RMB) in cash , 614 kg of gold , 275 kg of silver and a

སྤྱི་རྒྱ་ཉིས་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྔ། ནོར་བུའི་རིགས་འབོར་ཆེན་བཅས་བཏང་ཡོད་པ་དང་ལོ་གསུམ་རིང་བསྐྲུན་ནས་1993ལོའི་ཟླ་9པར་ལས་མཇུག་བསྒྲིལ་ཐོག 1993ལོའི་ཟླ་9ཚེས་4ཉིན་རབ་གནས་མཛད་སྒོ་གཟབ་རྒྱས་ཚོགས་ཤིང་སྐུ་གདུང་ལ་སྲིད་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་མཚན་གསོལ་བ་རེད།

སྲིད་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སྤྱིའི་གཞི་ཁྱོན་སྤྱི་ཁྲི་གྲུ་བཞི་མ་ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་སོ་གསུམ་དང་མཐོ་ཚད་ལ་སྤྱི་ཁྲི་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་དང་གྲངས་ཆུང་གཉིས་ལྔ་ཡོད་ཅིང་མཆོད་ཁང་གི་དབུས་སུ་མཐོ་ཚད་སྤྱི་ཁྲི་བཅུ་གཅིག་དང་གྲངས་ཆུང་ལྔ་ལྔ་ཡོད་པའི་གདུང་རྟེན་བཞེངས་ཡོད་པ་དང་གདུང་རྟེན་གྱིས་ས་ཁྱོན་སྤྱི་ཁྲི་གྲུ་བཞི་མ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ང་གསུམ་བཟུང་ཡོད། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་གདུང་སངས་རྒྱས་སྐུ་འདྲའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་སྐྱོན་ཆག་མེད་པར་བཞུགས་ཡོད་ལ། མཐའ་འཁོར་དུ་བྱང་ཆུབ་དང་ཡི་དམ་སོགས་ཀྱི་སྐུ་འདྲའི་ལྡེབས་རིས་བཀོས་ཡོད། གདུང་རྟེན་ལྷ་ཁང་བརྗིད་རླབས་ཆེ་ལ་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཟབ་མོ་མཚོན་ཡོད།

ང་ཚོས་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པའི་སྐུ་གདུང་སྲིད་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བརྙན་པར་རྩོམ་སྒྲིག་དང་པར་སྐྲུན་བྱས་ནས་རིན་པོ་ཆེར་དྲན་གསོ་ཟབ་མོ་དང་བླ་ན་མེད་པའི་གུས་སེམས་མཚོན་པར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

large amount of pearls and jewels. The construction met its completion in September 1993, followed by a grand opening ceremony on September 4 the same year. The temple for the tomb stupa was named Sisum Namgyal, meaning "The Victory over the Triple World".

The total construction area consists of 1,933 square metres and 35.25 metres in height. The tomb stupa, with its 11.55 metres in height and 253 square metres in floor space, is placed in the middle of the temple. The body of the Tenth Panchen Lama is embalmed in the vase of the stupa surrounded with murals of Buddhas, Bodhisattvas and *mandalas*. The tomb stupa is rich in local feature and religious flavour.

In order to extend our deepest feeling and highest respect to the Tenth Panchen Lama, we hereby publish a pictorial of Sisum Namgyal the tomb stupa of the Panchen Lama.

《གངས་ལྗོངས་ཡིག་གཟུགས་ཀུན་བཏུས་
ཞལ་ཐང་》ཞེས་པའི་དེབ་
ལས་དྲངས།
(2006ལོར་བསྒྲར།)

མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་མཛད་པར་གཞིགས་ན་ཁ་བའི་ལྗོངས་འདིར་ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་ཙམ་གྱི་སྔོན་ནས་སྟག་གཟིག་སྤུངས་······ཡིག་ཏུ་བྲ་བའི་ཡི་གེ་ཞིག་བྱུང་འདུག་པ་དེ་ནི་བོད་ཡིག་ཐོག་མ་དེ་ཡིན་······པར་ངེས། སྟག་གཟིག་སྤུངས་ཡིག་དེ་སུ་ཞིག་གིས་བཏོད་པ་ཡིན་མིན་ང་ཚོས་ད་ལྟའང་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་མེད། འོན་ཀྱང་སྟག་གཟིག་སྤུངས་··ཡིག་དེ་ལཉྫ་དང་འདྲ་ལ་ཀ་མད་སུམ་ཅུ་ལས་གྲུབ་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།

ད་པན་ལོ་ངོ་༣༠༠༠གཡས་གཡོན་ཞིག་སོང་མཚམས་ཞང་ཞུང་··རྒྱལ་ཕྲན་དུ་སྨར་ཡིག་ཟེར་བའི་བོད་ཡིག་ཅིག་བྱུང་བ་དེ་ནི་སྟོན་པ·······གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེས་སྟག་གཟིག་སྤུངས་ཡིག་གི་རྨང་གཞིའི་ཐོག་འཐུས་སྒྲིག་ཆེན་དུ་བཏང་སྟེ་གསར་གཏོད་མཛད་པ་ཞིག་རེད་འདུག སྨར་ཡིག···དེ་ནི་ཐོག་མར་བོན་ཆོས་ཁོ་ནར་སྤྱོད་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་དེ་ནས····རིམ་གྱིས་ཞང་ཞུང་རྒྱལ་ཕྲན་གྱི་མངའ་ཁོངས་སྤྱི་ལ་སྤྱོད་པའི་ཡི་གེ་ཞིག

According to the studies by the learned 4000 years have passed since the existence of the first Tibetan writing, as named the *Takzik Pungyik* (the Persian Style Writing). We are short of knowledge as to the creator of this writing, but we are clear at mind that it is a Tibetan alphabet written in the style of the Indian script *Lenza*.

Prior to some three thousand years since today, a writing system named *Mayik* (smar yig) had come into existence in the days of Shangshung, created by Tonpa Shenrab, believed to be a revised system of the *Takzik Pungyik*. The *Mayik* formerly was at function in the spheres of the Bon religion only, but later became widely used in the whole region of Shangshung, as it was further

ཏུ་གྱུར་ནས་སྨར་ཆེན་དང་སྨར་ཆུང་ཞེས་པའི་ཡིག་གཟུགས་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུའང་གཟི་ཡིག་དང་ལྷ་བབ་ཡི་གེ་ཞེས་པའི་ཡིག་གཟུགས་རིགས་གཉིས་དར་བ་ནི་མཛེས་རྩལ་ཡིག་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ།

སྤྱི་ལོའི་གོང་གི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོའི་སྐབས་དེར་ཁ་བའི་ལྗོངས་འདིར་གནས་པའི་རྒྱལ་ཕྲན་བཅུ་གཉིས་དང་སིལ་བུ་བཞི་བཅུ་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་འཛུགས་གནང་མཛད་རྗེས་སྨར་ཡིག་དེའང་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གང་ཅིར་སྤྱོད་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་བཙན་པོའི་སྲིད་དབང་གསར་འཛུགས་དང་། བོན་གྱི་རིག་གནས་ཁྱབ་སྤེལ། བོད་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་བཅས་ལ་ཕན་ནུས་ཆེན་པོ་ཐོན། བཙན་པོའི་སྲིད་དབང་བརྩུགས་རྗེས་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། ཆོས་ལུགས། དམག་དོན་སོགས་གོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེར་བརྟེན་འཕེལ་མེད་རང་སོར་གནས་པའི་སྨར་ཡིག་གིས་གོང་འཕེལ་ཞུགས་ཆེ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་སྐོང་ཐབས་བྲལ་བས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊས་སྲོང་བཙན་གྱི་བཀའ་བཞིན་འཕགས་ཡུལ་དུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཕེབས་ནས་ཚུར་ལོག་མཛད་རྗེས་སྨར་ཡིག་གཞིར་མཛད་ཁར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཡི་གེ་ལ་ལཉྫ་དང་ཝརྟུ་ལ་དཔྱད་གཞི་གནང་སྟེ་ད་བར་སྤྱོད་བཞིན་པའི་བོད་ཡིག་འདི་གསར་གཏོད་མཛད། ཡིག་གཟུགས་དེ་དབུ་ཅན་དང་དབུ་མེད་གཉིས་སུ་ཕྱུགས་གཏན་འཁེལ། ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊས་གསར་གཏོད་མཛད་པའི་དབུ་

diverted into the *Marchen* and *Marchung*, the Greater *Mayik* and Lesser *Mayik*.In course of time writing systems such as *Ziyik* (the Agate-Style System) and *Lhabab Yige* (the Descending- God System) came into existence which we believe mainly are artistic styles.

Since the establishment of the Tsenpo ruling period after the unification of Tibet's twelve principalities and forty regions by Nyatri Tsenpo in the second century B.C., the *Mayik* functioned its brilliant use both in religion and politics. During the Tsenpos' rule as Tibet's politics, economics, religion, and military made great progress, the *Mayik*, which then remained stale and still,could not keep parallel to the need of the progress, and Sambhota therefore was sent to India by Songtsen Gampo in the 7th century for studies, who at his return created the Tibetan script in use today on the basis of the *Mayik* in reference to the Indian writings: *Lenza* and *Watu*. Sambhota created his script into two styles, the *Uchen*(With the Head) and *Ume*

ཅན་ལ་སྦྲུལ་ནག་བགྲད་འདྲ་ཞུ་ཞིང་། བཙན་པོའི་སྐུ་རིང་དུ་བྱུང་བའི་······
ཡིག་མཁན་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཐོན་མིའི་དབུ་ཅན་སྦྲུལ་ནག་བགྲད་འདྲ་
གཞིར་བཟུང་སྟེ་དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་གྲགས་ཅན་བརྒྱད་གསར་······
གཏོད་མཛད། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཏེ་བསྟན་པ་ཕྱི་······
དར་གྱི་དུས་མཇུག་ཙམ་དུ་ཁྱུང་པོ་གཡུ་ཁྲིས་སྔོན་བྱུང་དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་······
གཟུགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་ལེགས་ཆ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྡུས་ཀྱིས་ཁྱུང་བྲིས་
སུ་གྲགས་པའི་དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཐོག་མར་གཏན་
ལ་ཕབ། དེ་ནས་བཟུང་དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་······
བྱུང་མེད།

སོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆར་བཀོད་པར་གཞིགས་ན་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་······
གཟུགས་དེ་འང་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཝརྟུ་ལ་དཔེ་མཛད་······
དེ་གསར་གཏོད་གནང་བ་ཞིག་ཡིན། སྐབས་དེར་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་
ཁག་ནང་དབུ་མེད་བེད་སྤྱོད་ལྷག་ཏུ་ཆེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་དབུ་མེད་འབྲི་······
ལུགས་འདྲ་མིན་ཤིན་ཏུ་མང་བས་ཚད་ལྡན་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་······
ཞིག་གསར་གཏོད་མི་བྱེད་ཀ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་བས། ཡིག་མཁན་
ཆེན་པོ་ལྡན་མ་རྩེ་མང་དང་ལེ་ལུགས་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག······
ཟབ་མོ་མཛད་མཐར་དབུ་མེད་ལ་ལྡན་ལུགས་དང་ལེ་ལུགས་ཞེས་པའི་······
འབྲི་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་གཏན་འཁེལ་མཛད། འོན་ཀྱང་ལེ་······
ལུགས་པའི་ཕྱག་རྒྱུན་དེ་ཆེས་སྔ་བའི་དུས་ནས་རྒྱུན་ཆད། ལྡན་མ་རྩེ་······
མང་གི་ཕྱག་རྒྱུན་ལྡན་ལུགས་ཟེར་བ་དེ་སུ་མཐུད་རྒྱུན་འཕེལ་བྱུང་། དེ་······
ནི་ད་ལྟའི་དབུ་མེད་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྨང་གཞི་དེ་ཡིན། དུས་

(the Headless), and the former, his *Uchen*, known as the Crawling Frog style, was further revised into eight minor styles by eight noted men of letters. In the mid-13th century, at the end of the Latter Prosperity of Buddhism, all the different styles of the *Uchen* were systematized into one common style by a scholar named Kyungpo Yutri, and this has remained to this day.

Historical records claim the *Ume* (the Headless) was derived from the Indian writing *Watu*. As the *Ume* was widely in use in the land it later became many forms at writing which gave rise to one common style. Thus two noted men of letters Denma Tsemang and Lelug categorized them into two: the *Denma* style and the *Lelug* style. But since the *Lelug* style lost ground much earlier the only style remained is the *Denma* which is the one in use today. In the 14th century as this *Denma* style once again grew into different styles, at the turn of the 15th century Rabten Kunsang in Gyantse, a vassal of the Pagdu

རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ལྡན་ལུགས་ལའང་འབྲི་སྲོལ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་སྐབས། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་དུས་འགོར་རྒྱལ་རྩེ་ནེ་སྲིད་རབ་བརྟན་ཀུན་བཟང་གིས་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་ཞིབ་བཤད་བརྩམས་ཏེ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་འབྲི་རྒྱུན་དར་སྤེལ་མཛད་པ་མ་ཟད། 《སྨྱུ་གུའི་བསྟན་བཅོས》ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་བརྩམས་གནང་མཛད། དེས་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་སྔར་ལས་ཀྱང་ཚད་ལྡན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འཕེལ། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་སྐབས་སུ་དར་བའི་གཞུང་རིས་དང་། ཨེ་རིས། བླ་རིས་བཅས་ཟེར་བའི་འབྲི་རྒྱུན་རྣམས་ཀྱང་ལྡན་ལུགས་ལས་དར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟའང་བོད་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་བྱེད་སྒོའི་ནང་རྒྱུན་དུ་སྤྱོད་པའི་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

གཞན་ཡང་བཙན་པོའི་སྐུ་རིང་དུ་མཁའ་འགྲོའི་བརྡ་ཡིག་དང་། གཏེར་ཡིག འཁྲུལ་ཡིག་སོགས་ཡིག་གཟུགས་འདྲ་མིན་ཁག་ལྔ་བཅུ་ཙམ་ཞིག་བྱུང་། ཡིག་གཟུགས་མཁས་ཅན་སྐུ་ཞབས་ཟླ་བ་ཚེ་རིང་དམ་པས་ཞིབ་འཇུག་མཛད་པར་གཞིགས་ན་བསྟན་པ་སྔ་དར་ནས་ཕྱི་དར་བར་ལ་བར་གསར་ཟེར་བའི་ཡིག་གཟུགས་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་བྱུང་རུང་ད་ལྟ་མཐོང་བར་དཀོན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་ཁག་ནང་ལོ་པཎ་དང་ཡིག་མཁན་མང་པོ་ཞིག་གིས་སྐྱོགས་ལོའི་ཡིག་གསར་དང་། ཆག་ལོའི་ཡིག་གསར། ཧོར་ཡིག་གསར་མ། རིན་སྤུངས་ཡིག་གསར་སོགས་ཡིག་གསར་དུ་མ་གསར་གཏོད་གནང་བ་དང་། དེ་མིན་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་ཡིག་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་བྱུང་བ་བཅས་ཁྱོན་བོད་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པར་སྣང་།

Dynasty, by publishing a book titled *On the Pen*, standardized the *Ume* system. The different styles in use during the Ganden Phodrang period (the Dalai Lamas' period) such as the *Shungri* (official style), *Eri*("Epa"style) and *Lari* (the monkish style) all belong to the *Denma* style, which is in use today.

Apart from the said above there were some fifty other different writings in existence including the *Dayik* (the Shorthand), the *Teryik* (the Hidden Letters), and the *Trulyik* (the Disguised Letters)in the days of Tibet's Tsenpos. According to studies done by the noted calli-grapher—the late Mr.Dawa Tsering, there was said to have been in existence another wonderful style called the *Bharsar* (the Recent New Style)which is now out of our sight. In different periods of Tibetan history a number of scripture translators and learned *pundits* have created many new styles which are named after their creators or places from where they come from, such as the *Kyoklo* style, the *Chaklo* style, the New Mongolian Script, the *Rinpung* style, etc. In short writing style in Tibet can be amounted to more than a hundred including the local styles produced from diffefent remote localities.

《གངས་ལྗོངས་ཡིག་གཟུགས་ཀུན་བཏུས་ཞལ་ཐང་》ཞེས་པ……… འདིའི་ནང་ད་དུང་ཉེ་རབས་སུ་བྱུང་བའི་གྲགས་ཅན་ཡིག་མཁན་འགའ་ ཡི་བྱུག་བྲིས་ཁག་གཅིག་ཀྱང་བསྡུ་རུབ་ཞུས་ཡོད་པ་ལས་ད་ལྟའི་བོད…… ཡིག་ཡིག་གཟུགས་ལ་གོང་འཕེལ་ཇི་བྱུང་མཚོན་རྟོགས་ཐུབ།

མདོར་ན། ཀུས་ཆོས་སྤྱི་ལི་སྟོང་གི་ངལ་བར་མ་འཛེམས་པར… གནའ་རབས་ནས་དེང་དུས་བར་གྱི་བོད་ཡིག་ཡིག་གཟུགས་བསྡུ་ཐུབ་པ་ རྣམས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་ཏེ་《གངས་ལྗོངས་ཡིག་གཟུགས་ཀུན་བཏུས་ཞལ་ ཐང་》ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་འདི་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས་པ་དང་། དེར་བོད་རྒྱ་ དབྱིན་བཅས་སྐད་ཡིག་གསུམ་ལས་གྲུབ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་པ……… བཅས་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས"དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་རིག་གནས་གནའ་བྲལ་ སྐྱར་སྐྱོབ་བྱ་དགོས"གསུངས་པའི་འབོད་སྐུལ་དང་ལེན་ཞུས་པ་ཞིག…… ཡིན་ལ། བོད་ཡིག་ཡིག་གཟུགས་ལ་གཅེས་པའི་ཡིག་མཁན་ཚོའི་དཔྱད་… གཞིའི་དགོས་མཁོར་བསྟུན་པ། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་ གནས་ཡོངས་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་བོད་ཡིག་ལ་དཔྱད་ནས་བོད་མི……… རིགས་དང་དེའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞི་དོན་ལ་ངོས་འཛིན་ཟབ་མོ་ཐུབ་སྟེ… དཔལ་ཡོན་གཉིས་དང་། འཆམ་མཐུན་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུར… སྐུལ་མ་གཏོང་བའི་དགོས་མཁོ་དང་མཐུན་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན།

This booklet also hereby presents a selection of calligraphy by noted penmen of the contemporary to let our readers have an idea the present progress in Tibetan writing.

Lastly, despite the hardships caused by a distance of a thousand miles, we've at last managed to gather these writings of the past and present and compiled them into a book in three languages: Tibetan, the Han and English, in acknowledgment to the call of the State "to rescue the cultural remains," and a reference to the need of those who have interest in Tibetan writing. By this study of Tibetan script, the key of the Tibetan culture, we wish you to have a good understanding at Tibetan culture thus to suit the need of "two civilizations" and harmonious society.

སྟག་གཟིག་སྤུངས་ཡིག

སྟག་གཟིག་སྤུངས་ཡིག་ནི་གངས་ལྗོངས་སུ་ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་གི་སྔོན་རོལ་ནས་བོད་མིས་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཡིན། མཁས་དབང་རྣམ་པས་ཡུན་རིང་ཞིབ་འཇུག་གནང་བར་གཞིགས་ན་བོད་ཡིག་འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་ཡི་གེ་ལཉྫ་དང་ཧ་ཅང་འདྲ། ཡིག་གཟུགས་འདི་ནི་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་ཨེམ་ཆི་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ལགས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་ཉར་ཚགས་གནང་བའི་བོད་ཡིག་སྲུམ་རྟགས་པར་པོད་ལས་འདྲ་བཤུས་ཞུས།

དབུ་ཅན།

དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་པོ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པར་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊས་ཡིག་ཕུད་དུ་བྲིས་གནང་མཛད་པའི་ཡི་གེ་སྦྲུག་མའི་གཟུངས་ལས་གྲུབ་པའི་སྦལ་ནག་བགྲོད་འདྲ་ཞེས་པའི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ་དང་། བརྒྱད་པ། དགུ་པ་བཅས་སོ་སོར་ཡིག་མཁན་ཆེན་པོ་བརྒྱད་སྤྱ་རྗེས་སུ་བྱུང་སྟེ་ཁོང་རྣམ་པས་ཐོན་མིའི་དབུ་ཅན་ལ་དཔེ་བྱས་ཏེ་དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་མི་འདྲ་བ་ཁག་བརྒྱད་གསར་གཏོད་མཛད། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཏེ་བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དུས་མཇུག་ཙམ་དུ་ཁྱུང་པོ་གཡུ་ཁྲིས་སྔོན་བྱུང་དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་ལེགས་ཆ་རྣམས་ཕྱོགས་བསྡུས་ཀྱིས་དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ཚད་ལྡན་ཁྱུང་བྲིས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཐོག་མར་གཏན་ལ་ཕབ།

The *Takzik Pungyik*(the Persian Style Writing)

It is the earliest writing system in Tibet, originated 4000 years ago. As it is much in resemblance to the Indian *Lenza*, it's believed to have originated from Indian ancient writings too, according to scholars. The piece in presentation here is generously produced from his collections, by a Tibetan traditional physician Dr. Palden Yeshe in Tsada County, Ngari.

The *Uchen* System(With the Head)

The *Uchen* was created by Sambhota in Phabongka in the 7th century, and he had it carved on a rock there in the same year (the rock was destroyed in the Cultural Revolution). Its letters looked like frogs crawling onto a meadow from a cave, thus named Crawling Frogs. Since the emergence of the eight men of letters in the 7th, 8th and 9th centuries, the Crawling Frogs further took shape into eight different styles. Since the mid-13th century during the Latter Prosperity of Buddhism, a scholar named Kyungpo Yutri systematized the *Uchen* into one standard style.

དབུ་མེད།

ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆར་གཞིགས་ན་དབུ་མེད་ནི་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊས……
སྦྱར་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་ཝརྟུ་ལ་དཔེ་མཛད་དེ་གསར་གཏོད་གནང་བ་ཞིག…
ཡིན། བཙན་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་དུ་གཙོ་བོ་དབུ་ཅན་བེད་སྤྱོད…
གཏོང་གི་ཡོད་ཀྱང་དབུ་མེད་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་
བྱུང་། སྐབས་དེར་བཙན་པོའི་བཀའ་དང་། གཞུང་ཡིག གསུང་རབ…
སོགས་འབྲི་སྐབས་དབུ་ཅན་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བ་ལས་རྒྱུན་དུ་ཟིན་བྲིས…
དང་། བརྗེད་ཐོ། ལྷག་པར་དུ་འབངས་མི་སེར་གྱི་ཁྲོད་དུ་དབུ་མེད་
བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཆེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་འབྲི་གཟུགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ……
བྱུང་བས་ཚོད་ལྡན་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཤིག་གསར་གཏོད་མི་བྱེད་
ཀ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར། དེར་བརྟེན་ཡིག་མཁན་ཆེན་པོ་ལྡན་མ་རྩེ……
མང་དང་ལེ་ལུགས་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མེད་གཟུགས་རིས་སྣ་ཚོགས་
ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཐར་ལྡན་ལུགས་དང་ལེ་ལུགས་ཞེས་པའི་དབུ……
མེད་ཀྱི་འབྲི་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་བཏོད་ཀྱང་། ལེ་ལུགས་པའི……
འབྲི་རྒྱུན་དེ་ཆེས་སྔ་བའི་དུས་ནས་རྒྱུན་ཆད་དེ་རྩ་ཉམས་སུ་སོང་བ་དང་།
ལྡན་མ་རྩེ་མང་གི་ཕྱག་རྒྱུན་ལྡན་ལུགས་ཟེར་བ་དེ་མུ་མཐུད་རྒྱུན་སྤེལ……
བྱུང་སྟེ་ད་ལྟའི་དབུ་མེད་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྨང་གཞི་དེ་ཡིན།
ཕྱིས་སུ་ལྡན་ལུགས་ལའང་གཟུགས་རིས་དང་མཛེས་ཆོས་གཉིས་ཀ་ཐ……
དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཡིག་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་འབྲི་སྲོལ་བྱུང་བས། དུས…
རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་དུས་འགོར་རྒྱལ་རྩེ་སྡེ་སྲིད་རབ་བརྟན་ཀུན་བཟང……
གིས་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལ་ཞིབ་བཤད་བརྩམས་ཏེ་ཚད་ལྡན་གྱི……

The *Ume* System(the Headless System)

Historical records claim the *Ume* system was derived from the Indian script *Watu* by Sambhota. Though the *Uchen* (With the Head) was widely in use during the Tubo Dynasty, the *Ume* (the Headless) was also at a gradual progress at the time. Though the *Uchen* was used in official or formal writings, for free writings such as making copies, making notes, or daily writings, the *Ume* was chiefly used. As the *Ume* ran wild into a variety of forms at its start two penmen, Denma Tsemang and Lelugpa, categorized them into two: the *Denma* style and *Lelug* style. But the latter lost ground in no time and the former, the *Denma* style, remained to this day, which in course of time furher spread into different forms. Since the 15th century Rabten Kunsang in Gyantse, a vassal of the Pagdu Dynasty by producing a book titled *On the Pen*,

འབྲི་རྒྱུན་དར་སྤེལ་མཛད་པ་མ་ཟད། 《སྨྲ་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས》ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་བརྩམས་པ་དེས་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གོང་འཕེལ་འགྲོ་རྒྱུར་ཕན་ནུས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད།

འཁྱུག

འཁྱུག་ནི་ཡིག་ཆུང་མགྱོགས་བྲིས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་རིམ་བཞིན་གྱུར་ཏེ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། འཁྱུག་ལ་ཚུགས་མ་འཁྱུག་དང་། འཁྱུག་ཆེན་ཞེས་འབྲི་སྲོལ་ཁག་གཉིས་ཡོད་པ་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་འཁྱུག་འདྲེན་མང་ཉུང་ལ་ཐུག དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་ནས་བཅུ་དྲུག་པའི་བར་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གིས་སྤེལ་བའི་སྤྱི་བསྒྲགས་ཤུད་དེ་བྱིངས་གཞུང་ཡིག་ཤལ་མོ་ཆེར་འཁྱུག་ཡིག་ཁོ་ན་བེད་སྤྱོད་བྱས་སྐབས་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་འཁྱུག་ཡིག་དར་འཕེལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་ཉི་ཤུ་ནས་སུམ་ཅུའི་བར་རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པས་གཞུང་ཡིག་ཚད་ལྡན་བཟོས་གནང་མཛད་པར་བརྟེན་དེའི་དུས་སུ་བོད་ཡིག་ཡིག་གཟུགས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་འབྲུ་ཚ་དང་འཁྱུག་ཡིག་ཐད་ཟླ་འོད་ཀྱིས་རིག་པའི་ཆུ་གཏེར་བཞིན་དུ་རྒྱས།

ཡིག་མགོ

ཡིག་མགོ་ནི“ཨོཾ”ཡིག་གི་གཟུགས་གྱུར་ཏེ་རིམ་བཞིན་ཡིག་མགོར་གྱུར། ཡིག་མགོའི་དགོས་པ་གཙོ་བོ་ནི་རྩོམ་ཡིག་གམ་ཡང་ན་ལེའུ་དང་ས་བཅད་ཀྱི་འགོ་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་བརྩམ་བྱའི་བརྗོད་དོན་གྱི་འགོ་བཙུགས·······

standardized the *Ume* system. And this was a nice start for its regulation.

The Cursive Hand

The Cursive Hand, the smallest in size and the quickest in speed, is written in flowing strokes with letters joined to one another. The Cursive Hand can be more in joins, or less in joins, or no joins at all. But the starters are to learn it with no joins. Writings in practice by the turn of the 15th to the 16th century, apart from official documents, the rest were done in the Cursive Hand. By the 17th century the Cursive Hand was done in better strokes. At the second and the third decade of the 20th century the 13th Dalai Lama completed an overall standardization of Tibetan writing systems. In consequence every system in general and the Cursive Hand and the *Drutsa* style in particular rose to their peak.

The Head

It's the disguised form of the Tibetan letter "ཨོཾ", which is the start of every writing. It's also written on the front page of a paper to show the 'front'. But in different

པའི་དོན་སྟོན་པ་དང་། གཞན་ཡང་དཔེ་ཆའི་མདུན་ཤོག་དང་བཀྲ་ཤིས་པའི་དོན་ཡང་སྟོན་པ་ཡིན།

བོད་ཡིག་གི་བརྡ་རྟགས།

བསྟན་པ་ཕྱི་དར་ནས་འགོ་བཙུགས་པའི་ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱའི་རིང་····· ནི་བོད་ཡིག་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བའི་འགག་རྩའི་དུས······· སྐབས་ཤིག་ཡིན། སྐབས་དེར་བོད་ཡིག་གི་བརྡ་རྟགས་ཇི་སྙེད་ཅིག་དར་ཏེ་ད་བར་སྒྱུར་མེད་སུ་མཆིས།

styles the head is written in different forms.

The Punctuations

The first two hundred years of the Latter Prosperity of Buddhism is a rising period of the Tibetan script. Most of the punctuations in Tibetan came into existence at this time, and have remained quite unchanged to this day.

《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས》
ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས།
(2001ལོར་བསྒྱུར།)

[བོད་ལྗོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་དགེ་རྒན་ཆེ་མོ་བ་བསྟན་པ་རབ་བསྟན་མཆོག་ནས་དེབ་འདིའི་འགོ་བརྗོད་དུ་མཛད་པ།]

ཁ་བའི་རྟུལ་མང་བརྩེགས་པའི་ལྷུན་པོ་ཤེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་འདྲ་བ་མང་པོས་བསྐོར་ཅིང་། རྩི་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ། སྤང་ལྗོངས་སོགས་མཛེས་ཤིང་ཉམས་དགའ་བའི་སྣ་ལའི་སྨན་ལྗོངས་འདིར། འདས་པའི་ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་དུས་ནས་རྡོ་བཀོས་རི་མོ་སོགས་རང་མི་རིགས་ཀྱི་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་དར་འགོ་ཚུགས་པ་ནས། རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཚུ་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་སླེབས་རྗེས། ཉེ་འབྲེལ་གྱི་ཕུན་ཟླ་མི་རིགས་གཞན་གྱི་རི་མོའི་ཁྱད་ཡོན་བསྡུ་ལེན་བྱེད་མཁས་པོ་བྱས་ཏེ། རང་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལ་ཁྱད་ཡོན་མང་པོ་གསར་དུ་བསྣན་པ་དང་། བར་མི་ཆད་པའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་ཤུགས་ཆེན་བཏང་ནས། ཡིད་དབང་རབ་ཏུ་འཕྲོག་པ་དང་། ངོ་མཚར་བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པའི་ཁྱད་ཡོན་གྱིས་ཕྱུག་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ཞེས་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་བ་མ་ཟད། སྔོན་བྱོན་མཁས་དབང་ཚོས་སྲོལ་བཏོད་པའི་

Thus, it is this holyland surrounded by great snows, like a wave of crystal stupas, and ladscapes covered with green grass and trees, where discoveries of ancient rock paintings tell the art of painting here had taken origin as early as 4, 500 years back. In its gradual progress, taking experience from sister nationalities, it has become enriched by supplemental skills, and has grown into maturity to the present stage known as "the Tibetan traditional painting", which is full of attractiveness and vitality. The wise of the past have concluded the skill of

རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་བ་ལྔ་དང་། དེ་དག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བྲིས་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་སྔ་རྗེས་སུ་ཐོན་ཡོད། ཕྱོགས་མཚུངས་བཟོ་བཀོད་མཛེས་རིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རྒྱུན་རིས་མི་འདྲ་བ་སྟེ་ཁ་བརྒྱ་ཕྲག་ལ་ཉེ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཐོན་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རི་མོ་དེ་བར་མ་ཆད་པའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་ལམ་བུའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་པར་བརྟེན། རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་མང་ཚོགས་ལ་བསམ་པའི་རྒྱུགས་ཕྱི་མང་པོ་ཞིག་གསར་དུ་བསྐྲུན་ཡོད། ད་ལམ་བོད་ལྗོངས་ཞིན་ཧྰ་པར་འདེབས་བཟོ་གྲྭའི་བློ་མཐུན་རིན་ཆེན་བག་གྲོ་ལགས་ཀྱིས་ལོ་མང་ནང་འབད་པ་སྟོད་མེད་ཀྱིས་མཛེས་རིས་རང་སྦྱོང་གནང་བ་དང་། མཛེས་རིས་ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང་བའི་ནང་ཐོབ་པའི་ཉམས་མྱོང་དང་། རང་གི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་སྡུག་པའི་རྒྱུན་རིས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་བསྡུས་ཀྱིས་བྲིས་གནང་མཛད་དེ། གསར་དུ་རྩོམ་འབྲི་མཛད་པའི་《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས》ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཀྱི་མ་ཟིན་ཁོ་བོས་ཐེངས་ཁ་ཤས་བལྟས་རྗེས་མྱོང་ཚོར་འགའ་ཞིག་བྱུང་བ་གཤམ་གསལ།

དང་པོ། སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས་དེ་དག་གི་ཁྱད་ཆོས་ནི་སྔོན་བྱོན་མཁས་དབང་ཆོས་གསར་དུ་བཏོད་པའི་རྒྱན་རིས་ཀྱི་རྨང་གཞིའི་ཐོག རྒྱལ་སྲོལ་རི་མོ་དང་། ནུབ་ལུགས་རི་མོས་ཟུར་བརྒྱན་ཏེ། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས་དེ་དུས་རིམ་གསར་པའི་ཕྱོགས་སུ་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་ཡོད་པས། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས་དང་རྒྱལ་སྲོལ་རི་མོའི་རྒྱན་རིས། ནུབ་ལུགས་རི་མོའི་རྒྱན་རིས་བཅས་བར་གྱི་ཟུང་འབྲེལ་བྱེད་ཐབས་དང་།

painting into a theory of five major points which have given source to many different styles thereafter almost nearing to a hundred.

Thus We can imagine Tibetan traditional painting has undergone a gradual path of progress which has given source to the populace a nice diet to their idea on painting. Mr. Rinchen Bakdro from the *Xinhua* Printing House, through his years' effort and studies and experience, has nicely compiled his *Tibetan Traditional Art of Decorations* with many beautiful entry pictures, which are his own paintings. I've gone through it a few times and my impressions follow:

1. Tibetan traditional painting is nicely kept in line with its origin as taught to us by our Masters of the by-gone days; yet nicely combined with the Han traditional painting and Western painting. This is a new introduction, and it shows well how to combine the trio as

སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ་འབྲེལ་བ་ཐག་གཅོད་ལེགས་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ།

གཉིས་པ། རྒྱན་རིས་ཀྱི་ཚོན་མདངས་སྦྱེལ་སྟངས་ཐད་སྲོལ་རྒྱུན་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་ལ། དེང་རབས་རི་མོའི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་པ། ཚོན་སྦྱོར་བྱེད་སྟངས་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་གསར་གཏོད་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱན་རིས་ཀྱི་འབྲི་ཐབས་ལག་རྩལ་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུར་ཕན་ནུས་ཐོན་པའི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་ཁག་གཅིག་བཏོན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་རྒྱན་རིས་ཀྱི་བཟོ་བྱ་གསར་པ་ཁ་གསབ་བྱས་ཏེ། མི་རྣམས་ཀྱི་འཚོ་བ་གསར་པའི་ཉམས་འགྱུར་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

གསུམ་པ། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཁྲོམ་རའི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བ་དང་ཆབས་ཅིག དེའི་དགོས་མཁོའི་དབང་གིས་བློ་གསར་གཞོན་ནུ་མང་པོ་ཞིག་ཁང་ཚོན་གཏོང་རྒྱུས་མཚོན་པའི་རྒྱན་རིས་རི་མོ་སྦྱོང་རྒྱུར་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཁོ་ཚོའི་ངོས་ནས་མཚོན་ན་ལག་ལེན་ངོ་མའི་ནང་དུ་སྦྱོངས་གོམས་ཐོན་མགྱོགས་ལ་ཤེས་སླ་བའི་མ་དཔེ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལག་ཏུ་སོན་རྒྱུར་སྐོམ་པ་ཆུ་འདོད་ལྟར་ཀྱི་རེ་བ་ཡོད་སྟབས། དགའ་བསུ་ཆེན་པོ་བྱེད་ངེས་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཕན་འབྲས་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཕན་འབྲས་ལེགས་ཙམ་ཡོང་རྒྱུ་ནི་གོར་མ་ཆག

དེར་བརྟེན་བློ་མཐུན་རིན་ཆེན་བག་གྲོ་ལགས་ཀྱིས་རྩོམ་འབྲི་མཛད་པའི་《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས》ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་དེས་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རི་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་སྐད་དུ་ཕན་འབྲས་བཟང་པོ་ཞིག་ཐོན་ངེས་ལགས་ན། ཁོ་བོས་རྩོམ་པ་པོར་ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད

well as how to maintain each's style.

2. The colouring is well combined the origin to the modern; and in certain ways it is an introduction of new methods. Certain subjects at painting are well supplemented to the old which is a nice introduction of the modern lifestyle.

3. Along with the flourishing rise of the present Socialist market economy, the book is a nice textbook for the young who presently are eager at learning painting or busily engaged at room painting. Without any doubt these young people are urgently in need of a textbook that will easily teach them at work. The book therefore will not only become a nice textbook but a productive force for the society.

In short, since Mr. Rinchen Bakdro's *Tibetan Traditional Art of Decorations* is bound to become a nice driving force for the development of Tibetan traditional

ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་མ་ཟད། སླད་ཀྱང་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་བརྩམ་བྱ… གསར་པ་དེ་བས་ལེགས་པ་མང་པོ་ཞིག་སོར་མོའི་རྩལ་ལས་ཐོན་རྒྱུར་རེ… བ་ཞུ་རྒྱུ་ལགས་སོ།།

བོད་ལྗོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སྒྱུ་རྩལ་ཚན་ཁག་གི་
དགེ་རྒན་ཆེ་མོ་བ་བསྟན་པ་རབ་བརྟན་གྱིས།
སྤྱི་ལོ་༢༠༠༡ལོའི་ཟླ་༡ཚེས་༡༥ཉིན་བྲིས།

painting, I hereby sincerely thank him for his effort and wish him to produce more subjects on painting from his skillful fingers.

Professor Tenpa Rabten,
Tibet University Art Dept.
15 Jan. 2001

[རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་མཁས་དབང་བོད་ལྗོངས་སྨན་
རྩིས་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་བྱམས་པ་འཕྲིན་ལས་མཆོག་
ནས་དེབ་འདིར་དཔྱད་གཏམ་དུ་མཛད་པ།]

༄༅།། 《བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས》ཞེས་པའི་བརྩམ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་
པ་ཞིག་ལོ་མང་རིང་དཀའ་ངལ་ཁྱད་བསད་དང་འབད་པ་དུ་མས་ཧུར་……
བརྩོན་གནང་བར་བརྟེན་དེང་གི་ཆར་དཔེ་སྐྲུན་གནང་རྒྱུའི་དུས……
མཚམས་སུ་སླེབས་འདུག་པས་ང་ཚོས་བོད་རིགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས་
ལ་ལྷག་བསམ་དགེ་བ་དང་རི་མོའི་ལག་རྩལ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་བློ་མཐུན……
རིན་ཆེན་བག་གྲོ་ལགས་སུ་སྙིང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། 《བོད་ཀྱི……
སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས》འདི་དག་བཏོན་པ་བརྒྱུད་རང་ཅག་མི་རིགས་ཀྱི་རི་
མོའི་ལག་རྩལ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་རྒྱུད་འཛིན་དང་གོང་འཕེལ་ཟམ……
མི་ཆད་པ་བྱུང་སྟེ་དེའི་དགེ་མཚན་ལྷབས་ཆེན་རྣམས་རྒྱལ་ནང་དང……
རྒྱལ་ཕྱིའི་ཐོག་སྙན་གྲགས་བཟང་པོའི་དྲི་བསུང་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་ནས་ལུས……
ཅན་ཡོངས་ལ་ཕན་བདེའི་ལམ་བཟང་སྟོན་པའི་སྒྲོན་མེ་སྦར་ན་མ……
གྲགས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་གདོན་མི་ཟ་བསད་ལྟ་དང་འབྱུང་འགྱུར……
བཅས་པར་བོད་རིགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱན་རིས་འདི་བཞིན་རི་བོ་ཧི་མ་ལ……
ཡ་དང་ཆུ་བོ་ཡར་ཀླུང་གཙང་པོ་ལྟར་ཇི་སྲིད་ནམ་གནས་བར་ཡར་རྒྱས……
གོང་འཕེལ་ཡོང་རྒྱུའི་སྨོན་འདུན་དང་བཅས་བོད་ལྗོངས་སྨན་རྩིས་ཁང་
གི་མིང་འཛིན་ཡོན་ཀྲང་བྱམས་པ་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༢ལོའི་ཟླ་
༩ཚེས་༡༠ཉིན།།

I would like to express my thanks to Mr. Rinchen Bakdro for his lengthy period of effort for the compilation of *Tibetan Traditional Art of Decorations* which now seems nearing to its publication. Its publication undoubtedly would spread the fragrance of Tibet's traditional painting to home and abroad, and it would become a lamp that will show the path to its unique characteristics to all people. I hereby hope Tibetan painting traditions will remain and develope forever as the Himalayas and the River Yarlung Tsangpo remain with us.

Jampa Trinle

Honorary Principal of the *Mentsikang*

Date: 10 Sept. 2002.

ཐང་ག

བོད་ཀྱི་ཐང་ག་ཞེས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ནང་དོན་བརྗོད་བྱ་བྱས་ཏེ་བྲིས་པའི་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ཡིན། མང་ཆེ་བ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ནང་དོན་ཡིན་ནའང་། ད་དུང་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་། གཏམ་རྒྱུད། གསོ་རིག་སྨན་ཐང་། སྐར་རྩིས་ཐང་ག་སོགས་ཀྱང་ཡོད། དེ་བཞིན་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་རི་མོའི་ཁྱད་ཆོས་མི་འདྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་བ་ཁག་ལྔ་ཙམ་ཐོན་ཡོད་པ་སྟེ། བལ་བྲིས་འབྲི་སྟོལ། བྱིའུ་སྒང་ལུགས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ། སྨན་ལུགས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ། མཁྱེན་ལུགས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ། སྒར་བྲིས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ་ཐོན་ཡོད་ལ། གྲུབ་མཐའ་དེ་དག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བྲིས་རྒྱུན་མི་འདྲ་བའི་ལུགས་ཚང་ཚང་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཐོན་ཡོད།

ཐང་ག་ལ་དབྱེ་ན་རིགས་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་སྟེ། ཚོན་ཐང་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཐང་ག་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཟང་ཚོན་དང་། ཧང་ཚོན་ཞེས་མི་འདྲ་བ་རིགས་གཉིས་ཡོད། ནག་ཐང་ཞེས་པ་གཙོ་བོའི་བརྗོད་བྱ་ལྷ་དྲག་པོའི་རིགས་ཀྱི་སྣང་བརྙན་བཞེངས་ཡོད། གཞི་གདན་ནག་པོའི་སྟེང་དུ་གསེར་གྱིས་བྲིས་ཏེ་ཚོན་ཁ་ཚུང་ཟད་ཀྱིས་སྤེལ་བླ་བྱས་ཡོད། གསེར་ཐང་ཞེས་པ་ནི་གཞི་གདན་གསེར་གྱི་སྟེང་དུ་སྟོང་སྐུའི་རིགས་རྣམས་མཚལ་གྱིས་བྲིས་ཡོད། མཚལ་ཐང་ཞེས་པ་ནི་གཞི་གདན་དམར་པོའི་སྟེང་དུ་སྟོང་སྐུའི་རིགས་རྣམས་གསེར་གྱིས་བྲིས་ཡོད། ཐང་ག་དེ་རིགས་ཀྱི་དབུས་ཀྱི་གཙོ་ལྷ་དེ་ཚོན་ཁ་བཟོས་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྟོང་སྐུ་ཚང་ཚང་རྣམས་ལ་ཚོན་གྱིས་སྤྱན་འབྱེད་ཀྱང་བྱས་ཡོད།

Thangkas(scroll paintings)

Thangkas, though theoretically understood as holy images painted on scrolls only, but in fact they consist of other subjects such as historical events, parables, medicines, and astrologies. The *thangka* work, in course of time, has developed into five major styles: the Nepalese style, the Chiugang style (formulated by the master painter Chiugang), the Menthang style (formulated by the master painter Menthangpa), the Kyentse style (formulated by the master painter Kyentsewa), and the Gardri style (formulated by the master painter Karma Gar), and these major styles have further diversified into several branches.

The colouring of *thangkas* also differ into styles such as the Tsonthang (colour *thangka*)which is detailed into Sangtson (fast colour)and Hangtson (light or blurred colour); the Nagthang (black painting)—paintings of wrathful gods in gold lines on black background; the Serthang (gold painting)—paintings of the One Thousand Buddhas in red lines on gold background; and the Tsalthang (red painting)—painting of the One Thousand Buddhas in gold lines on red background.

མདོར་ན་བོད་ཀྱི་ཐང་ག་འབྲི་ཐབས་ནི་དངོས་བྲིས་ལྟར་བྲི་བྱའི་ཡུལ་དེ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་འབྲི་སྲོལ་མེད་ཅིང་། རྟོག་པ་འཆར་ཡན་གྱི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་འབྲི་ཐབས་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། སྤྱི་མཚན་གྱི་བརྩམ་བྱ་ལྟར་ངོས་འཛིན་འདི་ཡིན་ཟེར་བ་བྱ་རྒྱུ་མེད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན། མཛེས་ཉམས་དང་མཚོན་བྱེད་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་དོན་རྣམས་བསྟན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པའོ།

མཆོད་ཁང་།

མཆོད་ཁང་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དད་པ་ལྟར་མཆོད་ཡུལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཞུགས་པའི་ལྷ་ཁང་ལ་གོ་ཡང་། འདིར་བཀོད་པའི་མཆོད་ཁང་ནི་ཁྱིམ་ཚང་སོ་སོར་ཡོད་པའི་མཆོད་ཁང་ཡིན། མཆོད་ཁང་ནང་ཆ་སྙམ་མཆོད་གཞོམ་དང་། བཞུགས་ཁྲི་གསོལ་ལྕོག་སོགས་སྒྲིག་འཛུགས་བྱེད་ཅིང་། མཆོད་གཞོམ་ནང་མཆོད་ཡུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་རྟེན་ལི་མ་དང་། གསེར་ཟངས། སྨན་སྐུ། འཇིམ་སྐུ་སོགས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ལ། ཞལ་ཐང་འགེལ་བ་སོགས་རང་ཁྱིམ་ཚང་གི་འབྱོར་འཁོས་ཀྱིས་གང་འགྲུབ་ཡིན། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་མཆོད་པ་བཤེངས་པ་དང་། མར་མེ་དང་། བདུག་སྤོས། ཞལ་ཟས་ཡོན་ཆབ་སོགས་གང་ལྷོགས་ཕུལ་ཏེ་རང་ཁྱིམ་དུ་ཕྱག་མཆོད་འབུལ་དང་གསོལ་བ་སྨོན་ལམ་འདེབས་པའི་ཆོ་ག་སྤྱིལ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན།

The central image of these *thangkas* and the eyes of the surrounding smaller images are all painted in colour.

In short Tibetan *thangkas* do not directly show their subjects as what they appear in reality but show them in an abstract concept, which means they are not exact to reality, nor to abstract concept.

Prayer Room

A prayer room generally is functioned for the display of the Buddha, the Scripture, and the Stupa, as the symbol of the Body, the Speech, and the Mind of the Buddha. But what is given here is a private prayer room where the family rituals are performed; and is usually decorated with cupboards and altars with a seat of honour with a tall table in the centre and hanging *thangkas* along its walls. Inside the altars are enshrined bronze or clay images whose front is a line of offerings of butter lamps, burning incense, holy water cups, etc.

འབག།

ཞལ་འབག་ནི་འཁྲབ་སྟོན་སྣ་ཚོགས་པར་སྤྱོད་པའི་འཁྲབ་ཆས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན། བོད་དུ་ཆོས་ལུགས་རིམ་གྲོ་དང་དམངས་ཁྲོད་ཟློས་གར། གླུ་གར་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སོགས་གང་འདྲ་ཞིག་སྤེལ་ནའང་འཁྲབ་ཆས་ཀྱི་རམ་འདེགས་མེད་དུ་མི་རུང་ཞིང་། བོད་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཁོར་ཡུག་དང་། ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས། ཆོས་ལུགས་དད་མོས་བཅས་མི་རིགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་བརྟེན་ཞལ་འབག་གི་སྒྱུ་རྩལ་ལ་ཡང་ས་གནས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་མཚོན་སྟངས་ཀྱི་ཁྱད་འཕགས་སོགས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཡོད་པ་སྟེ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིག་གཞུར་བསྟན་པའམ་ཡང་ན་མིའི་བསམ་པའི་དགོས་དབང་མཚོན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་ཞལ་འབག་ལ་དབྱེ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ་འཆམ་གྱི་ཞལ་འབག་དང་དཔྱང་འགེལ་ཞལ་འབག ཨ་ཅེ་ལྷ་མོའི་ཞལ་འབག་སོགས་ཡོད།

Masks

A mask in Tibetan life is an important stage property. Religious dances and opera performances cannot be done without it. As the Tibetan life greatly differs from others the artistic work at making a mask likewise differs. Roughly speaking masks can be catergorised in three: masks used at religious dances, at room decorations and at opera shows.

རྒྱ་ཡིག་ལས་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས།

THE WORKS OF CHINESE PHOTOGRAPHER TASHI TSERAN

རེབ་ལས་དྲངས།

(1994ལོར་བསྒྱུར།)

[རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པ་གྲགས་ཅན་དཔར་པ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་བརྟན་མཆོག་ནས་ཉིད་ཀྱི་དེབ་འདིའི་འགོ་བརྗོད་དུ་མཛད་པ།]

心灵的歌

我——一个高原的儿子,摄影艺术伴随我在高原度过了二十几个春夏秋冬。

二十世纪六十年代末,从北京电影学院毕业。我渴望学成早归故里,渴望对父老乡亲贡献一点自己的才情,渴望早日见到翘首盼望学子归来的亲人们,离开了繁华的京城,离开了生活和学习多年的母校,回到了阔别十载的日思夜想的雪域故乡。不知是哪位名人说过这么一句话:你是麦子,你就应该生长在麦田里。

高原的蓝天是这样明丽洁净,高原的太阳是这样炽热灼人,高原的空气是这样清新芬芳。在这片母亲的土地上,我自由、惬意、潇洒,甚至有些任性、顽皮、狂放不羁。微波荡漾的拉萨河畔,我举瓶狂饮甘甜的拉萨啤酒,遥望辽阔的蓝天,自己也好像随盘旋的雄鹰在高空飞翔,高原大地尽收眼底、一览无余。鲜花怒放的无垠草原,黑色帐房炊烟袅袅,一曲土味十足的弦子舞曲悠然飘荡在夜空中,慈祥的阿爸鼾睡在温暖的牛粪火塘边。

A Song From the Heart

As a son of Tibet, I have been practising the art of photography in the Tibet Plateau for more than twenty years.

I graduated from the Beijing Motion Picture College in the nineteen sixties. With the desire to devote my energy to my countrymen and see my beloved kinsfolk as soon as possibe, I left the bustling capital city of Beijing and from the college where I have studied for years I came back to my native land, the Land of Snows, which I had missed for countless days and nights. I followed what a famous person once had said: If you were a wheat, your place should be in the field.

On the plateau, the sky is so clear, the sunshine is so warm and the air is so fresh. In this motherly land, I feel unrestrained and extremely natural with the life pattern. I even become childish and indulge in emotions. Sitting by the ripple-rolling river Kyichu, I gulp down the Lhasa Brand beer. Looking above, I feel as if I were an eagle hovering in the blue sky and having a birdview of the plateau. I could see the endless prairie which is dotted by colourful flowers; I could see the kitchen smokes spiraling slowly from the black tents; I even could see an old

静谧、安详、浪漫和与世无争的生活，真叫我如痴如醉、留恋忘返。

在这片母亲的土地上，我来来回回、步履匆匆。我不断地举起相机，频频地开启快门。那饱和的色彩、强烈的反差组成了我的摄影画面，也构成了我的瞬间艺术。一幅幅画面，凝聚着我对雪山草原的深情与厚意，也倾诉了我对自己同胞的理解和认识。

青山绿水，椰林碧海固然美，然而对于我这个雪域之子来说，高原的美更令我心驰神往。那高耸林立的雪峰冰川，那刀刻斧凿般的石崖土林，那黑色殿堂熠熠闪光的酥油灯，那蓝空中被狂风吹动的五色经幡，无不透露出一种震撼人心的严酷的美、壮烈的美、阳刚的美。

埃及的金字塔、古罗马的斗兽场、巴黎的艾菲尔铁塔，无一不是令世人向往的神圣建筑，然而对于我这颗雪域之心来说，地球之巅的布达拉宫，更令我热爱与崇拜。她是藏民族心中的圣殿与丰碑，是藏民族力量与灵魂的象征。无论从哪个角度来瞻仰她，总是那样端庄、华贵，是那样威严、崇高，是那样完美、和谐。

Tibetan lying by the yak-dung fire while a typical Tibetan string melody lingering in the night air. Such quiet and romantic life really intoxicates me.

Over the years I have set foot on almost every corner of the plateau,shooting pictures one after another. The rich colours and their sharp contrasts were the theme. The pictures embodied my love for the snow-covered land and my understanding of the people.

For me, a son of Tibet, the Tibet Plateau is more beautiful than the green mountains and blue waters in tropical region, the magnific snow-covered mountains and glaciers, the sky-pointing peaks and cliffs, the butter lamps in the gloomy chapels and the five-coloured prayer flags fluttering in the wind, all without exception exhibit heart-taking, heroic and masculine appeal.

The pyramids in Egypt, the arenas in ancient Rome, the Eiffel Tower in Paris, all are wonders of the world. But for me, a son of Tibet, the Potala Palace, which stands on the highest plateau of the earth, is more wonderful. She is the symbol of the strength and soul of the Tibetan people. No matter from which angle to view her, she feeds my eyes with her unique grandeur and harmony.

浩翰、博大、险峻……，高原大自然环境造就了高原人独特的性格：粗犷、豪放、坦荡、热情、善良、纯真。那花头巾中露出的一双眼睛宛如一汪清泉，明澈见底；那风雪中裸露的粗壮身躯，俨然一根擎天大柱，顶天立地；那蓝空中飘扬的红头穗，犹如一簇燃烧的火焰，热情迎面扑来……。

这是我镜头中所追寻的高原和高原人。

这片地球上最后隆起的银色大地就是我的雪域母亲，命运已把我和她紧密相联，我的全部爱都属于她，我的一切奉献给她。我愿将此摄影集化作一支心灵的歌，献给我的祖国、献给我的雪域母亲、献给曾经关怀我、帮助我的老师、亲友和所有的朋友们。

今日在雪域相聚，

但愿我们永远在雪域相聚，

祝福雪域繁荣昌盛，

祝福雪域吉祥如意。

扎西次登

一九九四年四月于拉萨

The vast and rigid plateau environment has tempered the Tibetan character—brave, straight-forward, honest, hospitable and kind-hearted. Look at the eyes of the young girl through her scarf, don't they look like a pair of crystal springs? Look at the arms of the young man in the snowy wind, don't they appear as the pillars upholding the sky? Look at the tassels around the youth's head, don't they give out brightness and warmth like a fire?

Such are the plateau and plateau people on which my camera had been focusing.

This silver-coloured plateau which rose up the latest above the earth is my nativeland. My destiny is bound to her. All my love belongs to her. Every fraction of my devotion goes to her. I present this collection of photographs to my motherland, to my Land of Snows, and to all my instructors and friends who helped me one way or another.

Today we meet in the Land of Snows,

May we forever meet in the Land of Snows,

May prosperity come to the Land of Snows,

May God always bless the Land of Snows.

TASHI TSETAN

LHASA, APRIL 1994

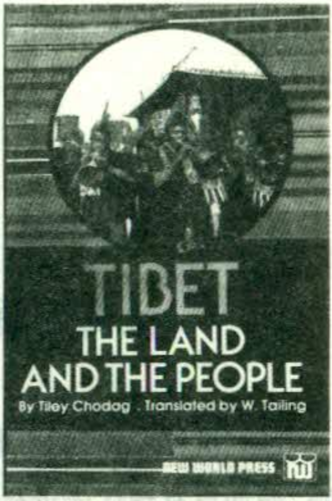

《西藏风土志》*Tibet—the Land and the People*

ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས།

(1988ལོར་བསྒྱུར།)

གསལ་བཤད། དེབ་འདིའི་མ་ཡིག་དང་སྒྱུར་ཡིག་གཉིས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་འདྲ་མིན་དུ་དུས་འདྲ་མིན་དུ་དཔེ་སྐྲུན་བྱས་ཡོད་སྐབས་ད་ལམ་འདིར་····མ་ཡིག་དང་སྒྱུར་ཡིག་ཤན་སྦྱར་དུ་འགོད་སྐབས་གནས་འགའ་སར་ཐུན་བུ་མི་མཐུན་པ་འདུག་པ་ཀློག་པ་པོས་དགོངས་འཇགས་ཞུ།

沧海变桑田的传说

号称“世界屋脊”的西藏高原，原来真是一片汪洋大海吗？假如没有现代先进科学的测定，谁也不会相信。但广泛流传的藏族民间故事中，就有这么一个关于喜马拉雅山区的传说：

在很早很早以前，这里是一片无边无际的大海，海涛卷起波浪，搏击着长满松柏、铁杉和棕榈的海岸，发出哗哗的响声。森林之上，重山叠翠，云雾缭绕；森林里面长满各种奇花异草，成群的斑鹿和羚羊在奔跑，三五成群的犀牛，迈着蹒跚的步伐，悠闲地在湖边饮水；杜鹃、画眉和百灵鸟，在树梢头跳来跳去，欢乐地唱着动听的歌曲；兔子无忧无虑地在嫩绿茂盛的草地上奔跑……这是一幅多么诱人的和平、安定的图景呀！

有一天，海里突然来了一头巨大的五头毒龙，把森林捣得乱七八糟，又搅起万丈海浪，摧毁了花草树木。生活在这里的飞禽走兽，都预感到灾难临头了。

The Legend of How the Sea Became Land

Was the Tibetan plateau, known as "the roof of the world," once really a great boundless sea? Modern science says it was, otherwise no one would have ever believed it. However, in the Tibetan's widespread folklore there is a legend about the Himalayas which tells just such a story.

Once upon a time the land of Tibet was a great boundless sea whose foaming waves crashed onto the beach densely covered with pines, hemlocks and palms. Above the forest, mountain ranges rose one upon another, and wisps of clouds rolled over the horizon. Within the forest, exotic flowers and grasses grew in profusion, deer and antelopes galloped in herds, and rhinoceroses roamed slowly in small groups, leisurely ambling to the water's edge to drink. Cuckoos, thrushes and larks hopped to and fro on treetops, warbling harmoniously, and hares gambolled in the green meadows. Such was the charming picture of peace and tranquillity!

But one day, a giant five-headed poisonous dragon suddenly rose up from the sea. It threw the forest into confusion, stirred bottomless waves, and destroyed the

他们往东边逃，东边森林倾倒、草地淹没；它们又拥到西边，西边也是狂涛恶浪，打得谁也喘不过气来，正当飞禽走兽们走头无路的时候，突然，大海的上空飘来了五朵彩云，变成五部慧空行母，她们来到了海边，施展无边法力，降服了五头毒龙。妖魔被征服了，大海也风平浪静，生活在这里的鹿、羚、猴、兔、鸟，对仙女顶礼膜拜，感谢她们救命之恩。众空行母想告辞回归天庭，怎奈众生苦苦哀求，要求她们留在此间为众生谋利。于是五仙女发慈悲之心，同意留下来与众生共享太平之日。五位仙女喝令大海退去，于是，东边变成茂密的森林，西边是万顷良田，南边是花草茂盛的花园，北边是无边无际的牧场。那五位仙女，变成了喜马拉雅山脉的五个主峰，即：祥寿仙女峰、翠颜仙女峰、贞慧仙女峰、冠咏仙女峰、施仁仙女峰，屹立在西南边缘之上，守卫着这幸福的乐园；

flowers, plants and trees. The birds and animals dwelling in the forest thought catastrophe had befallen them. They fled to the east but the eastern forest had toppled over and the green meadows were flooded. They swarmed back to the west, but the west, too, was a world of angry waves. As the animals and birds prepared to meet their doom, suddenly over the sea there appeared a five-coloured cloud which transformed itself into the Five Sister *Dakinis*. Alighting on the beach, the *Dakinis* used their supernatural power to subdue the five-headed poisonous dragon. Once the demon was defeated, the great sea became calm again, and the deer, antelopes, monkeys, hares and birds that lived in the forest prostrated themselves before the *Dakinis* and expressed their gratitude to their saviours.

As the *Dakinis* prepared to take their leave for heaven, the animals and birds begged them to stay and favour them with their presence. Out of compassion, the Five Sister *Dakinis* agreed to remain and share their peaceful days with the forest dwellers. The *Dakinis* then ordered the sea to retreat. As a consequence, the east changed into a dense forest, the west became a boundless expanse of fertile soil, the south was transformed into a garden of flourishing flowers and grasses, and the north

那为首的翠颜仙女峰便是珠穆朗玛，她就是今天的世界最高峰，当地人民都亲热地称之为“神女峰”。

这个生动的民间传说，反映了西藏高原过去是一片汪洋大海，以后才逐步变成陆洲和高原的事实。

这些故事传说，反映了西藏高原的雅砻河谷，很早便有原始居民生活着，他们在鸟兽群集、果木丛生的河谷山林之中，过着采集的生活，食万种野果，披树叶为衣。经过相当长的岁月的劳动实践，学会了制作弓、矢、斧、镞、甲、盾等工具，形成了部落。

turned into an endless open grassland. The Five Sister *Dakinis* next transformed themselves into the five main peaks of the Himalayan Range: Tashi Tseringma (Auspicious Longevity Goddess), Tingki Shalsangma(Blue Joyful Goddess), Miyo Losangma (Constant Benevolent Goddess), Chopen Dinsangma (Harmonious Voiced Goddess), and Tadkar Dosangma(Reliable Passionate Goddess)all of which stand towering at the south-west border of Tibet in defense of the happy paradise. The main peak Tingki Shalsangma is now known as Mt. Qomolangma (Mt. Everest)and is the highest peak in the world, beloved by the local people as the "Goddess Peak".

This folk legend reflects the fact that the Tibetan plateau was originally a boundless sea which later gradually changed into dry land.

The myth shows that man has inhabited the Yarlung valley since the earliest times. The first inhabitants were hunter-gatherers, but in time they gradually acquired the art of making implements such as bows, arrows, axes, arrow-heads, armour and shields, and grouped themselves into tribes.

从二十年来在林芝、墨脱、定日和昌都卡若遗址的发现，我们可以看到，这些发现与传说是相吻合的。它告诉我们，西藏高原很早便有人类活动。后来，生活在甘肃、青海一带的羌人，向西南迁徙，与西藏原来的土著居民融合而发展成为“博”——藏族。而当松赞干布父子先后建立起强大的吐蕃王朝后（特别是松赞干布执政时期），采取了一系列重大的建国措施，用武力统一了以西藏为中心，包括川、青、甘、滇边缘的各部落，经过长期的融合，发展成了统一的西藏。

The remains discovered in Nyingtri, Metok, Tingri and Karo(in Chamdo) over the last twenty years fit in with the myth. These remains tell us man had been living on the Tibetan plateau since earliest times. Later, the Jang people of Gansu and Qinghai moved south-west and mixed with the aborigines of Tibet, resulting in the "Bod" people or Tibetans. When Songtsan Gampo founded the powerful Tubo Dynasty, he and his later descendants adopted a series of measures for strengthening the country and brought the different tribes living in the border regions of Sichuan, Qinghai, Gansu and Yunnan under Tibetan control by armed force. Over the centuries, these different peoples merged and developed into one single nationality, the Tibetans.

猕猴变人与藏族来源假说

藏族是怎么来的？多少年来有种种说法。

有说是从印度传来的，是释迦的后裔；有说藏族是从马来半岛迁移来的，所以藏族人相貌与马来种接近；有的却说羌族是藏族的前身；还有说黄帝入中原之前建都昆仑，入中原时留下一支，就是现在的藏族；也有说藏族的语言属藏缅语系，可以推想是从缅甸来的……众说纷纭，暂时难以判断谁是谁非，还是先讲讲藏文史书《西藏王统记》里记载的一段有趣的传说吧：

那普陀山上的观世音菩萨，给一只神变来的猕猴，授了戒律，命它从南海来到雪域高原修行。

Monkey to Man: Origins of the Tibetan People

Where did the Tibetans originate? Over the years many different explanations have circulated as to the origins of the Tibetan people. Some say they came from India, and are the descendants of the Shakya race; others say they came from the Malay Peninsula, which explains why they resemble the Malays in facial appearance. Some even claim the Jang people are their ancestors; while yet others hold that before the Yellow Emperor entered the Central Plains, he established his capital at Kunlun, and in the course of his journey to the Central Plains a branch of his community was left behind, which is said to be the Tibetan people of today.

There are also people who claim the Tibetan language belongs to the Burmo-Tibetan language family, therefore it is possible that the Tibetans came from Burma. With so many conflicting hypotheses, it is hard to know which is correct. But let us first take a look at the following interesting myth taken from the Tibetan history book *A Mirror of the Genealogy of Kings*.

Avalokitesvara, the Lord of Mercy living on Mt. Potala, ordained as a disciple a monkey who was a reincarnation of a celestial being, and ordered him to

来此修行，如果与你结合，岂不破了我的戒行！”那女魔便娇娇滴滴地又说道：“你如果不和我结合，那我就只好自尽了。我乃前生注定，降为妖魔；因和你有缘，今日专门找你作为恩爱的人。如果我们成不了亲，那日后我必定成为妖魔的老婆，将要杀害千万生灵，并生下无数魔子魔孙。那时，雪域高原，都是魔鬼的世界，更要残害许多生灵。所以，希望你答应我的要求”。

Bodhisattva. While he was deep in meditation, an ogress appeared to him from the mountains and tempted him with all sorts of passions, urging him openly, "Let us be united!" At first the monkey replied, "I am still a disciple of Avalokitesvara. In obedience to his command I have come here to meditate, and I would be breaking my religious vows if we were to be united."

"If you refuse I shall have no alternative but to kill myself," said the ogress cunningly. "Condemned by the *karma* of my previous life, I was born an ogress. We are bound by fate, and now that I have found you, I shall make you my beloved. If you refuse to marry me, my fate will bind me to become the wife of an ogre in the future. If this comes to pass I will be the cause of thousands of deaths, and will also give birth to countless ogre children and grandchildren. Then the Land of Snows will become nothing but a world of ogres, and more lives will be lost. Thus I hope you will consent to my request."

那猕猴因为是菩萨降世,听了这番话,心中自念道:“我若与她结成夫妻,就得破戒;我若不与她结合,又会造成大的罪恶。”想到这里,猴子一个跟头,便到普陀山找那观世音菩萨,请求自已该怎么办。那观世音想了想,开口说道:这是上天之意,是个吉祥之兆。你能与她结合,在此雪域繁衍人类,是莫大的善事。作为一个菩萨,理当见善而勇为,速去与魔女结成夫妻。这样,猕猴便与魔女结成伴侣。后来,这对夫妻生下六只小猴,这六只小猴性情与爱好各不相同。那菩萨化身的猕猴,将这六只小猴送到果树林中,让他们各自寻食生活。

三年以后,那猴父前去探视子女们,发觉他们已生殖到五百只了。这个时候,树林之中果子也愈来愈少,即将枯竭。众小猴见老猴来了,便纷纷嚷道:“我们将来吃什么呢?”他们一个个摊着双手,模样十分凄惨。那猕猴见此情景,自言自语道:我生下这么多后裔,是遵照观世音菩萨的旨意,今日之事,使我伤透了脑筋,我不如再去请求观世音去。想到这里,他旋即来到普陀山请示圣者。

On hearing these words, the monkey, being a Bodhisattva who had descended to the material world, murmured to himself, “If I were to be united with her, I would have to break my religious vow; but if I were to refuse her request, I would be committing a great sin.” At this thought, the monkey, turned a somersault, and then made his way to Mt. Potala to ask Avalokitesvara what he should do. Avalokitesvara pondered deeply and then said, “This is the will of heaven; it is a good omen. If you unite with the ogress,mankind will multiply in the Land of Snows. This would be a deed of great virtue.” Being a Boddhisattva, the monkey shouldered his responsibility bravely and married the ogress, who later gave birth to six monkey off-springs. The monkey took the young ones to a forest where fruit grew in abundance and left them to live on their own.

Three years later the father monkey paid a visit to the young monkeys, and saw that they had increased to five hundred. By this time,the forest fruits were steadily dwindling and were on the verge of extinction. At the sight of their father, the young monkeys stretched out their paws with a look of misery and shouted in chorus: “What are we to eat in the future?” The father monkey, when he

On hearing these words, the monkey, being a Bodhisattva who had descended to the material world, murmured to himself, "If I were to be united with her, I would have to break my religious vow; but if I were to refuse her request, I would be committing a great sin." At this thought, the monkey, turned a somersault, and then made his way to Mt. Potala to ask Avalokitesvara what he should do. Avalokitesvara pondered deeply and then said, "This is the will of heaven; it is a good omen. If you unite with the ogress, mankind will multiply in the Land of Snows. This would be a deed of great virtue." Being a Boddhisattva, the monkey shouldered his responsibility bravely and married the ogress, who later gave birth to six monkey off-springs. The monkey took the young ones to a forest where fruit grew in abundance and left them to live on their own.

Three years later the father monkey paid a visit to the young monkeys, and saw that they had increased to five hundred. By this time, the forest fruits were steadily dwindling and were on the verge of extinction. At the sight of their father, the young monkeys stretched out their paws with a look of misery and shouted in chorus: "What are we to eat in the future?" The father monkey, when he

saw this, said to himself, "It is all because of Avalokitesvara's command that I have so many descendants. This has given me a terrific headache. I had better go once again to ask Her for further instructions." So thinking he immediately left for Mt. Potala to ask the Sage's advice.

" I will feed your descendants," Avalokitesvara assured him. At his Master's command, the monkey left for Mt. Sumeru (Mt. Rirab), and returned with five different kinds of wild grain seeds, which, when scattered on the unploughed earth, eventually yielded forth various kinds of grains. The father monkey then bade farewell to the young monkeys and returned to his cave.

As the young monkeys were supplied with abundant provision, their tails gradually became shorter and shorter, their tongues became accustomed to human speech, and in the end they became human beings. These were said to be the ancestors of the inhabitants of the Land of Snows.

The tale of the monkey's transformation into man is not only widespread among Tibetans but written records of it can also be found in ancient scriptures, and paintings of the ancient myth can be seen on the walls of the Potala Palace and Norbu Lingka (the Summer Palace).

那猕猴住过的洞穴，民间传说就在泽当附近的贡布山上，而"泽当"也因是"猴子玩耍之地"而得名。离泽当五、六里地的撒拉村，是藏族传说中的第一块青稞地。此后，每逢播种时节，人们都要到这里来抓一把"神土"，以求祖先保佑得丰收。

According to myth, the cave in which the monkeys lived is said to be on Mt. Gongpori near Tsetang. "Tsetang" which means "playground" got its name because it was where the young monkeys had played. According to the myth the first barley field was said to have been put under cultivation at a place called Zara, (present-day Zara Village), about two kilometres distance from Tsetang. Ever since then, when the sowing season comes around each year, folks visit this place and gather a handful of "sacred earth" in the hope that their ancestors will bless them with a bumper harvest.

秀美多姿的面貌

不少人一提起西藏,便常常把她与冰天雪地、荒草漠漠、高寒缺氧、凄凉可怕的字眼联系起来。其实,西藏高原的地质地貌,是丰富多姿、色彩斑斓的。

当你到西藏高原作一次有趣的旅行、便会发现,这里的高山气势雄伟。在南部边缘,与印度、尼泊尔、不丹、锡金等国交叉的喜马拉雅山脉,全长二千四百多公里,是世界最高的山脉,有名的珠穆朗玛峰、希夏邦马峰就是这条山脉的高峰。平均海拔六千米的岗底斯山脉,和喜马拉雅山脉携手前进,横贯着西藏的西南部。而连接青海和西藏的唐古拉山脉,平均海拔高度只有四千五百米,但它地处北方,拥有许多壮丽雄奇的冰川,且长冬无夏,严寒酷冷。东藏的横断山脉是南北走向,这在世界上也被视为奇特的造山产物。

高原上有如茵的草原。在那坦荡的草原上,成千上万的牛羊,如片片云朵,浮现在山岗上。藏北广袤的土地放牧着几百万头(只)牛羊。西藏是我国五大牧区之一。

A Many-Faceted Land

Many people, when the word "Tibet" is mentioned, often conjure up the image of a world of ice and snow, a barren wilderness, a high mountainous region short of oxygen, so on and so forth. In fact, the Tibetan plateau presents a rich appearance of gorgeous colour.

Lofty mountains there are imposing and magnificent. Tibet's southern border adjoining India, Nepal, Bhutan and Sikkim is the Himalaya Range, the highest mountain range in the world, stretching 2,400 kilometres in length. The famous Mt. Jomolangma (Mt. Everest)and Shisha Pangma are the highest peaks of this mountain range. The Himalayas and the Gangdise Range, which both have an average altitude of 6,000 metres above sea level, run parallel to one another across the south-western part of Tibet. To the north lies the Nyanchen Tanglha range which joins Qinghai and Tibet. Though it has an average altitude of "only" 4,500 metres above sea level, owing to its northerly aspect and everlasting winter, it possesses a number of majestic glaciers.To the east lie unique mountain ranges which are the only ones in the world to run north and south. Green open grassland lies to the north of the plateau. Tended by fierce-looking mounted

勇敢的草原牧民，裸胸露臂，腰束大皮袍，佩带短刀长剑，骑着高头大马，十分悠闲、潇洒、英武。各种颜色的帮锦花，妩媚多姿，使草原显得更加美丽。

那号称"西藏江南"的墨脱、察隅、勒布和樟木，又有一番艳丽的景色。那里气候温和，四季不同，处处奇花异草，宛若江南。

高原上还有世界上最高的河流。有名的雅鲁藏布江，全长一千七百八十七公里，象一条银色的巨龙，蜿蜒前进。它从海拔五千三百米的喜马拉雅山北麓发源，注入印度洋的孟加拉湾。下游墨脱境内是有名的九十度大拐弯，拐角之处的壮丽景象，世所罕见。东部的澜沧江全长四千五百公里，咆哮于高山深谷之中，水流湍急，两岸多石滩。怒江、金沙江、拉萨河、年楚河、尼洋泥等分布全区各地，蕴藏的水力资源全国首屈一指。

herdsmen, millions of yaks and sheep graze on these vast pasturelands of northern Tibet, which is one of the five major pastoral areas in China.

Metok, Zayul, Lekpo and Dam, known as the "rongyul" (deep valleys)of Tibet, offer another kind of beautiful scenery. The climate in these regions is mild with clearly defined seasons, and exotic flowers and rare grasses grow everywhere.

The plateau also has the highest rivers in the world. The famous Yarlung Tsangpo River(Brahmaputra), 1,787 kilometres long, winds like a giant silvery dragon from its source on the north side of the Himalayas where the altitude reaches 5,300 metres above sea level, until it empties into the Bay of Bengal. In its lower reaches, as it passes through the Metok region, it makes a famous ninety degree bend, creating a most magnificent and breathtaking scene. In the east, the Zachu River (Mekong), 4,500 kilometres in total length, roars along its narrow, rocky course through high mountains and deep valleys. In addition, the rivers Gyamo Ngulchu, Yangze, Lhasa Kyichu, Gyantse Nyangchu and Kongpo Nyangchu, are dispersed over the whole of Tibet. Their waterpower resources are the foremost in the country.

纳木湖、羊卓雍湖、奇林湖和玛珐木措湖，是高原上四大湖泊。湖中盛产鱼类，湖边是良好的牧场。即使是那终年冰雪覆盖、峰峦高耸入云的雪山，也有千奇百怪的水晶宫、冰塔林和冰蘑菇。

西藏高原上的山光水色，加上一望无际的原始森林，对那些有勇气探索高原奥秘的人来说，确实具有莫大的魅力。

藏北草原、藏南谷地、喜马拉雅山区、西部高原和东部三江流域，是西藏的自然分布区。如果按照历史习惯的传统行政区划分来说，整个藏区分为上、中、下三区，上区为阿里三部（སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ），中区卫藏四翼（བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞི），下区青藏六岗（སྨད་མདོ་ཁམས་སྒང་དྲུག）。

Tibet possesses lakes in plenty. Byang Namtso, Yamdok Tso, Siling Tso and Tso Mapham are the four largest lakes of the plateau. These lakes contain fish in plenty and lap up against fine pasturelands. Even those airy mountain regions covered with snow and ice all the year round possess attractions in the form of marvelous crystal palaces, ice-pillar forests and ice-mushrooms.

The grasslands of northern Tibet, deep valleys of southern Tibet, mountain ranges of the Himalayas, highlands of western Tibet and three river valleys of eastern Tibet, are Tibet's natural divisions. According to the traditional division of the past the whole of Tibet once was divided into three regions: the Upper Three Regions of Ngari, the Central Four Regions of U and Tsang and the Lower Six Plateaus of Domme (Qinghai)and Kham. These divisions still hold to this day.

数不清的湖泊

草原深处，有许多湖泊，几乎都是内陆湖。水从雪山来，流进草原中，在低处积蓄，变成湖与海。

当你走到草原底部，向两边瞭望，便可见到几乎四处都是和缓的、连绵起伏的低山丘陵，把草原分割成一个个、一排排的湖盆。湖盆中央，便是一串串晶莹的湖泊。西藏高原上的湖泊，约有一千五百多个，数量之多，在全国首屈一指。绝大多数湖泊分布在藏北草原上，象当雄草原上有名的腾格里海纳木湖，班戈草原上的奇林湖，以及班戈湖，都是面积一千平方公里以上的大湖。

草原上的湖泊，有咸水湖和淡水湖。咸水湖边，堆满一尺多厚的烧碱和芒硝，还有晶亮的硼砂。这些都是重要的化工原料。

湖泊草滩和湖岛，则是天鹅、野鸭、鸽子栖息的地方。夏天，要是谁想拣野禽蛋，尽管开着车子来，任何时候都会让你满载而归。

Lakes Without Number

Deep within the Northern Grasslands lie numerous inland lakes. These lakes fed by snowmelt water which flow through the grasslands, and finally accumulate in low-lying areas. The entire region of the Northern Grasslands consists of large basins separated by chains of hills. Each basin is studded with strings of sparkling crystal lakes. Mostly scattered throughout the north, the lakes on the Tibetan Plateau number about 1,500, more than anywhere else in China. Lake Byang Namtso in the Damshung Region, lake Siling and Lake Palgon in the Palgon region are all huge lakes of one thousand square kilometres in area. Both salt lakes and freshwater lakes are to be found on the grasslands. The banks of the salt lakes are covered with a layer of caustic soda, mirabilite, and borax about thirty cm. in thickness, all important industrial chemic al s. In addition, swans, wild ducks, and pigeons live by the lakes and on the isles.

美丽富饶的"无人区"

从那曲镇往西，在阿里与那曲地区交界处，有一片被称为"无人区"的广袤土地，面积达二十万平方公里。因为它渺无人迹，历史上曾有勇敢的探险者闯进腹地，不是因缺吃、缺烧困死，就是方向不明，冲不出来，人畜很少生还。"无人区"留给人们的，是一种恐怖荒凉的印象。

当你进入无人区，会发觉，那里只是无人而已，并不荒凉，大自然对它并不吝啬。这里，仍然是有花有草，流水潺潺。汽车在无人区奔跑，大地任你驰骋。常有一群群野驴、野马和黄羊，跟汽车赛跑，甚至那些没有见过世面的野兔、地鼠，也不甘示弱地在车前窜来跳去；野鹿与野牦牛，也会毫不在乎地挡住你的去路，任汽车怎么鸣叫，都若无其事地步履蹒跚，丝毫没有相让和惧怕的意思。

A Rich and Beautiful "No Man's Land"

To the west of Nakchu town where Nakchu borders on Ngari, there lies an extensive "no man's land" which occupies an area of 200,000 sq. km. Its remoteness and wildness have given it a fearsome reputation, and many past explorers who ventured into this wild region, if they did not die of hunger and scorching heat, lost their bearings and failed to find their way out, so that very few survived, man or beast.

Nowadays, if you venture into this wilderness you will find it not fearsome, but merely uninhabited. After all, nature has bestowed her favours here, too, with flowers, grass and murmuring streams. Driving through the "no man's land" the ground seems to be galloping along with you. Herds of wild asses, wild horses, and gazelles always race any passing car, and even rodents timidly dash to and fro in front of vehicles. Deer and wild yaks, too, stand imperturbably in the way, no matter how much you honk your horn, before leisurely moving on as if nothing was around.

无人区内，不仅有各种野生动物，也有不少植物和矿物，有待人们进一步探索。不久前，那曲地区的牧民五千多人，五十二万多头牲畜已经向无人区进军，他们搭起帐篷，在这里安营扎寨，开辟新牧区。“无人区”不再无人了。

In the "no man's land" not only are wild animals found, but also many plants and minerals which are awaiting exploration. Not long ago, more than five thousand nomads together with 520,000 head of yaks moved into the "no man's land" pitched their tents and set up camp ready to open up pastureland. The "no man's land" is no longer uninhabited.

藏　戏

关于藏戏的起源问题，有人竟与八世纪时莲花生在桑耶寺开创的"跳神"联系在一起。其实，这两者是风马牛不相及的。八世纪，赤松德赞执政时期，桑耶寺落成之后，从天竺请来的高僧莲花生，根据佛祖释迦牟尼关于佛教密宗四部学说中的瑜伽部、无上瑜伽部里金刚舞一节，组织跳神法会，驱鬼酬神，为寺院开光。莲花生的传记中说："译经师在桑耶寺'慈氏洲'译经完后，由长老手持译经绕'务孜'殿三周，排成行列，戴上假面具，击鼓跳舞，为所译经典开光。从此沿袭至今。这是西藏各寺院跳神的来历。

Tibetan Opera

Tibetan opera is often claimed to have originated from the "religious dance" initiated by Padmasambhava in the Samye Monastery in the eighth century. In fact, these two different performance arts are totally unrelated. In the eighth century during the reign of Trisong Detsan, Padmasambhava was invited to Tibet from the Pure Land (India). An account in the chapter "Dance of the Four Guardian Kings" recorded in Sakyamuni's teachings on the four tantric mysticisms, Padmasambhava performed a religious dance to drive out evil spirits and thus ensure an auspicious inauguration for the newly-completed Samye Monastery. Padmasambhava's biography reads: "At the completion of the translation of *sutras* in the Samye Monastery, the lotsavas led by the senior lotsava holding the translation, wearing masks and beating drums, formed a line and danced round the Central Palace three times to celebrate the completion of the translation of *sutras*." This was the origin of the religious dance in Tibet which has lasted up to the present.

藏戏恰恰相反，是以民间歌舞形式，表现故事内容的综合性表演艺术。从十五世纪起，噶举教派僧人唐东杰布立志在雪域各条江河建造桥梁，为众生谋利。他煞费苦心，募筹造桥经费，虽经三年多的努力，尚未成功。后来，他发现虔诚信徒中有生得俊俏聪明、能歌善舞的七姊妹，便召来组成戏班子，以佛教故事为内容，自编自导成具有简单故事情节的歌舞剧，到各地演出，以化导人众、募集经费。这就是藏戏的雏形。为此，人们把唐东杰布视为藏戏的祖师，又因藏戏最初由美貌出众的、仙女般的七姊妹演出，人们又把藏戏叫做“阿吉拉姆”。“阿吉”，藏语意为大姐或女性；“拉姆”，意为仙女。当然，经过很多民间艺人的加工、充实、丰富和提高，

Tibetan opera, on the other hand, is a composite performance art in which a story is presented through the medium of song and dance. It is traditionally held that opera was introduced by Thangtong Gyalpo, a fifteenth century *yogin* of the Kagyupa Sect who had the idea of constructing bridges over every river that flowed in the Land of Snows for the benefit of the people. For three years he racked his brains to think up ways of collecting donations to pay for the project, but met with no success. Then he discovered that among his devoted followers were seven charming sisters skilled at singing and dancing. Thangtong Gyalpo formed them into an opera troupe and composed and directed simple song and dance dramas retelling stories containing Buddhist teachings. The *yogin* and his troupe travelled all around giving performances and managed to collect donations from the crowds of spectators. This marked the beginning of Tibetan opera. Thangtong Gyalpo is regarded as the founder of Tibetan opera, and the opera itself is known as *a-chi lhamo* after the seven goddess-like sisters who took part in the first opera performances. Naturally, over the centuries Tibetan opera has been enriched, refined and developed by folk artists, and now bears little resemblance

藏戏早已不是最初的模样了。但是，她真正形成自己的一套艺术形式，恐怕也是十七世纪以后的事情。

to its original form. However, it was probably not until after the seventeenth century that opera became an art in its own right.

二十六米的大铜佛

这是一个高大的殿堂，坐落在扎什伦布寺的西侧。大殿高三十米，共七层，建筑面积八百六十多平方米。大强巴殿是九世班禅曲吉尼玛于藏历第十五绕琼木虎年(公元一九一四年)亲自主持建筑的。

殿内的大铜佛，是扎什伦布寺内最引人注目的佛像。铜佛高二十六米半，仅尊座便三点八米，一只中指便长一米二十公分，脚板长四米二十公分，肩宽十一米半；强巴佛的眉间白毫，便用了大小钻石三十一颗，珍珠、琥珀、松耳石共一千四百颗，可见其规模。

这尊铜像，由一百一十个工匠，用了四年时间，才修建成功。建造这尊佛像，花费了黄金六千七百两，黄铜二十三万一千七百五十斤。其它珍宝装饰，不计其数。

The 26-Metre High Bronze Statue of Maitreya Buddha

At the western extreme of the Tashilhunpo there is a lofty temple, the Jamkhang or Temple of Maitreya Buddha, which towers seven storeys high, attaining a height of thirty metres, and covering more than 860 sq. metres. The Jamkhang was built in 1914 by the ninth Panchen Lama, Chokyi Nyima, who took charge of the construction in person.

The giant Maitreya Buddha inside the Jamkhang is the most spectacular statue of the Tashilhunpo. The bronze statue towers 26.5 metres high, with the pedestal alone standing 3.8 metres in height, the middle finger 1.2 metres in length, the sole of foot 4.2 metres in length, and the shoulders 11.5 metres across. The sacred white hair between the eyebrows of the Maitreya is made of thirty-one precious stones of various sizes and one thousand four hundred pearls, pieces of amber and turquoise, an amazing quantity indeed. One hundred and ten craftsmen laboured for four years to complete the statue, using 6,700 ounces of gold and 115,875 kilograms of brass. The amount of other ornaments is incalculable.

大强巴佛的造型生动威严，制工精湛，反映了藏族人民惊人的创造才能和工艺水平。

The statue of Maitreya is majestic and lifelike, and technically superbly structured, reflecting the Tibetan people's marvellous inventive talent and the high technical standards of the time.

西藏文库纳唐寺

从日喀则往萨迦的路上，有一个号称西藏文库的纳唐寺，距离日喀则只有二十公里，它的规模虽没有扎什伦布寺那么宏伟浩大，历史却比扎什伦布长四百多年。

纳唐寺的建造历史，也不免充满着离奇神秘的故事。据说孟加拉高僧阿底峡入藏途中，来到纳唐这个地方。他见到此地殊胜，是天上十天尊者曾经驻足的地方，当然是吉祥无比，将来定然能造寺弘扬佛法，便把他的意见像命令一样，向佛教信徒们传达，于是，这些徒子徒孙，便永远铭记在心上。

不久，噶当派高僧冬顿洛佳扎于公元一〇三三年，在这里创建了纳唐寺。

纳唐寺建成以后，前后有不少有名僧人到这里来讲经传法，如八思巴·洛追坚参的主师钦木·朗嘎扎曾住在这里；一世达赖喇嘛根敦主巴也曾在这里受戒，并学佛

Nartang, the Library of Tibet

Twenty kilometres along the highway from Shigatse to Sakya, lies Nartang Monastery, "the Library of Tibet." Though smaller than the Tashilhunpo, its history is longer by about four hundred years.

The history of the founding of the Nartang Monastery is wreathed in tales of fantasy and mystery. It is said that Atisa, the Bengali sage, passed by Nartang on his way to Tibet. He observed that the spot was remarkable as it had been visited by the god of the tenth heaven, making it a place of incomparable auspiciousness indeed where in the future a monastery was bound to be established which would spread Buddhist doctrine. Atisa's wish was passed down to his followers as if it were a command, and his instructions became engraved upon the minds of subsequent generations of his disciples. Eventually in 1033, Tumton Lodrodrag, an eminent monk of the Kadampa sect, founded the Nartang Monastery.

After the completion of the monastery, several renowned monks preached Buddhism at Nartang. For example, Chenmo Namkadrag, Pagpa's tutor, had his residence at Nartang, and Gedun Drupa, the First Dalai Lama, spent seventeen years there fulfilling his religious

法，长达十七年，以后建了扎什伦布寺，才搬到日喀则城去。

纳唐寺的最大作用和贡献，在于这个寺的印经院。

公元一七三〇年，当时西藏地方政府噶伦兼管后藏事务的颇罗鼐，为了抢救和发扬西藏古籍及经书，主持创建了这个印经院。这个巨大的印经院，修建了二十多年。为完成这一浩大工程，颇罗鼐下令全藏人民，应支差服役，建设印经院；同时，又调集全藏书法家和刻工、画师，并结集了一批青年学习刻板技术。经过相当长时期的努力，纳唐寺的印经院刻成和印制出大量藏文巨著，如大藏经《甘珠尔》一百零八部，佛经疏注的《丹珠尔》二百一十五部，都是完整的精刻。经板上面除文字以外，还有套色画板，此外，又如《释迦百行传》等许多有名巨著，都是出自这个印经院。直到解放后，纳唐寺的印经院经

vows and pursuing his studies in Buddhism. Only after the establishment of the Tashilhunpo did Gedun Drupa move to Shigatse.

The most remarkable contribution of Nartang is its establishment of a printing house.

In 1730, Polanas, a cabinet member of the Tibet local government who was also in charge of the Tsang region, directed the establishment of a printing house at Nartang in order to preserve and expand the ancient books of Tibet. It took more than twenty years to set up this enormous printing house, and in order to complete the massive project, Polanas exacted corvee labour from all over Tibet, brought together calligraphers, engravers, and painters from the whole country, and gathered a group of youngsters to learn the art of wood carving. After a long period of painstaking work, the preparation of the block prints was completed and Buddhist canonswere then printed in great numbers. All 108 volumes of the "Kagyur", the Translation of Commandments, and the 215 volumesof the "Tengyur", the Translation of Commentaries, were carefully carved onto wooden blocks, which not only contained print but also coloured woodcuts. In addition many great works such as the "Hundred Deeds

板，仍然堆积如山。纳唐印经院在印经事业上，比德格和拉萨布达拉宫的印经院，规模和贡献都大。同时，纳唐印经院也在印经实践中，培养了一大批藏文刻印工匠，这对继承和发展西藏的印刷和文化事业，起着不可估量的作用。

纳唐寺虽然在十年动乱中遭到破坏，而且现在先进的印刷技术可以用更高的效率印刷藏文古籍经典。然而，用历史的眼光看，纳唐印经院作为西藏的一个文库，是不能不提到的。

of Sakyamuni" were carved and printed in this printing house. The printing blocks of Nartang were so numerous that they formed a huge mound right up to post-liberation times. Compared to the printing houses of Dege and the Potala, Nartang is far superior both in quantity and quality. Over the years the Nartang printing house also trained a large number of carving and printing craftsmen which had an inestimable effect on Tibet's printing techniques and cultural development.

Nartang suffered damage during the "cultural revolution" and moreover the old printing methods have been superseded by modern techniques, but even so, the Nartang printing house, the "Library of Tibet", still remains important from an historical point of view.

天葬

天葬,这是大部分普通人的葬法。

一个人死后,先把死者放在屋内的一角,尸体用白布围上,并用土坯做垫,而不用床及其它物品垫。这是因为佛教认为,人死以后,灵魂和尸体不是一起走脱。为了使灵魂不滞留屋内,用土坯垫尸,尸体背走后,土坯便扔到十字路口,灵魂也就随之跑了。在停尸三至五天中,得天天请僧人来从早到晚地念经,超度死者的灵魂。在这数天之中,亲威朋友都要前来家中吊唁。来时带一壶酒、一条哈达、一点酥油和一把柱香;有的还带一个纸包,其中包些钱,钱包上写上“慰问”字样。哈达是献给死者的,其他的钱物赞助死者家庭。人死以后,家人一律不梳头、不洗脸、取下一切装饰,也不能笑,不能高声说话,更不能唱歌、跳舞,为的是让死者灵魂安安静静上天堂。

Celestial Burial

This form is practised by the vast majority of people. When a death occurs, the body is laid in a corner of a room and covered with a white sheet. The body may not be placed on a bedstead or elsewhere. Buddhists believe that when a man dies, his soul leaves the body. In order to release the soul the body is placed on sundried bricks to which the soul adheres, and when the body is taken for the funeral, the bricks are tossed out at a crossroad together with the soul. This process takes three to five days and is assisted by the morning to night prayers of monks to release the soul of the deceased. During this time, relatives and friends come to offer condolences, bringing with them barley beer, ceremonial scarves, pats of butter, incense, and sometimes an envelope marked “Condolences” containing money. The scarves are intended for the deceased, while the other items are presents for the family in this time of need. When a death occurs in the family, no one is permitted to wash his face or comb his hair, or to wear any kind of ornamentation. Laughing, talking in loud voices, singing and dancing are all prohibited in order to allow the soul of the deceased to enter heaven in peace.

人死了，这家门口便得吊挂一个红色陶罐，罐口用白羊毛或白哈达围上。罐子里放有三荤(血、肉、脂)、三素(乳、酪、酥)的糌粑火烟，并每天加进一些。这个罐的东西，是送给死鬼吃的。他们认为，人死了，成了鬼，灵魂脱离肉体，不会思维，不能按时进食，故由生人定时加添。

一家死了人，邻居也得表示哀悼。在人家办丧事期间，不办喜事，不歌舞娱乐。藏族人普遍说："邻家牲畜死了也得哀三天"，何况对人呢！正是这种观念使四邻同哀。

停尸后，要选个合适时日，举行出殡仪式。出殡一般很早，几乎都是天不亮的时候便开始。先把死者衣服剥光，四肢捆成一团，用白氆氇蒙上，再从尸体到家门口用

A red earthern pot is suspended at the door of the home of the deceased, its brim surrounded by a twist of white wool or a ceremonial scarf. Inside the pot, "*tsampa* incense" a mixture of blood, meat, tallow, or cream, cheese and . butter is kept burning and continually replenished. This is a substitute for meals offered to the soul of the dead person. Tibetans believe that when the soul departs from the body it loses its powers of thought and becomes unable to find its regular meals. Therefore, the living are required to "feed" the soul by keeping the "*tsampa* incense" burning.

Mourning is not restricted to the family alone; the whole neighbourhood also joins in. Wedding ceremonies and other amusements such as dancing and singing are postponed until the funeral rites are over. The Tibetans have a common saying: "Even for the death of a cow, neighbours should observe three days mourning" , so naturally they do so for a human being.

After a specific period of time, the family chooses an auspicious day for the funeral. The ceremony is usually held in the early hours of the morning, mostly before dawn. First the body is stripped, the limbs folded in and the whole body bound up like a ball and wrapped in white

白糌粑划一条线,然后由死者后代沿着白线把尸背到门口,以尽孝顺义务。到了门口,便可交由天葬的人把尸体背走。当死者被背起时,后面有一个与死者同龄的人,一手拿扫把,一手拿破方篓,把糌粑白线扫掉,并把扫起的糌粑、扫把、垫尸的土坯,统统放在方篓里,紧跟尸体后面,走到十字路口,扔在路口当中,把鬼送走。

这一天早晨,亲朋好友都到死者家中,为死者送行。送行的队伍中,每人拿上一把柱香,一直送到十字路口。

丧葬仪式时家人是全部参加的,但家人不到葬场去。出了门后,由一、两个好友随去葬场监督。尸体出门之后,背尸人和送葬者均不得回头望,操天葬者及送葬人在天葬以后两天中,也不能到死者家中。所有这些

tweed. Next, a white line is drawn in *tsampa* from the corner where the body lies to the outer gate of the home. The younger members of the family shoulder the body and carry it out of the house along the white line as a sign of respect. At the outer gate the body is handed to a professional corpse carrier. A person of the same age as the deceased follows the corpse with a broom and a worn-out basket, and sweeps up the *tsampa*. This *tsampa*, the broom itself, and the sundried bricks on which the body has lain are all gathered together into the basket, and following the corpse carrier, the sweeper tosses these items out at a crossroad in order to release the soul of the deceased.

Early that morning, friends and relatives come to bid the dead man farewell. Bearing sticks of incense, they form a procession to escort the body as far as the crossroad, when the family turns back. Only one or two close acquaintances actually go to the burial place to ensure the ceremony is properly carried out. From the time when the corpse leaves the house, neither the corpse carrier nor his escorts are allowed to turn their gaze back towards the house, nor may they return there for two days or so. This is to prevent the soul from returning to its

禁忌，都是怕死者的灵魂被带回家中，使家庭遭厄难。

到了葬场以后，先把尸体放在葬台上，然后在葬台附近烧起松柏香堆，香堆上撒上三荤三素糌粑，浓烟直冲云宵。点香升烟的目的，是"通知""神鹰"到来。"神鹰"习惯见烟便飞来寻食。这时，操持天葬的人便将尸体从背面剖开。要是死者是个僧徒，在下刀时，先把背肉上划个有宗教意义的花纹。接着，剖腹、取出内脏、切肉、剥去头皮、割掉头颅。把肉都切成小块，堆放一旁；再捣碎骨头，拌以糌粑，捏成一团。然后先把骨团喂鹫鹰，再喂其肉。如果骨头没喂完，得再一块不剩地拣起，烧成灰，撒向四方。总之，要一点不剩地把死人处理掉，这样，死者就"升天"去了，天葬也便完成。天葬完成以后，代表死者家人的监督人，便拿出早已准备好的酒、肉，犒劳天葬职业者。

former home and bringing misfortune to the family.

On reaching the celestial burial spot, the body is laid on the rocky platform. A pile of smouldering juniper leaves and "*tsampa* incense" burn up a huge cloud of smoke so as to inform the "sacred vultures" of the occasion. The vultures are accustomed to descend to feed whenever they see the smoke signal. The corpse carrier or undertaker then makes an incision in the back of the corpse. If the deceased is a monk, these first cuts are made in the shape of religious symbols. Next, the belly is slit open and the internal organs removed, the flesh is stripped from the bones, and the head is scalped and severed from the trunk. After being sliced into pieces, the flesh is set aside and then the bones are crushed, mixed with *tsampa* and rolled into balls. The offering to the vultures commences with the balls of crushed bones followed by slices of flesh. Any bits of bone left over are burnt to ashes and then scattered to the winds. By and large, the corpse has to be disposed off in entirety in order to allow it to enter the "Realm of Heaven" with ease, which is the aim of celestial burial. Once the celestial burial is over, the representatives of the family provide the corpse carrier or undertaker with barley beer and meat as a token of gratitude for his services.

དབྱིན་ཡིག་ལས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་གྲས།

《རོ་མེའོ་དང་ཇུ་ལི་ཡེ།》ཞེས་པའི་
དེབ་ལས་དྲངས།

(2003ལོར་བསྒྱུར།)

Prologue

Enter CHORUS

CHORUS

1 Two households, both alike in dignity,
2 In fair Verona where we lay our scene,
From ancient grudge break to new mutiny,
4 Where civil blood makes civil hands unclean
From forth the fatal loins of these two foes
6 A pair of star-crossed lovers take their life;
Whose misadventured piteous overthrows
8 Doth with their death bury their parents strife.
The fearful passage of their death-marked love,
10 And the continuance of their parents' rage,
Which, but their children's end, nought could remove,

འབྲབ་སྟོན་སྔོ་དབྱེའི་བཤད་པ།

1–2 དེ་ཡང་ལྷ་ན་སྡུག་པའི་གྲོང་ཁྱེར་ཝེ་རོ་ནར།
སྟོབས་དང་འབྱོར་པ་མཚུངས་པའི་ཁྱིམ་གཉིས་དགྲ་ཟླར་གནས།
3 འཁོན་འཛིན་རྙིང་པའི་རྒྱུན་ལས་འཁྲུག་རྩོད་གསར་པ་མང་།
4 ཁྲག་དྲི་བྲོ་བའི་གསོད་རེས་ཡུལ་འདིར་འཛད་མེད་འཆར།
5 འོན་ཀྱང་དགྲ་ཟླར་གྱུར་པའི་ཁྱིམ་ཚང་འདི་གཉིས་ལས།
6 ལས་དབང་ཐ་རུ་དད་པའི་སྙིང་སྡུག་ཆ་གཅིག་ཐོན།
7 མ་ཤིས་སྙིང་སྡུག་གཉིས་པོའི་ཡ་ངའི་བརྩེ་དུང་ལས།
8 གཉིས་ཀ་རང་སྲོག་དོར་མཚུངས་སྦྱར་གྱི་འཁོན་འཛིན་ཡང་ཆད།
9 ལས་ངན་སྡིག་དང་བསྡོས་པའི་གཉིས་པོའི་བརྩེ་དུང་དང་།
10 རིང་མོ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་མེས་པོའི་འཁོན་འཛིན་ལས།
11 གཅེས་པའི་བུ་ཕྲུག་གཉིས་པོའི་རང་སྲོག་མཐའ་རུ་དོར།

Is now the two hours' traffic of our stage;
The which, if you with patient ears attend,
What here shall miss, our toil shall strive to mend.

[Exit

དེ་ཡང་ཆུ་ཚོད་གཉིས་ཀྱི་གར་སྐྱེགས་འཁྲབ་སྟོན་འདིར།
འདིར་འདུས་ཚོགས་ལ་གསན་པའི་ངང་རྒྱུད་ཡོད་གྱུར་ན།
སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་བསལ་ནས་དགྱེས་པར་སྨྲུན་ཞུར་འབུལ།

བཤད་པ་བ་གར་སྐྱེགས་ལས་བསྒོལ།

ROMEO

[*From inside the garden*] He jests at scars that never felt a wound.

[*He sees Juliet*] But soft! What light through yonder window breaks?
It is the east, and Juliet is the sun.
Arise, fair sun, and kill the envious moon,
Who is already sick and pale with grief
That thou her maid art far more fair than she.
Be not her maid, since she is envious;
Her vestal livery is but sick and green,
And none but fools do wear it; cast it off.

[རོ་མེའོ་དང་ཇུ་ལི་ཡེ་གཉིས་མི་དྲག་ཁ་པུ་ལེ་ཐི་ཡིས་བཤམས་པའི་ཞབས་བྲོའི་མཚན་ཚོགས་ལ་ཕན་ཚུན་ཐོག་མར་ངོ་ཤེས་རྗེས། རོ་མེའོ་ཁོ་མོར་ཧ་ཅང་མཛའ་ཞིང་དེའི་ནུབ་མོ་རང་ཁྱིམ་དུ་མ་ལོག་པར་ཇུ་ལི་ཡེ་ཡི……བཞུགས་ཁང་གི་ལྕུམ་རར་ལྕགས་རི་ལས་མཆོངས་ཏེ་སྐྱོད་སྐབས། ཁོ་མོའང་ཁོ་པར་ཧ་ཅང་མཛའ་ཞིང་ཁོ་མོའི་ཉལ་ཁང་གི་ཡང་སྟེང་དུ་ཤ་ཚ་བའི་གཏམ་ཞིག་ལབ་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་སྐབས་འཕེལ་བའི་གནས་ཚུལ། (འདི་ནི་《རོ་མེའོ་དང་ཇུ་ལི་ཡེ》ནང་གི་གལ་ཆེའི་དུམ་བུ་ཞིག་ཡིན།)]

43-44 **རོ་མེའོ།** [སྐྱེད་མོས་ཚལ་གྱི་ནང་ལས།] ཁོ་ནི་རང་ཉིད་བརྩེ་དུང་ལས་རྨས་སྐྱོང་མེད་ནའང་རྨ་ཁའི་སྐོར་ལ་བཞད་གད་མང་དུ་བྱེད་བཞིན་གདའ། [ཁོང་གིས་ཇུ་ལི་ཡེ་མཐོང་བ།] ཁྱེ་སེམ། ཁྲ་མ་ཕ་ནས་འོད་ཅིག་འཆར་བཞིན་འདུག་ཅིང་དེ་ནི་ཅི་ཞིག་གམ།

45-48 ཨེ་མ། དེ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཡིན་འདུག་པ་དང་ཇུ་ལི་ཡེ་ནི་དེ་ཡི་ཉི་མ་དེ་རེད། ཤར་ཅིག མཛེས་ལྡན་གྱི་ཉི་མ་ཁྱོད། ཕྲག་དོག་ཅན་གྱི་ཟླ་བ་ནི་ཉམས་སྨད་དེ་ནད་པ་ལྟར་ཐལ་མདོག་ཏུ་གྱུར་ཟིན་འདུག་ཅིང་དེ་ཡི་འོད་ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྲུབས་ཤིག ཁྱེད་ནི་ཟླ་བའི་ལྷ་མོའི་སྲུས་མོ་ཡིན་པ་སྟེ་ཟླ་བ་ཉིད་ལས་ཀྱང་མཚར།

49-51 འོན་ཀྱང་ཟླ་བས་ནི་ཁྱེད་ལ་ཕྲག་དོག་བྱ་རྒྱུར་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ཡི་སྲུས་མོ་མ་མཛོད་ཅིག དེ་ཡི་ན་བཟའ་ནི་ལྗང་མདོག་ནད་རོ་

It is my lady, O it is my love!
O that she knew she were!
She speaks, yet she says nothing. What of that?
Her eye discourses: I will answer it.
I am too bold; 't is not to me she speaks.
Two of the fairest stars in all the heaven,
Having some business, do entreat her eyes
To twinkle in their spheres till they return.
What if her eyes were there, they in her head?
The brightness of her cheek would shame those stars
As daylight doth a lamp; her eyes in heaven
Would through the airy region stream so bright
That birds would sing and think it were not night.
See how she leans her cheek upon her hand.

ཧྥ་བུ་ཡིན་སྟབས་སློན་པ་དག་ལས་གཞན་གྱིས་ནི་མི་གྲོན་ཅིང་། དེ་དག་ཕར་ལ་སྐྱུར་ཅིག

52-56 ཨེ་མ། དེ་ནི་ང་ཡི་བུད་མེད་ཡིན་འདུག དེ་ནི་ང་ཡི་དགའ་མ་ཡིན་འདུག ཁོང་ནི་ང་ཡི་དགའ་མ་ཡིན་པ་ཁོང་ཉིད་ནས་ཚོར་ན་ཅི་མ་རུང་། ཁོང་ནི་གསུང་སྒྲོས་གནང་བཞིན་འདུག རུང་ང་ཡིས་ནི་ཚིག་གཅིག་ཀྱང་མི་ཐོས། གང་ཞིག་གསུང་བཞིན་ཡོད་དམ། ཁོང་གི་སྤྱན་འཛུམ་ལ་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་ན་ང་ཡིས་དེ་ལན་འདེབས་ཐུབ་སྙམ། ཁྱོད་སྤྲང་ཤད་དེ་འདྲ་མ་བྱས་ཤིག ཁོང་གི་གསུང་སྒྲོས་ནི་ཁྱོད་ལ་གསུང་བ་མ་ཡིན་གྱི།

57-59 ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོགས་ཁྲོད་ལས་ལྷག་པར་བཀྲ་བའི་སྐར་གཉིས་ཁོང་གི་སྤྱན་རེ་ཞིག་ནམ་མཁར་དམིགས་བསལ་དགོས་དབང་གིས་འོད་དུ་འཚེར་རོགས་སུ་གདན་ཞུར་འཁོད་འདུག་ཅིང་དེ་ལ་ཁོང་གསུང་སྒྲོས་གནང་བཞིན་གདའ།

60-64 ཁོང་གི་སྤྱན་བྱུང་ནམ་མཁར་འཕོ་བ་དང་ནམ་མཁའི་སྐར་གཉིས་ཚབ་ཏུ་ཁོང་གི་བཞིན་སྟེང་དུ་འཁོད་ཚེ་ངང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཆགས་ཞེ་ན། ཁོང་གི་བཞིན་གྱི་འོད་མདངས་ཁོ་ན་ལས་ཉིན་མོའི་འོད་ཀྱིས་སྒྲོན་མེ་གསོད་པ་ཇི་བཞིན་སྐར་གཉིས་ཀྱི་འོད་གསོད་རྒྱུ་དང་། ནམ་མཁར་འཚེར་བའི་སྤྱན་མིག་གཉིས་ལས་འོད་འཕྲིན་སྐབས་ཐ་ན་འབྱུང་བའི་བྱའང་མཚན་མོ་ཉིད་ཉིན་མོར་མངོན་ཏེ་གླུ་དབྱངས་ལ་རོལ་རྒྱུའོ།

O that I were a glove upon that hand,
That I might touch that cheek!

JULIET Ay me.

ROMEO She speaks.
O speak again, bright angel, for thou art
As glorious to this night, being o'er my head,
As is a wingéd messenger of heaven
Unto the white-upturnéd wondering eyes
Of mortals that fall back to gaze on him
When he bestrides the lazy-pacing clouds,
And sails upon the bosom of the air.

JULIET
O Romeo, Romeo! Wherefore art thou Romeo?
Deny thy father and refuse thy name:
Or if thou wilt not, be but sworn my love
And I'll no longer be a Capulet.

ROMEO [*Aside*]
Shall I hear more, or shall I speak at this?

65-67 སྟོས་དང་། ཁོང་གི་བཞིན་བཟང་ནི་ཇི་ལྟར་ཁོང་གི་ཕྱག་ནང་གནས་མི་འདུག་གམ། ཨེ་མ། ང་ནི་ཁོང་གི་ཕྱག་ཤུབས་ཡིན་ན་ཅི་མ་རུང་། དེའི་ཚེ་ང་ཡང་ཁོང་གི་བཞིན་ལ་རེག་པའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཐུབ།

ཇུ་ལིཡེ། ང་ཅི་དྲག

68-74 རོ་མེའོ། ཁོང་གསུང་སྒྲོས་གནང་བཞིན་གདའ། ཨེ་མ། ལྷ་མཐུད་གསུངས་ཤིག བདག་གི་མགོ་ཐོད་ན་ཡོད་པའི་ཡིད་འོང་མཁའ་འགྲོ། ཁྱེད་ནི་མཚན་འདིའི་ཉམས་འགྱུར་ཏེ་ལྷའི་དགའ་ཚལ་གྱི་གཤོག་ཅན་ཕོ་ཉ①ལྟར་སྤྲིན་ལ་ཆིབས་ནས་མཁའ་དབྱིངས་སུ་དལ་གྱིས་སྐྱོད་པར་སྣོད་འདིའི་བཅུད་ཀྱིས་མིག་ལྤགས་གྱེན་དུ་གཟིངས་བཞིན་ལྟ་བར་བྱ།

75-78 ཇུ་ལིཡེ། ཨེ་མ། རོ་མེའོ། རོ་མེའོ། ཁྱེད་རོ་མེའོ་ཞིག་ཡིན་དོན་ཅི་ལགས། ཁྱེད་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་ཡབ་མི་དགོས་པ་དང་ཁྱེད་ཀྱི་མཚན་མི་དགོས་པ་མཛོད་ཅིག གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་མཛད་ན། མི་ཚེ་མཐའ་འཁྱོལ་ཡོང་བའི་དམ་བཅའ་མཛོད་དང་བདག་གིས་ཁ་པུ་ལེགྲི་པ་ཞིག་མི་བྱའོ།

79 རོ་མེའོ། [ཟོགས་སུ།] ང་ཡིས་ལྷ་མཐུད་མང་ཙམ་ཉན་ནམ། ང་ཡིས་དེ་ལ་གཏམ་ལན་སྨྲའམ།

① ཕྱི་ལུགས་མཁའ་འགྲོར་གཤོག་པ་ཡོད་ཅེས་བཤད། སྒྱུར་བ་པོས།

JULIET ’T is but thy name that is my enemy.
Thou art thyself, though not a Montague.
What ’s “Montague”? It is nor hand, nor foot,
Nor arm, nor face, nor any other part
Belonging to a man. O be some other name!
What’s in a name? That which we call a rose
By any other word would smell as sweet.
So Romeo would, were he not Romeo called,
Retain that dear perfection which he owes
Without that title. Romeo, doff thy name,
And for that name, which is no part of thee,
Take all myself.

ROMEO [*To JULIET*] I take thee at thy word.
Call me but “Love”, and I’ll be new baptized;
Henceforth I never will be Romeo.

80-84 ཛུ་ལི་ཡེ། བདག་གི་དགྲ་བོ་ནི་གང་གི་མཚན་ཙམ་ཉིད་དོ། ཁྱེད་ནི་མོན་ཀྲག་པ་ཞིག་མིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་ཁྱེད་ནི་ཁྱེད་རང་ངོ་། "མོན་ཀྲག་པ"བྱ་བ་ནི་འོ་ན་ཅིའམ། དེ་ནི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་གི་ལག་ནི་མ་ཡིན། རྐང་པ་ནི་མ་ཡིན། ལག་ངར་ནི་མ་ཡིན། ངོ་ནི་མ་ཡིན། ཐ་ན་ལུས་ཀྱི་དཔྱ་གང་ཡང་མ་ཡིན།

85-90 ཨེ་མ། ཁྱེད་ལ་མཚན་གཞན་ཞིག་ཡོད་ན་ཅི་མ་རུང་། འོན་ཀྱང་མིང་ལ་ཁྱད་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་མེ་ཏོག་རྒྱ་སེ་བ་ལ་མིང་གཞན་ཞིག་བཏགས་ནའང་དེ་ཡི་དྲི་ཞིམ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། དེ་བས་ན་རོ་མེའོ་ལའང་རོ་མེའོ་ཞེས་མཚན་དུ་མ་གསོལ་ནའང་ཁོང་གི་མཚར་སྡུག་ནི་དེ་རང་ལ་གནས་རྒྱུའོ། རོ་མེའོ། ཁྱེད་ཀྱི་མཚན་དེ་དོར་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་མཚན་དེ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་སྐུ་ལུས་ཀྱི་དཔྱ་གང་ཡང་མ་ཡིན་གྱིས། དེ་ཡི་བདག་རྐྱེན་དུ་བདག་ཡོངས་ཁྱེད་ལ་འབུལ་བར་བྱའོ།

91-93 རོ་མེའོ། [ཛུ་ལི་ཡེ་ལ།] གང་གིས་ཇི་ལྟར་བཀའ་བསྐུལ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་བགྱི། བདག་ལ"སྙིང་སྡུག"ཅེས་མིང་དུ་བསྐུལ་གྱུར་ན་བདག་ལ་དེ་ནི་མིང་འདོགས་པའི་འཁྲུད་གསོལ①བསྐུལ་བ་དང་གཉིས་སུ་མ་མཆིས། དེ་ནས་བཟུང་བདག་ནི་རོ་མེའོ་ཞིག་ནམ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།

① ཡེ་ཤུའི་ཆོས་ལུགས་སུ་ཞུགས་པར་ཐོག་མའི་མིང་འདོགས་སྐབས་འཁྲུད་གསོལ་བྱེད་སྲོལ། སྦྱར་བ་པོས།

JULIET
What man art thou, that thus bescreened in night,
So stumblest on my counsel?

ROMEO By a name
I know not how to tell thee who I am.
My name, dear saint, is hateful to myself
Because it is an enemy to thee.
Had I it written, I would tear the word.

JULIET
My ears have yet not drunk a hundred words
Of thy tongue's uttering, yet I know the sound.
Art thou not Romeo, and a Montague?

ROMEO Neither, fair maid, if either thee dislike.

JULIET
How camest thou hither, tell me, and wherefore?
The orchard walls are high and hard to climb,
And the place death, considering who thou art,
If any of my kinsmen find thee here.

ROMEO
With love's light wings did I o'erperch these walls,
For stony limits cannot hold love out;
And what love can do, that dares love attempt:

94-95 ཛུ་ལྱི། མཚན་མོའི་མུན་པ་འདི་ནང་ང་ཡི་གཏམ་ལ་སྒྲིག་ཉན་
བྱེད་པོ་ནི་སུ་ཞིག་གོ།

96-99 རོ་མེའོ། མིང་ལས་དྲངས་ན་བདག་ནི་སུ་ཡིན་གང་ལ་ཞུ་ནུས་
ཡོངས་སུ་དཔེན། བདག་གི་མིང་ནི་མཁའ་འགྲོ་མ་མཆོག་ལ་
ཞུས་ན་གང་གི་དགྲ་བོར་གྱུར་སྟབས་བདག་ཀྱང་དེ་ལ་མི་ཞེན་
ནོ། གལ་ཏེ་མིང་དེ་དག་ཤོག་ལྷེ་ཞིག་སྟེང་འཁོད་པའི་མིང་
སྟོང་ཙམ་ཡིན་ཆེ་བདག་གིས་དེ་དག་དབྲལ་རྒྱུར་གདོན་མི་ཟ།

100-102 ཛུ་ལྱི། བདག་གི་རྣ་བས་གང་གི་གསུང་ཐོས་པ་ཚིག་བརྒྱའང་
མ་འདས། འོན་ཀྱང་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་ལེགས་པར་རྟོགས་ཟིན་
པ་སྟེ་ཁྱེད་ནི་རོ་མེའོ་འམ་མོན་ཀྱག་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ཅེས་
བརྗོད་ན་ཉུང་ངམ།

103 རོ་མེའོ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཡིད་འོང་བཞིན་བཟང་མ། དེ་ཡི་
རྒྱུ་ནི་གཉིས་ཀས་གང་གི་ཐུགས་མི་དགྱེས་པར་བྱེད་པའི་
རྐྱེན་ལས་སོ།

104-107 ཛུ་ལྱི། ཁྱེད་འདི་རུ་ཇི་ལྟར་ཕེབས་སམ། བདག་ལ་གསུངས་
མཛོད། ཕེབས་དོན་ཅིའམ། སྐྱིད་ཚལ་འདིའི་ར་བ་
མཐོ་ཞིང་འཛེགས་ན་དཀའ། གལ་ཏེ་འདི་གའི་སྐྱེ་བོ་སུ་
ཞིག་ལས་ཁྱེད་འདི་ན་ཡོད་པ་རིག་གྱུར་ན་གནས་འདི་ནི་
གང་གི་སྐུ་སྲོག་ལ་ཉེན་ཆེས་ཆེ་ས་ཞིག་གོ།

108-111 རོ་མེའོ། བརྩེ་དུང་གི་ཡང་བའི་གཤོག་པར་བརྟེན་ནས་ལྷགས་
རི་འདི་ཚོའི་སྟེང་དུ་བདག་གིས་འཕུར་ནས་འོང་།

Therefore thy kinsmen are no stop to me.

JULIET

If they do see thee, they will murder thee.

ROMEO Alack, there lies more peril in thine eye
Than twenty of their swords. Look thou but sweet
And I am proof against their enmity.

JULIET

I would not for the world they saw thee here.

ROMEO

I have night's cloak to hide me from their eyes.
And but thou love me, let them find me here;
My life were better ended by their hate
Than death prorogued, wanting of thy love.

JULIET

By whose direction found'st thou out this place?

རྒྱ་མཚན་ནི་རྡོ་ཡི་བཀག་རྒྱས་བརྩེ་དུང་འགོག་མི་ཐུབ་པས་སོ། དེ་བས་ན་བརྩེ་དུང་ཞེས་པས་རང་གིས་བྱེད་ཐུབ་སྙམ་པའི་ལས་དེ་ལག་ལེན་དུ་ཐོད་སྐབས་གང་གི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་འགོག་པར་མི་ཐུབ།

112 ཇུ་ལིཡེ། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་ཁྱེད་འདི་ན་ཡོད་པ་རིག་ཚེ་ཁྱེད་ཀྱི་སྲོག་ལ་གནོད་པ་བྱ་རྒྱུར་གདོན་མི་ཟའོ།

113-115 རོ་མེའོ། འོན་ཀྱང་གང་གི་སྤྱན་ཟུར་ལས་འཚེར་བའི་འཇིགས་སྣང་ནི་ཁོ་ཚོས་བདག་རལ་གྲི་ཉི་ཤུ་ལས་བསྐོར་བའི་འཇིགས་པ་ལས་ཀྱང་ཇེ་དྲག་པར་སྣང་། གལ་ཏེ་བདག་ལ་གང་གི་ཐུགས་བརྩེས་བསྐྱངས་ཐུབ་ན་ཁོ་ཚོའི་དགྲ་འཛིན་བདག་གིས་བཟོད་པར་ཐུབ།

116 ཇུ་ལིཡེ། བདག་གིས་ཁྱེད་འདི་ན་ཡོད་པ་ཁོ་ཚོས་ཚོར་དུ་གཏན་ནས་མི་འཇུག

117-120 རོ་མེའོ། བདག་ནི་མུན་པའི་འགེབས་སྲུང་འོག་ཁོ་ཚོའི་མིག་གིས་ཚོར་མི་ཐུབ། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་ལྡན་གྱུར་ན་བདག་འདི་ན་ཡོད་པ་ཁོ་ཚོས་ཤེས་ཀྱང་མི་འགྱོད། བདག་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་བརྩེ་དུང་ཐོབ་ཕྱིར་འདི་ལྟར་ཡིད་སྨོངས་སུ་གནས་རྒྱུ་ལས་ཁོ་ཚོའི་འཁོན་འཛིན་གྱི་འོག་ཏུ་ཤི་རུང་མི་ཞན་སྙམ།

121 ཇུ་ལིཡེ། སུ་ཞིག་གིས་ཁྱེད་ལ་ས་འདིར་ལམ་དྲངས་བྱུང་ངམ།

ROMEO

By love, that first did prompt me to inquire;
He lent me counsel, and I lent him eyes.
I am no pilot, yet wert thou as far
As that vast shore washed with the farthest sea,
I should adventure for such merchandise.

JULIET

Thou knowest the mask of night is on my face,
Else would a maiden blush bepaint my cheek,
For that which thou hast heard me speak tonight.
Fain would I dwell on form; fain, fain deny
What I have spoke: but farewell compliment!
Dost thou love me? I know thou wilt say "Ay",
And I will take thy word; yet if thou swear' st
Thou mayst prove false. At lovers' perjuries
They say Jove laughs. O gentle Romeo,
If thou dost love, pronounce it faithfully;
Or if thou think I am too quickly won,

122-126 རོ་མེའོ། བརྩེ་དུང་གིས་ལམ་དྲངས་བྱུང་། དེ་ཡིས་སྟོན་ལ་བདག
ལ་ས་འདི་ཉིད་རྒྱུར་གྲོས་བཏོན། བདག་གིས་ཀྱང་དེ་ལ་
མིག་གཡར། བདག་ནི་ཕྱོགས་སྟོན་གྲུ་པ་ཞིག་ཡོས་མ་ཡིན།
འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ནི་མཐའ་ཡས་རྒྱ་མཚོས་དེད་པའི་ཡངས་པའི་
མཚོ་འགྲམ་ཡིན་སྐབས་ནོར་བུ་དེ་དག་ལག་ཏུ་སོན་ཕྱིར་
ཉེན་ཁར་འཛེམ་མེད་ཀྱིས་བདག་ས་འདི་རུ་འཁོད་པའོ།

127-129 ཇུ་ལི་ཡེ། མཚན་གྱི་ཟུན་པས་བདག་གི་ངོ་དམར་བཀབ་པ་ལས་
དོ་ནུབ་བདག་གིས་སྨྲས་པའི་གཏམ་རྣམས་ནི་ཨ་རེ་དམར་
རྗེན་ཚ་རང་དགས།

130-131 བདག་ནི་ཡ་རབས་བབ་ཆགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཞེན་ཅིང་སྨྲས་མ་
ཐག་པའི་གཏམ་རྣམས་ཕྱིར་བསྡུ་བར་འདོད་ཙང་ད་ནི་ཅི་
དགག

132-135 སྐུ་ཉིད་བདག་ལ་ཐུགས་བརྩེའམ་ཞེས་བདག་གིས་འདྲི་བར་
བརྩམས་ན་དེ་ལན་དུ"བརྩེ"ཞེས་གསུང་ངེས་ལགས་པ་
བདག་གིས་ཡིད་ཆེས། འོན་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ནི་བདེན་
དུ་འོས་མིན་སྣང་བཞིན་སོམ་ཉིར་གནས་སྐབས་སྙིང་སྡུག་
པན་ཚུན་ཛུ་ཡིས་བསླུ་རེས་བྱེད་ཅིང་དམ་བཅའི་ལྷ་སྐྱེ་ཇུ་
པི་ཀྲེར་ཡང་བཞད་གད་དུ་གྱུར་པ་མང་།

135-141 ཨེ་མ། བརྩེ་བའི་རོ་མེའོ། ཁྱེད་ནི་བདག་ལ་དོན་དམ་ཐུགས་
བརྩེའམ་མི་བརྩེ་སྒྲོང་པོར་གསུངས་མཛོད། ཁྱེད་ཀྱི་

I'll frown, and be perverse, and say thee nay,
So thou wilt woo; but else, not for the world
In truth, fair Montague, I am too fond,
And therefore thou mayst think my haviour light.
But trust me, gentleman, I'll prove more true
Than those that have more cunning to be strange.
I should have been more strange, I must confess,
But that thou overheard'st, ere I was ware,
My true-love passion; therefore pardon me,
And not impute this yielding to light love,
Which the dark night hath so discoveréd.

ROMEO Lady, by yonder blesséd moon I vow,
That tips with silver all these fruit-tree tops —

JULIET
O swear not by the moon, th' inconstant moon,
That monthly changes in her circled orb,
Lest that thy love prove likewise variable.

ཐུགས་ལ་བདག་ནི་བསླུ་སླ་བའི་བུད་མེད་ཅིག་ལ་འཆར་ཆེ་
བདག་གིས་ངོ་ནག་བསྟུ་བཞིན་བདག་ནི་དེ་འདྲ་མིན་ཅེས་
ཞུ་རྒྱུའོ། འོན་ཀྱང་བདག་ནི་མོན་ཀྲག་པ་འདི་པར་བརྩེ་
རང་དྲགས་སྤབས་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ལ་བསླུ་བདེ་བར་མངོན་
སྲིད།

142-148 དེ་ཐད་ཐུགས་སློས་མཛིང་འགེལ་མཛོད་ཅིག་རྗེ་བོ་མཆོག
བདག་གི་བདེན་པ་ནི་གཞན་གྱི་སྒྱུལ་པའི་རྫུ་ལས་ཀྱང་
བདེན། ཁྱེད་ཀྱི་སྙན་དུ་གསོལ་ཟིན་པའི་བདག་གི་ལྷག་
བསམ་ཟོལ་མེད་ཀྱི་གཏམ་རྣམས་བདག་ལའང་སྣང་བ་མ་
བྱུང་གོང་ཁྱེད་ལ་རྫུ་རུ་མངོན་སྲིད། དེར་བརྟེན་འདིར་
གསལ་བཤད་ཞུ་དོན་དུ་བདག་ནི་ཁྱེད་ལ་ལྷད་མེད་མགུ་
དོན་ནི་རྫུ་རུ་མིན་པ་མུན་པའི་མཚན་འདིས་དཔང་འཕེར་
ཐུབ།

149-150 རོ་མེའོ། སྲས་མོ་མཆོག དཀར་ན་བསྐྱོད་པའི་དྲིན་ཅན་ཟླ་
བ་ཡ་གི་ཚད་འཛུགས་ཞེས་བདག་གིས་དམ་བཅའོ། དེ་ཡི་
དངུལ་མདོག་ཅན་གྱི་འོད་སྣང་འབྲས་ལྡན་སྡོན་ཤིང་འདི་
ཚོར་འཕྲོ་བ་རྗེ་བཞིན་དུ་བདག་གིས—

151-153 ཇུ་ལིཡེ། ཨེ་མ། ཟླ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་བརྟག་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་དག་
ཚད་དུ་འཛུགས་ཐལ་མ་མཛོད་ཅིག དེ་ནི་དེ་ཡི་སྐོར་ལམ་
དུ་ཟླ་རེ་བཞིན་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་ཅིང་ཁྱེད་ཀྱི་བརྩེ་དུང་
ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཆེ་བདག་ཅི་དྲག

ROMEO What shall I swear by?

JULIET Do not swear at all;
Or if thou wilt, swear by thy gracious self,
Which is the god of my idolatry,
And I'll believe thee.

ROMEO If my heart's dear love—

JULIET
Well, do not swear. Although I joy in thee,
I have no joy of this contract tonight:
It is too rash, too unadvised, too sudden,
Too like the lightning, which doth cease to be
Ere one can say "It lightens." Sweet, good night.
This bud of love, by summer's ripening breath,
May prove a beauteous flower when next we meet.
Good night, good night. As sweet repose and rest
Come to thy heart as that within my breast.

ROMlEO O wilt thou leave me so unsatisfied?

154 རོ་མེའོ། འོ་ན་བདག་གིས་གང་ཞིག་ཚད་དུ་བཙུགས་ན་ལེགས་སམ།

155-157 ཇུ་ལི་ཡེ། གང་ཡང་ཚད་དུ་འཛུགས་གནང་མི་དགོས། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ལ་ཐུགས་མཐུན་མེད་པ་མེད་ན་བདག་གི་དད་རྟེན་ཁོ་ན་སྟེ་གང་གི་སྐུ་ལུས་ཚད་དུ་འཛུགས་གནང་མཛོད་ཅིག དེ་ལ་བདག་གིས་ཡིད་ཆེས་ཞུའོ།

རོ་མེའོ། འོ་ན་བདག་གི་སྙིང་ནས་བརྩེ་བའི་མི་དེ་ཚད་དུ་—

158-162 ཇུ་ལི་ཡེ། ད་འོ་ན་སྐུའང་ཚད་དུ་འཛུགས་པར་མ་ཐལ། བདག་ནི་ཁྱེད་ལ་བརྩེ་རུང་དོ་ཟུབ་ཀྱི་མཇལ་འཛོམས་འདི་ལ་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག དེ་ནི་འར་ཙུར་དང་། འཆར་གཞི་དང་མི་ལྡན་དང་། ནམ་མཁའི་ཐོག་ལྟར་གློ་བུར་དུ་གྲགས་ཤིང་། མདོར་ན་ "ཐོག་བརྒྱབ་འདུག" ཅེས་པའི་གཏམ་ཡང་ངག་ལས་མ་ཐོན་གོང་གློ་བུར་དུ་བརྒྱབ་ཟིན་པ་ལྟ་བུར་སྣང་།

163-166 སྙིང་སྡུག་ཁྱེད་ལ་མཚན་མོ་བདེ་ལེགས་ཞུ། བརྩེ་དུང་གི་ཐིའུ་འདི་ནི་ངེད་གཉིས་བསྐྱར་འཛོམས་སྐབས་དབྱར་གྱི་སྦྲང་ཆར་ཁྲོད་མཛེས་སྡུག་གི་མེ་ཏོག་ཅིག་ཏུ་བཞད་རྒྱུའོ། མཚན་མོ་བདེ་ལེགས། མཚན་མོ་བདེ་ལེགས། བདེ་བ་འདི་ནི་བདག་གི་བྲང་ཁར་འཆར་བ་ཇི་བཞིན་གང་གི་ཐུགས་ལའང་འཆར་བ་ཕོག་ཅིག

རོ་མེའོ། ཀྱི་མ་ཀྱི་ཧུད། རང་གཉིས་འདི་ལྟར་ཡིད་གཙང་

168 JULIET What satisfaction canst thou have to-night?

ROMEO

Th' exchange of thy love's faithful vow for mine

JULIET

170 I gave thee mine before thou didst request it;

And yet I would it were to give again,

ROMEO

172 Would'st thou withdraw it? For what purpose, love?

JULIET But to be frank and give it thee again:

174 And yet I wish but for the thing I have.

My bounty is as boundless as the sea,

176 My love as deep; the more I give to thee,

The more I have, for both are infinite.

[*The NURSE calls*

བཞིན་ཁ་འབྲལ་རྒྱུའམ།

168 ཛུ་ལི་ཡེ། དེ་ལས་འདའ་བའི་བདེ་སྐྱིད་གང་ཞིག་རང་གཉིས་ལ་དོ་ཐུབ་འཆར་སྲིད་དམ།

169 རོ་མེའོ། འོན་ཀྱང་བདག་གི་དམ་བཅའི་དམ་ལན་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ནི་ད་ལྟའང་མ་ཐོབ།

170-171 ཛུ་ལི་ཡེ། ཁྱེད་ཀྱིས་བཀའ་འདྲི་མ་མཛད་གོང་བདག་གིས་སྔ་ས་ནས་ཁྱེད་ལ་ཕུལ་ཟིན་པའོ། འོན་ཏང་ད་དུང་དེ་དག་བདག་ཁོ་ནར་བདག་པར་མཆོན་ན་བདག་གིས་བསྐྱར་འབུལ་ཞུས་པས་ཆོག

172 རོ་མེའོ། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་དག་ཕྱིར་བཞེས་མཛད་རྩིས་སམ། ཅིའི་ཕྱིར་རམ་བདག་གི་སྙིང་སྡུག

173-177 ཛུ་ལི་ཡེ། ནང་གནས་ཞུ་ན་ད་ནི་བདག་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་སྐབས་ཁྱེད་ལ་ཡང་བསྐྱར་འབུལ་བར་བྱའོ། བདག་གི་འཕེན་ནི་མཐའ་ཡས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་དང་བདག་གི་བརྩེ་དུང་ནི་གཏིང་མཐའ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟེ། གཉིས་ཀ་འཛད་མཐའ་མེད་སྐབས་དེ་ནི་བདག་གིས་ཁྱེད་ལ་ཇི་ཙམ་ཕུལ་དུང་བདག་གི་ལུས་ལ་དེ་ཙམ་མང་དུ་འཕེལ་རྒྱུའོ།

མ་མ་ཁོང་གསུང་ཞུ་བར་འགོད།

92 ROMEO [*Taking JULIET'S hand*]

If I profane with my unworthiest hand

This holy shrine, the gentle sin is this:

94 My lips, two blushing pilgrims, ready stand

To smooth that rough touch with a tender kiss.

JULIET

96 Good pilgrim, you do wrong your hand too much,

Which mannerly devotion shows in this;

98 For saints have hands that pilgrims' hands do touch,

And palm to palm is holy palmers' kiss.

100 ROMEO Have not saints lips, and holy palmers too?

JULIET Ay, pilgrim, lips that they must use in prayer.

102 ROMEO O then, dear saint, let lips do what hands do:

They pray, "Grant thou, lest faith turn to despair."

[མི་དྲག་ཁ་པུ་ལེགྲི་ཡིས་བཤམས་པའི་ཞབས་བྲོའི་མཚན་ཚོགས་ཐོག་རོ་མེའོ་དང་ཇུ་ལིགྲི་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཏུ་ཅང་མཇལ་བར་གྱུར་ཅིང་། རོ་མེའོ་ནས་ཇུ་ལིགྲི་ལྷ་མོར་མཚོན་པ་དང་ཇུ་ལིགྲི་ནས་རོ་མེའོ་དད་ལྡན་……མཆོད་མཇལ་ཞུ་མིར་མཚོན་ཅིང་ཕར་ཚུར་སྐྱན་ངག་ལས་མཇལ་བའི……གཏམ་གླིང་རེས་བྱས་པའི་དུས་སུ།]

རོ་མེའོ། [ཇུ་ལིགྲི་ཡི་ལག་ནས་བཟུང་ཞིང་།]

92 བདག་གི་རྨུབ་པའི་ལག་འདི་ལྷ་ཁང་འདི་ལ་རེག་ཀ།

93 དེ་ཡི་སྡིག་པའི་འབྲས་བུར་ཡོད་རྒྱུ་གཤམ་ལས་གཞན་ཅི།

94 མཆོད་མཇལ་ཞུ་མི་འུ་གཉིས་ངོ་ཚའི་དམར་མདངས་འཕྱུར་བཞིན།

95 རྨུབ་པའི་ལག་འདིའི་ཚབ་ཏུ་འཇམ་པའི་མཆུ་སྐྱོས་འབུལ་ལོ།

96 ཇུ་ལིགྲི། ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱག་ལ་ཁག་མེད་མཆོད་མཇལ་ཞུ་མི་གསན་དང་།

97 རང་བཞིན་འཇམ་པའི་རེག་བྱར་ཞེས་དམིགས་ག་ལ་ཡོད་སྲིད།

98 དམ་པའི་ལྷ་ཡི་ཕྱག་ལའང་མཆོད་མཇལ་ཞུ་མིས་རེག་སྲིད།

99 ཕྱག་དང་ཕྱག་དབར་ཕྱག་སྦྱོར་མཆོད་མཇལ་ཞུ་མི་མཆུ་སྦྱོར།

100 རོ་མེའོ། ཞེད་སྣོད་མེད་པའི་མཆུ་འདི་སྐྱེ་བོ་གང་གི་ཆེད་དུ་འམ།

101 ཇུ་ལིགྲི། མཆོད་མཇལ་ཞུ་མི་གསན་དང་མཆུ་ཉི་གཏམ་གྱི་ཆེད་དུ་འོ།

102-103 རོ་མེའོ། ཨེ་མ་ལྷ་མོ་གསན་དང་མཆུ་ཡང་ལག་ལྟར་སྦྱོད་མཛོད།

ཁ་སྐོང་གཏམ་ཞོག་སྨྲད་ཏུ་སྙིང་པོ་དེ་ཞོག་སླེབ་རྒྱུའོ།

JULIET

104 Saints do not move, though grant for prayers' sake.

ROMEO

Then move not, while my prayer's effect I take.

106 Thus from my lips, by thine, my sin is purged.

[*He kisses her*

JULIET

Then have my lips the sin that they have took.

108 ROMEO Sin from my lips? O trespass sweetly urged!

Give me my sin again.

[*He kisses her again*

JULIET You kiss by the book.

NURSE comes to JULIET from the side of the stage

104 ཇུ་ལི་ཡེ། ལྷ་མོས་འགུལ་མེད་བསྡད་ཆོག་མཆུ་ཡི་སྨོན་པ་ཞེབས་མཛོད།

105 རོ་མེའོ། འོ་ན་འགུལ་མེད་བཞུགས་ཤིག་མཆུ་ཡི་སྨོན་པ་སྨིན་རྒྱུའོ།

106 མཆུ་ཡི་སྨོན་པའི་ཉེས་དམིགས་ཁྱེད་ལ་མ་གཏོགས་སུ་ལའོ།

ཁོང་གཉིས་སྲས་མོར་མཆུ་སྦྱར།

107 ཇུ་ལི་ཡེ། བདག་གི་མཆུ་སྒྲོས་སྨོམས་ཤིག་ཉེས་དམིགས་བདག་རས་རང་འཁྱུར།

108 རོ་མེའོ། བདག་གི་མཆུ་ཡི་ཉེས་དམིགས་ཁྱེད་ནས་སྨོམ་གྱིས་གསུངས་ན།

109 དེ་ལ་སྤྱོད་གླེན་མི་ཞུ་བདག་རས་རང་འཁྱུར་ཞུས་ཆོག

ཁོང་གཉིས་སྲས་མོར་སླར་མཆུ་སྦྱར།

ཇུ་ལི་ཡེ། ཁྱེད་ཀྱི་ཞལ་སྦྱོར་མཛད་སྟངས་གླེགས་བམ་ནང་གསལ་ལྟར་བདག①

མ་མ་གར་སྟེགས་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཇུ་ལི་ཡེ་འཚོལ་བར་འགོད།

① རོ་མེའོ་ཡི་ཁ་སྐྱེལ་སྟངས་དེབ་ལྟར་ལས་ཉམས་སྦྱོང་མེད་འདུག་ཅེས་པའི་དོན། སྐུར་བ་པོས།

FRIAR LAWRENCE'S *cell.*

Enter FRIAR LAWRENCE *with a basket*

FRIAR LAWRENCE

The grey-eyed morn smiles on the frowning night,
Check'ring the eastern clouds with streaks of light;
And fleckled darkness like a drunkard reels
From forth day's path and Titan's fiery wheels.
Now, ere the sun advance his burning eye

[མི་དྲག་ཁ་སྤུ་ལེ་གྲི་ཡིས་བཟུམས་པའི་ཞབས་བྲོའི་མཚན་ཚོགས་གྲོལ······ ཇེས་ཏུ་ལེ་གྲི་ཡི་བཞུགས་ཁང་གི་ལྷུམ་རའི་ནང་རོ་མེའོ་དང་ཏུ་ལེ་གྲི་ཕན··· ཚུན་མཛའ་བའི་སྙིང་གཏམ་བྱུང་སྐོར་གྱི་ཉིན་འོགས་པའི་སྤྲ་ཆར་ཆོས···· དཔོན་པོ་རེནས་སེ་སར་ནང་གནས་ཞུ་བར་རེ་མེའོ་བཅར་སྐབས་ཆོས········ དཔོན་པོ་རེནས་སེ་ཡིས་མཛད་པའི་གཏམ་བཤད། (འདི་ནི་ང་ཡི་ཚོགས་བཅད་ཡིག་སྒྱུར་ནང་གི་ལེགས་གྲུས་ཞིག་ཡིན)]

ཆོས་དཔོན་པོ་རེནས་སེ་ཡི་གྲྭ་ཤག་ཏུ།

ཆོས་དཔོན་པོ་རེནས་སེ་ཕྱག་ཏུ་སེ་ར་ཞིག་ཐོགས་ཏེ་གར་སྟེགས་ཐོག་ཐོན།

ཆོས་དཔོན་པོ་རེནས་སེ།

1 དཀར་གསལ་ཚོགས་པའི་འཛུམ་མདངས་རྒྱས་ཤིང་མཚན་མོའི་ཐུན་ལ་རིམ་བཞིན་འགྲིབ།

2 ཤར་ཕྱོགས་རབ་དཀར་རྒྱུ་འཛིན་གསེར་ལས་རབ་ཏུ་བཀྲ་བའི་འོད་ཟེར་འཕྲོས།

3 དམར་ཤིང་སྨུག་པའི་ར་བཟིའི་ངོ་ལྟར་རྒྱུ་འཛིན་གསེར་ལས་དམར་ཁྲིག་འཆར།

4 ར་བཟི་འཁྱོར་ཤིང་ཉི་མའི་ལྷ་སྐྱེ་ཀྱི་ཀྲུན་གྱི་ཤིང་རྟར་འཛེགས་ཀྱང་སྒྲུངས།

The day to cheer and night's dank dew to dry,
I must upfill this osier cage of ours
With baleful weeds and precious-juicéd flowers.
The earth that's nature's mother is her tomb:
What is her burying grave, that is her womb,
And from her womb children of divers kind
We sucking on her natural bosom find:
Many for many virtues excellent,
None but for some, and yet all different.
O mickle is the powerful grace that lies
In plants, herbs, stones, and their true qualities:
For nought so vile that on the earth doth live
But to the earth some special good doth give;
Nor aught so good but, strained from that fair use,
Revolts from true birth, stumbling on abuse.
Virtue itself turns vice, being misapplied,
And vice sometime by action dignified.

Enter ROMEO, unseen by the Friar

5 ཏ་བཏུན་དབང་པོའི་འོད་ལྡན་སྤྱན་བྱེད་མཚམས་བརྒྱད་ཕྱོགས་བཞིར་མ་ཁྱབ་གོང་།

6 ཉིན་མོའི་སྣང་གསལ་མ་འཆར་གོང་དང་མཚན་མོའི་རྒྱུ་ཟིལ་མ་ཡལ་གོང་།

7-8 ལག་ཏུ་ཐོགས་པའི་སི་ར་འདི་བཞིན་རིན་ཆེན་སྨན་རྩྭ་ཁེངས་པར་བྱས།

9 སྟོད་འདི་བཅུད་འདིའི་སྐྱེད་མ་ཡིན་ལ་བཅུད་འདིའི་དུར་སའང་དུས་མཚུངས་ཡིན།

10 གང་ཞིག་འདས་སྐབས་འདི་ནང་སྦེད་ཅིང་གང་ཞིག་འཚར་སྐབས་འདི་ལས་སྐྱེས།

11-12 དེ་ཡི་མངལ་ལས་བྱིས་པའི་ཕྲུ་ཚོགས་དེ་ཡི་ནུ་མ་འཛིན་ཅིང་འོན།

13-14 སྨན་རྩྭའི་ཕྲུ་ཚོགས་འདྲ་མིན་སྣང་ཡང་བྱེ་བྲག་རེ་ལ་དགེ་རེ་ལྡན།

15-16 དེ་རྣམས་རྩྭའམ་རྡོ་རུ་སྐྱེས་རུང་ནང་བཙོས་མཐུ་ནུས་ཅིག་ཅར་ལྡན།

17 གང་ཞིག་ངན་སེམས་ཁོག་ཏུ་བཅངས་ནས་སྟོད་འདིར་གནས་པ་མ་ཡིན་རུང་།

18 འོན་ཏེ་བྱེ་བྲག་རེ་རེ་བཞིན་གྱིས་བཅུད་འདིར་ཕན་པའི་ལས་རེ་སྒྲུབ།

19 གང་ཞིག་དགེ་ཡི་རྩལ་དུ་བཅངས་ནས་གཞན་ལ་ཕན་ཕྱིར་སྤྱད་ནའང་།

20-21 དེ་ལས་ལོག་པའི་ནུས་པ་ནོན་སྲིད་དགེ་བའི་སྨན་ཡང་མི་དགེའི་དུག

22 འོན་ཀྱང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལྡན་ན་མི་དགེའི་རྐྱེན་ཡང་དགེ་བའི་རྒྱུ།

[རོ་མེའོ་གར་སྟེགས་ཐོག་ཐོན། ཆོས་དཔོན་གྱིས་ཁོ་མ་གཟིགས།]

Within the infant rind of this weak flower
Poison hath residence and medicine power:
For this, being smelt, with that part cheers each part;
Being tasted, stays all senses with the heart.
Two such opposéd kings encamp them still
In man as well as herbs, grace and rude will;
And where the worser is predominant,
Full soon the canker death eats up that plant.

23 བརླས་ན་སོས་པའི་ཕྱི་གོས་ལས་བརྒྱན་ཉམ་ཆུང་མེ་ཏོག་འདི་ཡི་ནང་།
24 མི་དགེ་དུག་གི་རྒྱ་བ་གནས་མཚུངས་དགེ་བའི་སྨན་གྱི་བཅུད་ཀྱང་
གནས།
25 དེ་ཡི་དྲི་ཞིམ་སྣོམ་པ་ཙམ་གྱིས་ལུས་པོའི་ཆ་བརྒྱུད་གྲུང་བར་འགྱུར།
26 དེ་ཡི་རོ་མངར་མྱངས་པ་ཙམ་གྱིས་ལུས་པོའི་ཆ་བརྒྱུད་རེངས་པར་
འགྱུར།
27-28 མི་དང་སྨན་རྩྭ་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ལྟར་དགེ་དང་མི་དགེའང་ཟུང་དུ་འབྲེལ།
29-30 མི་དགེ་རྒྱལ་ན་སྨན་རྩྭ་ལམ་རྒྱུར་རྗེས་འབྲས་འཆི་བ་མི་བཏག་གོ།

JULIET

Farewell. —God knows when we shall meet again.
I have a faint cold fear thrills through my veins,
That almost freezes up the heat of life.
I'll call them back again to comfort me.
[*She calls*] Nurse! ——What should she do here?
My dismal scene I needs must act alone.
Come, vial.
What if this mixture do not work at all?
Shall I be married then to-morrow morning?
No, no. This shall forbid it.

[*She lays down her knife*]

Lie thou there
What if it be a poison which the Friar
Subtly hath ministered to have me dead,
Lest in this marriage he should be dishonoured
Because he married me before to Romeo?

[ཇུ་ལི་ཡེ་ནས་ཤི་སྨན་ཟ་ཁར་འཇིགས་སྐྲག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གནས་བབས།]

14-19 ཇུ་ལི་ཡེ། ག་ལེ་ཕེབས། —ཨ་ཙི་སྣང་། ཇི་ཙམ་ན་མཇལ་མིན་ནི་
གནམ་བདག་ཁོ་ནས་མཁྱེན། ང་ལ་ལུས་དྲོད་ཀྱང་ཉམས་
བཞིན་པ་དང་ཁྲག་རྩ་འང་ཁྱང་མེར་འགྱུར་བཞིན་པའི་
འཇིགས་སྣང་ཞིག་འཆར་བཞིན་གདའ། ཁོ་མོ་ཅག་རྣམ་
གཉིས་རེ་ཞིག་ཕྱིར་ཕེབས་དགོས་རྒྱུར་བསྐུལ་ན་མི་བརྟན་
ནམ། [ཁོ་མོས་འབོད་པ།] མ་མ—འོན་ཀྱང་མོ་འདི་རུ་འོངས་
ནས་ཅི་བྱེད། འཇིགས་སྐྲག་གི་ལས་འདི་ང་ཉིད་གཅིག་པུས་
ལས་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནམ།

20-23 སྨན་ཕྱོད་འདི་རུ་ཤོག་ཅིག ག་ལ་ཏེ་སྨན་ཕྱོད་ལས་མཐུ་ནུས་
གང་ཡང་མ་ཐོན་ན་ང་ནི་སང་ཞོགས་གཉེན་སྒྲིག་ལ་མ་འཛུག
རང་འཛུག་མ་ཡིན་ནམ། མི་བྱ་སྟེ། མི་བྱ་སྟེ། རལ་གྲི་འདི་
ཡིས་ང་དེ་ལྟར་བྱ་རུ་མི་འཇུག་རྒྱུའོ། [མོ་ཡིས་རལ་གྲི་མར་
བཞག] ཁྱོད་རེ་ཞིག་དེ་རུ་འདུག་ཅིག

24-29 ཡང་མིན་ན་ཆོས་དཔོན་གྱིས་ང་སྔོན་ལ་རོ་མེའོ་དང་གཉེན་
སྒྲིག་མཛད་ཟིན་སྟབས་ད་ཐེངས་ཀྱི་གཉེན་སྒྲིག་འདི་ནི་ཞབས་
འདྲེན་དུ་དགོངས་ནས་ང་ཡི་རང་སྲོག་འཕྲོག་ཆེད་དུ་སྐག་ཏུ

I fear it is: and yet methinks it should not,
For he hath still been tried a holy man.
How if, when I am laid into the tomb,
I wake before the time that Romeo
Come to redeem me? There's a fearful point!
Shall I not then be stifled in the vault,
To whose foul mouth no healthsome air breathes in,
And there die strangled ere my Romeo comes?
Or, if I live, is it not very like
The horrible conceit of death and night,
Together with the terror of the place——
As in a vault, an ancient receptacle,
Where, for this many hundred years, the bones
Of all my buried ancestors are packed;
Where bloody Tybalt yet but green in earth,
Lies festering in his shroud; where, as they say,
At some hours in the night spirits resort——
Alack, alack! is it not like that I,
So early waking, what with loathsome smells
And shrieks like mandrakes torn out of the earth,
That living mortals, hearing them run mad——

སྨན་འདི་ང་ལ་བསྒྲུབ་པ་ནི་ག་ལ་ཡིན། སོམ་ཉི་ནི་འདི་ལྟ་རུང་
ཁོ་བོ་ཅག་ནི་གང་གི་དུས་སུའང་ཆོས་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་
ཡིན་སྐབས་དེ་འདྲ་ག་ལ་བྱེད།

30-35 ཡང་ན་རོ་མེའོ་ཉིད་ང་སྤུར་སྒམ་ནང་ལས་བསླུ་བར་མ་འབྱོར་
གོང་དུ་ང་གཉིད་ལས་སད་གྱུར་ན་ཅི་བྱེད། དེའང་འཇིགས་
དགོས་པའི་དོན་ཞིག་གོ། ཡང་ན་ང་ཡི་རོ་མེའོ་མ་འབྱོར་གོང་
ང་ནི་སྤུར་སྒམ་ནང་དུ་དབུགས་སུབ་ཏུ་འཆི་ན་ཅི་བྱེད།

36-44 གལ་ཏེ་གསོན་པོར་གནས་པར་མཚོན་ནའང་མུན་པའི་གླིང་དུ་
རོ་ལས་གང་བའི་གནའ་བོའི་དུར་ས་སྟེ་བགྲང་བྱ་བརྒྱ་ཕྲག་ཏུ་
སྤུངས་པའི་མེས་པོའི་རུས་པའི་དཀྱིལ་ལམ། འཆི་མ་ཐག་པའི་
ཀྲི་ཏྭལ་གྱི་སྤུར་སྒམ་གྱི་ནང་དུ་རུལ་བཞིན་པའམ། ཡང་ན་
མཚན་གྱི་ཐུན་མཚམས་ཆེ་གེ་མོར་དུར་སའི་གཤིན་པོ་རྣམས་
རང་དགར་འཚུབ་སྟོན་པར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བསྐྱོད་ཅེས་བཤད་ཅིང་
ང་ནི་དེ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་གནས་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནམ།

45-48 ཡ་ང་། ཡ་ང་། ཡང་ན་འདི་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་ང་ནི་ནམ་
གྱི་སྔ་ཆའི་ཐུན་མཚམས་ན་གློ་བུར་དུ་དྲན་པ་གསོས་པར་མཚོན་
ན་སྐྱེ་དངོས་ཟེ་མ་ར་མགོའི་དྲི་ངད་མི་ཡི་སྒྲ་ལ་ཁ་བའམ་སྐད་
ཡན་མི་ཡི་རྣ་བར་ཐོས་པ་ཙམ་ལས་ཐོས་པ་པོ་ཉིད་དེ་འཕྲུལ་སྨྱོ་

O, if I walk, shall I not be distraught,
Environed with all these hideous fears,
And madly play with my forefathers' joints,
And pluck the mangled Tybalt from his shroud,
And in this rage, with some great kinsman's bone,
As with a club, dash out my desperate brains?
O look! methinks I see my cousin's ghost,
Seeking out Romeo that did spit his body
Upon a rapier's point. Stay, Tybalt, stay!
Romeo, I come! this do I drink to thee.

[*She falls on her bed*

བའམ་འཆི་ཞེས་བཤད་ཅིང་ང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་མི་འགྱུར་རམ①།

49-54 ཨེ་མ། ཡང་ན་ང་གོམ་སྟབས་སུ་འཇུག་སྐབས་འཇིགས་སྐྲག་འདི་ཚོའི་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐྱོད་རྒྱུ་ནི་ཐོག་ཏུ་མ་མཆིས་གཤིས། དེའི་ཚེ་ཁོ་ཚོས་མེས་པོའི་རུས་པར་རྩེད་འཛོ་བྱེད་བཞིན་གྱི་རྡལ་གྱི་ཡང་རོ་སྐམ་ལས་ཕྱིར་བཏོན་ནས་ཁོ་ཡི་ལག་ཏུ་མེས་པོའི་རུས་པ་དབྱུག་པ་ལྟར་ཐོགས་སུ་བཙུག་ནས་ང་ལ་འཇིགས་སྣང་བསྐུལ་ཚེ་ཅི་དྲག

55-58 ཨེ་མ། ལྟོས་དང་། ང་ཡི་སྤུན་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ནི་དེ་ཡི་སྲོག་རལ་གྲིའི་རྩེ་མོ་ལས་གཙོད་མཁན་གྱི་རོ་མེའོ་ཡི་རྗེས་སུ་བགྲང་བཞིན་པ་སྣང་བར་འཆར་བཞིན་གདའ། ཚོད་ཟུང་ཞིག་གི་རྡལ་གྲི། རོ་མེའོ། ང་ཡང་འཕྲལ་མར་ཡོང་བཞིན་ནོ། ཁྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ང་ཡིས་སྨན་ཇུས་འདི་བཞིན་འཐུང་རྒྱུའོ།

ཛུ་ལི་གྲི་མལ་སྟེང་དུ་ལྷུངས།

① སྐྱེད་ངོས་ཟེ་མ་ར་མགོ་ནི་དབྱིབས་མི་ལྟར་ཡིན་ཅེས་བཤད། གལ་ཏེ་སུ་ཞིག་ལས་དེ་དག་གི་རྩ་བ་ས་འོག་ནས་འདོན་པར་བརྩམས་ཚེ་དེ་ཡིས་སྐད་ཡན་སྒྲོག་ཅིང་སྐད་ཡན་ཐོས་མཁན་སུ་རུང་འཆི་བའམ་སྨྱོ་ཞེས་བཤད། སྒྱུར་བ་པོས།

FRIAR LAWRENCE

I will be brief, for my short date of breath
Is not so long as is a tedious tale.
Romeo there dead, was husband to that Juliet;
And she, there dead, that Romeo's faithful wife.
I married them; and their stolen marriage day
Was Tybalt's doomsday, whose untimely death
Banished the new-made bridegroom from this city;
For whom, and not for Tybalt, Juliet pined.
You, to remove that siege of grief from her,
Betrothed and would have married her perforce
To County Paris. Then comes she to me,
And with wild looks bid me devise some mean
To rid her from this second marriage,
Or in my cell there would she kill herself.

[རོ་མེའོ་དང་ཇུ་ལིཡེ་ཡང་བར་སྐྱ་ཆེ་ལས་འདས་རྗེས་ཡུལ་དཔོན་གྱི······མདུན་དུ་ཆོས་དཔོན་ལོ་རེན་སེ་ཡིས་སྔ་ཕྱིའི་འབྱུང་རྐྱེན་གསལ་བའི······གཏམ་བཤད།]

229-231 ཆོས་དཔོན་ལོ་རེན་སེ། སྙིང་པོ་བསྡུས་ནས་ཞུས་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་གི་ཚེ་གཅིག་གི་ལྷག་མ་ནི་ཡང་བའི་སྒྲུང་ཞིག་ལས་ཀྱང་མི་རིང་། ཕ་ན་ས་ཐོག་ཏུ་ལྷུངས་པའི་རོ་མེའོ་ནི་ཇུ་ལིཡེ་ཡི་སྐྱ་བླ་ཡིན་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་མའང་རོ་མེའོ་ཡི་སྐྱ་བླའོ། དེ་གཉིས་གཉེན་སྒྲིག་གི་ཚ་ག་བྱེད་པ་ནི་བདག་ཉིད་དོ།

232-236 དེ་གཉིས་ཀྱི་གསང་བའི་གཉེན་སྒྲིག་གི་ཉིན་དེ་ནི་ཀྲི་རྷལ་ཀྲི་འདས་པའི་ཉིན་དེའང་ངོ་། འདས་རྐྱེན་དེ་ཡི་ཉེས་པར་གཉེན་སྒྲིག་གི་གོ་མག་གྲོང་ཁྱེར་འདི་ལས་ས་མཐར་སྤྱུགས་པ་སྟེ་ཇུ་ལིཡེ་ཡི་མྱ་ངན་གྱི་རྐྱེན་ཡིན་པ་ལས་ཀྲི་རྷལ་ཀྲི་ཡི་འདས་རྐྱེན་ནི་མོ་ཡི་མྱ་ངན་གྱི་རྐྱེན་མ་ཡིན།

237-242 འོན་ཏང་མོ་ཡི་མྱ་ངན་སེལ་ཕྱིར་ཁ་པུ་ལེཀྲི་རྗེ་བོས་བཙན་པོས་མོ་ལྷ་སྲས་པ་རིས་ལ་གཉེན་སྒྲིག་པར་བརྩམས། དེའི་ཚེ་མོ་ནི་གཏུམ་དྲག་ཏུ་བདག་སར་འཁོད་ནས་གཉེན་སྒྲིག་

Then gave I her, so tutored by my art,
A sleeping potion, which so took effect
As I intended, for it wrought on her
The form of death. Meantime I writ to Romeo
That he should hither come as this dire night
To help to take her from her borrowed grave,
Being the time the potion's force should cease.
But he which bore my letter, Friar John,
Was stayed by accident, and yesternight
Returned my letter back. Then all alone,
At the prefixéd hour of her waking,
Came I to take her from her kindred's vault,
Meaning to keep her closely at my cell
Till I conveniently could send to Romeo.
But when I came, some minute ere the time

གཉིས་པ་འདི་ལས་གཡོལ་ཐབས་ཞིག་བདག་གིས་ཐུབ་ན་རབ་དང་མ་ཐུབ་ཚེ་མོ་ནི་བདག་གི་ཤག་ཏུ་རང་སྲོག་གཅོད་རྒྱུ་ཡིན་ཅེས་བརྗོད།

243-245 བདག་ལ་སྨན་སྦྱོར་གྱི་ཤེས་བྱ་ཕྲ་མོ་ཡོད་སྟབས་བདག་གིས་མོ་ལ་གཉིད་སྨན་ཞིག་བྱིན་པ་དང་། དེས་ཀྱང་ནུས་ལྡན་དུ་བདག་གི་བསམ་དོན་ལྟར་མོ་འཆི་བའི་ཚུལ་དུ་གཉིད་ལ་འཇུགས་པར་བྱས།

246-249 དུས་དེའི་གནས་སྐབས་སུ་བདག་གིས་རོ་མེའོ་ལ་འདི་ཕྱོགས་མཚན་འདི་རང་ལ་འཁོད་རྒྱུར་འཕྲིན་བཏང་ནས་སྨན་གྱི་ནུས་པ་རྫོགས་མཚམས་ཁོ་མོ་གཉིད་ལས་སད་རྒྱུར་དེའི་ཚེ་བརྫུས་པའི་སྤུར་སྒམ་དེ་ནང་ལས་ཁོ་མོ་ཕྱིར་འདོན་རྒྱུར་བསྐུལ།

250-252 འོན་ཀྱང་ཡིག་སྐྱེལ་པ་ཆོས་གྲོགས་ཇོ་ཧྲོན་བྱ་བ་ནི་དམིགས་བསལ་གནས་ཚུལ་གྱི་རྐྱེན་པས་མན་ཀྲུའ་ལ་བསྐྱོད་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་བྱུང་ནས་འཕྲིན་དེ་མདང་ནུབ་གཞི་ནས་བདག་ལ་ཕྱིར་སློག་མཛད།

253-256 དེའི་ཚེ་ཁོ་མོ་མནལ་ལས་སད་པའི་དུས་ལ་གཏུགས་ཤིང་བདག་གཅིག་པུར་ཁོ་མོའི་ཁྱིམ་བརྒྱུད་ཀྱི་དུར་ས་འདི་རུ་ཁོ་མོ་འདོན་པར་མི་འཁོད་མཐུ་མེད་ལ། དེའང་ཁོ་མོ་གནས་སྐབས་བདག་གི་ཤག་ཏུ་གསང་ཐབས་ཀྱིས་ཉར་ནས་རོ་མེའོ་འདི་ཕྱོགས་འཁོད་རྒྱུར་སྐར་འཕྲིན་རྫོང་བའི་འཆར་

Of her awakening, here untimely lay
The noble Paris and true Romeo dead.
She wakes, and I entreated her come forth
And bear this work of heaven with patience;
But then a noise did scare me from the tomb,
And she, too desperate, would not go with me,
But, as it seems, did violence on herself.
All this I know, and to the marriage
Her Nurse is privy, and if aught in this
Miscarried by my fault, let my old life
Be sacrificed some hour before his time
Unto the rigour of severest law.

གཞིར་བཅས།

257-259 འོན་ཀྱང་བདག་འདི་ཏུ་ཕོ་མོ་མནལ་ལས་སད་ཉེའི་སྐར་མ་
འགའ་ཡི་སྔོན་དུ་འགྱོར་ཙམ་ན་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་
པར་ཕྲལ་བྱུང་གི་པ་རི་སི་དང་དྲང་བདེན་གྱི་རོ་མེའོ་སྲོག་གི་
དབང་པོ་དོར་ཟིན་ཏེ་ས་ཐོག་ཏུ་རེངས་པོར་གནས་པ་
བདག་གི་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འཆར།

260-264 དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་སྲས་མོ་མནལ་ལས་སད། བདག་གིས་
ཁོ་མོ་ཅག་ལ་ལས་དབང་བཙན་པོས་བཀོད་པའི་ཆག་སྒོ་
འདི་ལ་གོ་བ་གཏིང་ཟབ་ལེན་རྒྱུར་བསྐུལ་བའི་དུས་ན། ཕ་
རོལ་ལས་སྐྱེ་བོ་འགའ་འདི་ཕྱོགས་སུ་འཁོད་པའི་སྒྲ་ལས་
བདག་འཇིགས་པར་བྱས་ཤིང་དེ་འཕྲལ་གནས་འདི་ལས་ཕ་
རོལ་ཏུ་བྲོས། འོན་ཏང་སྲས་མོ་ནི་ཡིད་གདུང་བས་བཟོད་
པར་དཀའ་བར་མནར་ཏེ་གནས་འདི་ལས་འབྲལ་བར་མ་
འདོད་མཐར་རང་སྲོག་རང་གིས་བཅད་པར་སྣང་།

265-269 བདག་གིས་ཤེས་པ་དེ་གས་སོ། ཁོང་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་སྒྲིག་
སྐོར་སྲས་མོའི་མ་མས་དཔང་འཕེར་ཐུབ། གལ་སྲིད་ཞུ་བ་
འདི་ལ་ཧེ་བག་ཏིལ་ཙམ་ཡོད་གྱུར་ན་ཁྲིམས་ཞབས་སུ་
བདག་གི་མི་ཚེ་རྒས་པོ་འདི་འཆི་མ་རན་གོང་དུ་འཆི་རྒྱུར་
ཚད་དུ་འཛུགས་རྒྱུའོ།

《ཧམ་ལེགྲི》ཞེས་པའི་དེབ་
ལས་དྲངས།

(2002ལོར་བསྒྱུར།)

Enter the Ghost, and Prince Hamlet following

1 HAMLET

Whither wilt thou lead me?Speak.I'll go no further.

GHOST Mark me.

HAMLET I will.

2 GHOST My hour is almost come

When I to sulph'rous and tormenting flames

4 Must render up myself.

HAMLET Alas, poor ghost!

GHOST

Pity me not, but lend thy serious hearing

6 To what I shall unfold.

[རྒྱལ་པོ་བཀྲོངས་རྐྱེན་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཤེས་ལས་ཧམ་
ལེགྲི་ལ་གསང་ཐབས་སུ་བརྗོད་པ།]

རྒྱལ་སྲས་ཧམ་ལེགྲི་ཡིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གར་སྟེགས་ཐོག་ཐོན།

1 ཧམ་ལེགྲི། གང་གིས་བདག་གང་དུ་འཁྲིད་གནང་མཛད་རྒྱུ་ཡིན་ནམ། ཞལ་གསོངས་ཤིག བདག་ད་ནི་འདི་ལས་མདུན་དུ་མི་འགྲོའོ།

རྣམ་ཤེས། ང་ལ་ཉ་བ་ཉོན་ཅིག

ཧམ་ལེགྲི། བདག་ཉན་བཞིན་ཡོད།

2-4 རྣམ་ཤེས། ང་ཡི་དུས་ཚོད་ཟིན་གྲབས་འདུག དེ་འཕྲལ་མུ་ཟིར་འཚེར་བའི་མེ་འོབས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་སྡུག་སྦྱོང་བར་འགྲོའོ།

ཧམ་ལེགྲི། ཤ་ཚ། ཡ་ང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཁྱོད།

5-6 རྣམ་ཤེས། ང་ལ་ཡ་ང་མི་དགོས། ང་ཡིས་སྨྲ་བའི་གསང་བར་ནན་གྱིས་ཉོན་ཅིག

HAMLET Speak, I am bound to hear.

GHOST

So art thou to revenge when thou shalt hear.

HAMLET What?

GHOST I am thy fatber's spirit.

Doomed for a certain term to walk the night,
And for the day confined to fast in fires
Till the foul crimes done in my days of nature
Are burnt and purged away. But that I am forbid
To tell the secrets of my prison-house
I could a tale unfold whose lightest word
Would harrow up thy soul, freeze thy young blood,
Make thy two eyes like stars start from their spheres,
Thy knotty and combinèd locks to part,
And each particular hair to stand on end
Like quills upon the fretful porcupine.
But this eternal blazon must not be
To ears of flesh and blood. List, Hamlet, list, O list!
If thou didst ever thy dear father love—

HAMLET O God!

GHOST

Revenge his foul and most unnatural murder.

7 ཧམ་ལེཊི། གསུངས་ཞིག བདག་གིས་ཉན་རྒྱུ་ནི་སྨོས་ཅིའོ།

8 རྣམ་ཤེས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་རྗེས་དེ་ལ་དགྲ་ཤ་ལེན་དགོས།

ཧམ་ལེཊི། གང་གསུངས་སམ།

9-12 རྣམ་ཤེས། ང་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཕ་ཡི་སེམས་སྟོང་ཡིན། ལས་ལ་བཀོད་པ་ལྟར་ཚེ་འདིར་བསགས་པའི་སྡིག་གྲིབ་མེ་འོབས་ནང་ཚིག་མ་ཚར་བར་མཚན་མོ་འགྲོ་སྐྱོད་དུ་གཞུག་རྒྱུ་དང་ཉིན་མོ་མེ་འོབས་ནང་བཀྲེས་ལྟོགས་སུ་གནས་རྒྱུ་ཡིན།

13-21 ང་ནི་དམྱལ་ཁམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་བསྐྱོད་མི་ཆོག་སྟབས་ཁྱོད་ལ་དོན་ཞིག་མངག་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཡི་ཚིག་ཡང་ཤོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁྱོད་ཉིད་བློ་འདར་བར་བྱེད་པ་དང་བློ་གསར་གཞོན་ནུའི་ཁྲག་རེངས་པོར་འགྱུར་བ། ཁྱོད་ཉིད་ཀྱི་མིག་གཉིས་རྒྱུ་སྐར་འགྲོ་ལམ་བརྒྱགས་ནས་གར་འགྲོ་མེད་པ་ལྟར་བྱེད་པ། ཁྱོད་ཀྱི་རྫོག་ཏུ་སྦྲིལ་བའི་སྐྲ་ཡང་བྱེ་བྲག་རྐང་སོ་སོར་ཀེ་རེར་ལངས་ནས་སེམས་ཅན་ཟེ་མོང་ཁྲོ་བའི་སྤྲོ་ལྟར་འགྱུར་བར་བྱེད་དོ།

22-23 འོན་ཀྱང་མངག་ཆ་འདི་ནི་ཤ་ཁྲག་ལས་གྲུབ་པའི་རྣ་བ་གཞན་ཅི་ཞིག་ལའང་བརྗོད་མི་ཉན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕ་ལ་ཤ་ཚ་ཡོད་གྱུར་ན་དེ་རྣམས་ཡིད་ལ་ཞོག་ཅིག

24 ཧམ་ལེཊི། གནམ་བདག་མཁྱེན།

25 རྣམ་ཤེས། ཧ་ཐུ་ལས་པའི་ཁོ་ཡི་སྐྱིག་གསོད་ཀྱི་བྱ་ངན་དེའི་དགྲ་ཤ་ལེན་དགོས།

HAMLET Murder?

GHOST

Murder most foul, as in the best it is,
But this most foul, strange, and unnatural.

HAMLET

Haste, haste me to know it, that with wings as swift
As meditation or the thoughts of love
May sweep to my revenge.

GHOST I find thee apt,
And duller shouldst thou be than the fat weed
That rots itself in ease on Lethe wharf
Wouldst thou not stir in this. Now, Hamlet, hear.
'Tis given out that, sleeping in mine orchard,
A serpent stung me. So the whole ear of Denmark
Is by a forgèd process of my death
Rankly abused. But know, thou noble youth,
The serpent that did sting thy father's life
Now wears his crown.

HAMLET

O my prophetic soul! Mine uncle?

26 ཧམ་ལེཊ། སྲོག་གསོད་ཅེས་གསུངས་སམ།

27-28 རྣམ་ཤེས། སྲོག་གསོད་དང་སྲོག་གསོད་མི་འདྲ་སྟེ། ཚིག་སྙན་ཐོས་ཤིག་ལས་བརྗོད་ན་འང་སྡིག་ཉེས་ཚད་ལས་བརྒལ་བའི་སྲོག་གསོད་ཅིག་ཡིན། ཉེས་པ་འདི་ནི་ཧ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

29-30 ཧམ་ལེཊ། མགྱོགས་པར་གསུངས་དང་། བདག་ནི་ཤ་ཚ་བརྩེ་དུང་བཟོད་དཀའ་བས་རླུང་གི་གཤོག་པར་བརྟེན་ནས་དགྲ་ཤ་ལེན་པར་འཕུར་དུ་འགྲོའོ།

31-34 རྣམ་ཤེས། ཁྱོད་ངར་འདུག ཁྱོད་སེམས་རྣལ་དུ་ཐོབ། འཚབ་འཚུབ་སྤངས་ནས་ལེ་ཐེ་གཙང་པོའི་གྲུ་ཁར་སྐྱེས་པའི་རྩྭ་ཡན་རྩྭ་ཟབ་སྡོང་བརྟན་དག་ལས་ཀྱང་ལྡིང་བར་གྱིས་ཤིག

35-37 ཧམ་ལེཊ་ཉོན་ཅིག རྒྱུན་ནི་ཕྱི་ཚུལ་དུ་འདི་ལྟར་དྲིལ་དུ་བསྒྲགས་པ་སྟེ། ཁོ་བོ་ལྡུམ་རའི་ནང་དུ་གཉིད་ལ་དུབ་པའི་སྐབས་ན་དུག་སྦྲུལ་ཞིག་ལས་སོ་བརྒྱབ་ཅེས་སྒྲུས་ནས། ཊེན་མག་གི་རྣ་བ་མཐའ་དག་ངེད་ཚེ་ལས་འདས་ཚུལ་རྫུན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མགོ་སྐོར་བར་བྱས།

38-39 འོན་ཀྱང་ཕ་བཟང་གི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་དགོས་པ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཕ་ལ་སོ་རྒྱག་མཁན་གྱི་དུག་སྦྲུལ་དེ་ནི་ད་ལྟ་ང་ཡི་རྒྱལ་ཞྭ་གོན་མཁན་དེ་འོ།

40 ཧམ་ལེཊ། ཨེ་མ། ང་ལ་བྱུང་བའི་སྔ་ལྟས་ནི་བདེན་ནོ། དེ་ནི་ང་ཡི་ཨ་ཁུ་མ་ཡིན་ནམ།

Ay, that incestuous, that adulterate beast,
With witchcraft of his wit, with traitorous gifts—
O wicked wit and gifts, that have the power
So to seduce! —won to his shameful lust
The will of my most seeming-virtuous queen.
O Hamlet, what a falling off was there!—
From me, whose love was of that dignity
That it went hand-in-hand even with the vow
I made to her in marriage, and to decline
Upon a wretch whose natural gifts were poor
To those of mine.
But virtue, as it never will be moved,
Though lewdness court it in a shape of heaven,
So lust, though to a radiant angel linked,
Will sate itself in a celestial bed,
And prey on garbage.
But soft, methinks I scent the morning's air.
Brief let me be. Sleeping within mine orchard,
My custom always in the afternoon,
Upon my secure hour thy uncle stole
With juice of cursèd hebenon in a vial,
And in the porches of mine ears did pour

41-46 རྣམ་ཤེས། ཨོ་དེ་རང་ངོ་། ཕྲུན་མཆེད་དབར་དང་བཟའ་ཚང་དབར་འཚང་མཁན་གྱི་རྒྱལ་སོང་ཁོའོ། ཁོ་པས་གདོན་འདྲེའི་མན་ངག་དང་སྒྱུ་མར་བརྟེན་ནས་བུད་མེད་འགུགས་པར་བྱ་བའི་ནུས་པ་འདོན་ཐུབ་པ་སྟེ། ཕྱི་ཚུལ་ང་ལ་བརྩེ་བའི་བཙུན་མོ་ཡིན་ཁུལ་དེ་ངོ་ཚ་དགོས་པའི་ཁོ་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་ཡིད་འགུགས་པར་བྱས་སོ།

47-52 འགུགས་པར་བྱས་སོ། ཨ་མ། ཧམ་ལེཊ། དེ་ནི་ལྷོ་ཕམ་ཞིག་མ་ཡིན་ནམ། ཁོ་བོས་ཡིན་ལུགས་ཚུལ་ལྡན་གྱིས་གཉེན་སྒྲིག་གི་ཉིན་དེར་ལག་ལ་ལག་སྦྲེལ་ནས་མི་ཚེ་མཐའ་འཁྱོལ་ཡོང་རྒྱུར་དམ་བཅའ་བཞག་ཏང་། མོ་ནི་དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་རང་བྱུང་ཆ་རྐྱེན་ཁོ་བོར་འགྲན་ཐབས་བྲལ་བའི་ཐ་ཤལ་པ་དེའི་ཕྱོགས་སུ་འགུགས་པར་བྱས་སོ།

53-57 འོན་ཀྱང་བདེན་པ་ནི་ནམ་ཡང་མི་ནུབ་ཅིང་། འདོད་ཆགས་ཞེས་པས་རང་ཉིད་ལྷ་ཡུལ་ཡིན་ཁུལ་དུ་ལྷ་དང་མལ་གཅིག་ནང་ཡོད་ཁུལ་དུ་བརྫུས་རུང་མཐར་མི་ཡུལ་གྱི་གད་སྙིགས་ནང་རང་ཤུགས་སུ་ལྷུང་བར་བྱེད།

58-64 ད་ནི་ཁུ་སིམ་དུ་འདུག་ཅིག ཁོ་བོར་ཞོགས་པའི་རླུང་གི་དྲི་མ་ཁ་བཞིན་འདུག ཁོ་བོས་མདོར་བསྡུས་སུ་བརྗོད་རྒྱུ་སྟེ། འཆར་ཅན་ཉིན་དགུང་དུ་ཁོ་བོ་སྲོལ་ལྟར་སྐྱིད་ཚལ་དུ་གཉིད་དུ་ཡུར་བའི་སྐབས་ན་ཉིད་ཀྱི་ཨ་ཁུས་ལག་ཏུ་དུག་གི་ཉིང་ཁུ་བསྔོགས་པའི་ཤེལ་བུམ་ཐོགས་ནས་དེ་ནང་ལས་ཁོ་བོའི་རྣ་བར་མཛེར་ནད་ཀྱི་དུག་ཆུ་བླུགས།

The leperous distilment, whose effect
Holds such an enmity with blood of man
That swift as quicksilver it courses through
The natural gates and alleys of the body,
And with a sudden vigour it doth posset
And curd, like eager droppings into milk,
The thin and wholesome blood. So did it mine;
And a most instant tetter barked about,
Most lazar-like, with vile and loathsome crust,
All my smooth body.
Thus was I, sleeping, by a brother's hand
Of life, of crown, of queen at once dispatched,
Cut off even in the blossoms of my sin,
Unhouseled, disappointed, unaneled,
No reck'ning made, but sent to my account
With all my imperfections on my head,
O horrible, O horrible, most horrible!
If thou hast nature in thee, bear it not.
Let not the royal bed of Denmark be
A couch for luxury and damnèd incest.
But howsoever thou pursuest this act,
Taint not thy mind, nor let thy soul contrive

65-70 དེ་ཡི་ནུས་པས་དངུལ་ཆུ་ལྟར་མྱུར་བར་ལུས་ཀྱི་རྩ་གཞིར་གྲམ་
ནས་སྐྱུར་རྩེ་འོ་མའི་ནང་སྒོ་བུར་འཕངས་པ་བཞིན་དུ་ཁྲག་རྡོན་
ཞོ་ལྟར་རེངས་པ་ང་ཡི་ལུས་ལ་ཚོར།
71-73 དེ་འཕྲལ་པགས་སྟེང་ལས་པགས་དུལ་ཐོན་ནས་མཛེ་ནད་ལྟ་
བུའི་པགས་ནད་ཀྱིས་ཁོ་བོའི་འཇམ་པའི་ལུས་པོ་དབང་དུ་
74-75 འདུས། དེ་ལྟར་གཅུང་པོ་ཞིག་གི་ལག་ནང་ཁོ་བོ་ཇི་སྲིད་གཉིད་
དུ་ཡུར་ཏེ་སྲོག་དང་། རྒྱལ་ཞྭ། བཙུན་མོ་བཅས་སྐད་ཅིག་ཏུ་
ཤོར། སྡིག་ཉེས་བསགས་དང་གསོག་བཞིན་པའི་དུས་དེར་
76-79 འཆི་ཁའི་བྱིན་རླབས་དང་། སྡིག་བཤགས། བྱུག་པ་སོགས་ཞུ་
ཁོམ་མ་མཆིས་པར་སྡིག་པ་ཡོངས་རང་གི་ལུས་ཐོག་འཁུར་
80-81 བཞིན་རང་སྲོག་དོར། ཀྱི་མ་ཀྱི་ཧུད། འཇིགས་སུ་རུང་།
འཇིགས་སུ་རུང་། ཤིན་ཏུ་འཇིགས་སུ་རུང་།
82-83 ཁྱོད་ལ་ཕ་བུའི་འདུ་ཤེས་ཡོད་གྱུར་ན་བཟོད་པ་སྒོམ་ཐབས་
བྲལ། ཌེན་མག་རྒྱལ་པོ་ཚང་གི་ཉལ་ཁྲི་དེ་ཕྱལ་སོང་དག་གི་
འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྐྱེགས་བུ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར་དུ་འཇུག་མི་ཉན།
84-86 འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ནས་དགྲ་ཤ་ལེན་པའི་ཐབས་གང་ཞིག་སྤྱད་རུང་
རྩོལ་རྒྱུག་གི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་མི་ཉན་པ་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་མ་ལ་གནོད་པ་མ་
བྱེད་ཅིག

Against thy mother aught. Leave her to heaven,
And to those thorns that in her bosom lodge
To prick and sting her. Fare thee well at once.
The glow-worm shows the matin to be near,
And gins to pale his uneffectual fire.
Adieu, adieu, Hamlet. Remember me.

Exit

87-88 ཁོ་མོ་རང་ཉིད་གཉེན་རྗེ་རྒྱལ་པོའི་གམ་དུ་འགྲོ་རུ་བཅུག་ནས་ཁོ་
མོའི་ལུས་ཐོག་ཏུ་གནས་པའི་ཉེས་པའི་ཚེར་མ་དག་རང་ཉིད་ཀྱི་
ལུས་ལ་ཟུག་ཏུ་རྒྱུག་ཅིག ད་ནི་ག་ལེ་བཞུགས།
89-91 སྲིན་འབུ་མེ་འཁྱེར་གྱི་འོད་ཡལ་འགྲོ་འདུག ཞོགས་པའི་ཤར་
བཙ་ཉེ་བར་འཁོད་པའི་རྟགས་ཡིན། ག་ལེ་བཞུགས། ག་ལེ་
བཞུགས་ཧམ་ལེཊ། ང་སེམས་ལ་ཞོག་ཅིག

གར་སྐྱེགས་ལས་བཀོལ།

HAMLET

To be, or not to be; that is the question:
Whether 'tis nobler in the mind to suffer
The slings and arrows of outrageous fortune,
Or to take arms against a sea of troubles,
And, by opposing, end them. To die, to sleep—
No more, and by a sleep to say we end
The heartache and—the thousand natural shocks
That flesh is heir to. 'Tis a consummation
Devoutly to be wished. To die, to sleep—
To sleep, perchance to dream. Ay, there's the rub,
For in that sleep of death what dreams may come
When we have shuffled off this mortal coil
Must give us pause. There's the respect
That makes calamity of so long life,

[ཨ་ཁྲུས་རྒྱལ་པོ་སྒྲིག་བཀྲོངས་བྱས་པ་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཏམ་ལས་
རྒྱལ་སྲས་ཧམ་ལེཊ་ཡིས་ཤེས་རྗེས་རྒྱལ་སྲས་ཕོང་ཏ་ཅང་མི་བདེ་བར······
འཆི་གསོན་གདམ་གར་གནས་པའི་གཏམ་བཤད། (འདི་ནི་འཕྲབ་
གཞུང་འདིའི་ནང་གྲགས་ཅན་གྱི་གཏམ་བཤད་ཅིག་ཡིན།)]

55-60 ཧམ་ལེཊ། འཚོའམ་མི་འཚོ། དེ་ནི་འདྲི་དགོས་པའི་དོན་དེའོ།
སྐྱིད་བཟང་ཞེས་པ་ནི་ཕ་རོལ་པས་ཕུར་རྡེ་དང་མདའ་མོ་
འཕངས་ནས་མནར་གཅོད་བྱེད་པར་མགོ་བསྒུར་ནས་བསྡད་
རྒྱུ་དེ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་མཚོན་ཆ་བཟུང་ནས་སྡུག་བསྔལ་
གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཕམ་པར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ནམ།

61-63 འཆིའམ་ཉལ་ལམ། དེ་ལྟར་ཡོད་ཚད་མེད་པར་མི་སྣང་ངམ།
གཉིད་ལ་དུབ་རིང་སེམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་ལུས་ཐོག་ཏུ་
རང་བཞིན་དུ་སྐྱོང་བའི་ཚ་གྲང་གྲངས་ལས་འདས་པ་མཐའ་
དག་མི་ཚོར་ཞིང་།

64-65 དེའང་མི་ལེགས་པ་ཞིག་མིན། འཆིའམ་ཉལ་ལམ། ཉལ་རྒྱུ་ནི་
རྨི་ལམ་ནང་གནས་རྒྱུའོ། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་འགལ་བ་ཞིག་ཡོས་

66-69 ཡོད། གང་ཡིན་ཅེ་ན། ཤི་བ་ལྟ་བུའི་གཉིད་ནང་གནས་
སྐབས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་རུང་རྨི་ལམ་གང་
ཞིག་རྨིས་མིན་ཐད་རང་ཚོ་ནི་རང་དབང་དང་བྲལ།

For who would bear the whips and scorns of time,
Th' oppressor's wrong, the proud man's contumely,
The pangs of disprized love, the law's delay,
The insolence of office, and the spurns
That patient merit of th' unworthy takes,
When he himself might his quietus make
With a bare bodkin? Who would these fardels bear,
To grunt and sweat under a weary life,
But that the dread of something after death,
The undiscovered country from whose bourn
No traveller returns, puzzles the will,
And makes us rather bear those ills we have
Than fly to others that we know not of?
Thus conscience does make cowards of us all,
And thus the native hue of resolution
Is sicklied o'er with the pale cast of thought,
And enterprises of great pith and moment
With this regard their currents turn awry,
And lose the name of action. Soft you, now,
The fair Ophelia! —Nymph, in thy orisons
Be all my sins remembered.

70-75 མི་ཚེ་རིང་བའི་བར་ཆད་ནང་སུ་ཞིག་ལས་རྟ་ལྕག་དང་དམའ་
འབེབས། གཞའ་གནོན་པའི་དབང་ཡོད། སྤོབས་པ་ཅན་
གྱི་མཐོང་ཆུང་། བརྩེ་དུང་གི་སེམས་གཅོང་། ཁྲིམས་ཁང་
གི་དུས་འགྱངས། རྗེ་དཔོན་གྱི་ཐུབ་ཚོད་བཅས་ལ་སྡུག་སྙོམ་
རྒྱག་པར་འདོད་དམ། མ་འདོད་ན་སྤུ་གྲི་ཆུང་ངུ་ཞིག་ལས་
ཀྱང་རང་སྲོག་བཅད་པས་ཆོག

76-82 སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་དཀའ་བ་ཅན་གྱི་ཚེ་འདིའི་སྡུག་བསྔལ་ལོས་
སྤྱོང་མི་འདོད། འོན་ཀྱང་ཤི་རྗེས་རྒྱུས་མངའ་མེད་པའི་
གནས་གཞན་ཞིག་སྟེ། སྐྱེ་བོ་ཇི་མང་དེ་རུ་བསྐྱོད་རུང་གཅིག་
ཀྱང་ཕྱིར་ལོག་མ་བྱུང་སྐབས་དེ་ཡང་འཇིགས་ཤིང་སྐྲག་ནས་
རྒྱུས་མེད་པའི་ཡུལ་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལས་རང་གནས་སུ་
ཉོན་མོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དག་ལ་བཟོད་ཅིང་མ་གནས་རང་
གནས་སུ་གྱུར།

83-89 དེས་ན་ཤེས་པས་ནི་རང་ཅག་སྙིང་མེད་དུ་གཏོང་ཞིང་། རང་
བཞིན་གྱི་མདོག་ལ་ཡང་བའི་བསམ་པ་ཞིག་གིས་བཀབ་སྐབས་
ཚ་གཞུང་ལྡོག་ཏུ་རྒྱུགས་ནས་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་རྒྱུའི་སེམས་ཤུགས་
མེད་པར་གྱུར། —ཁྱུ་སེམ། མཛེས་པའི་ཨོ་ཧྥི་ལི་ཡ་ཕེབས་
བཞིན་གདའ། —མཛེས་པའི་ལྷ་མོ་མཆོག གང་གི་ཐུགས་
སྨོན་གྱི་ནང་དུ་ང་ཡི་སྡིག་གྲིབ་ཀྱང་དག་པར་མོས་པ་མཛོད།

OPHELIA Good my lord,
How does your honour for this many a day?

HAMLET
I humbly thank you, well, well, well.

OPHELIA
My lord, I have remembrances of yours
That I have longèd long to redeliver.
I pray you now receive them.

HAMLET
No, no, I never gave you aught.

OPHELIA
My honoured lord, you know right well you did,
And with them words of so sweet breath composed
As made the things more rich. Their perfume lost,
Take these again; for to the noble mind
Rich gifts wax poor when givers prove unkind.

[རྒྱལ་སྲས་ཧམ་ལེཊི་དང་བློན་པོའི་སྲས་མོ་ཨོ་ཧྥེ་ལི་ཡར་གྲགས་པ་ཕན···
ཚུན་ཐུགས་ནས་བརྩེ་ནའང་འགོག་རྐྱེན་མང་བས་ཡིན་ཙམ་མིན་ཙམ་དུ
དུས་འདས། འདི་ནི་ཁོང་གཉིས་དབར་གྱི་གཏམ་བཤད་ཀྱི་དུམ་བུ·······
གཅིག་ཡིན།]

90-91 ཨོ་ཧྥེ་ལི་ཡ། གུས་པའི་རྒྱལ་སྲས་མཆོག ཡུན་རིང་མ་མཇལ་
དབར་གང་གི་སྐུ་ཁམས་ཇི་འདྲའམ།

92 ཧམ་ལེཊི། ཉམས་ཆུང་ང་ཡིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། བདེའོ། བདེའོ།
བདེའོ།

93-95 ཨོ་ཧྥེ་ལི་ཡ། བདག་གི་རྒྱལ་སྲས་མཆོག གང་གིས་བདག་ལ་
བསྩལ་བའི་སེམས་རྟེན་དག་ཕྱིར་འབུལ་ཞུ་བའི་འདུན་པ་
རིང་ནས་བཅངས་ཤིང་། ད་ལམ་ཕྱིར་བཞེས་ཡོད་པ་འཚལ།

96 ཧམ་ལེཊི། མེད་དོ། ང་ཡིས་གང་ཡང་ཁྱེད་ལ་ཕུལ་མ་མྱོང་།

97-99 ཨོ་ཧྥེ་ལི་ཡ། བདག་གི་རྒྱལ་སྲས་མཆོག གང་གི་དགོངས་
པར་མངའ་གསལ་ལྟར་འདི་རྣམས་བདག་ལ་གནང་ངེས་
ཅན་མ་ཡིན་ནམ། གཞན་ཡང་དེ་དག་དེ་བས་གལ་ཆེར་

100-102 འགྱུར་ཆེད་སྙན་པའི་ངག་དུ་མ་ལས་བརྒྱན་པར་མ་མཛད་
དམ། ད་ནི་དེ་ཚོའི་དྲི་ཞིམ་དག་ཡལ་ཟིན་ཅིང་ཕྱིར་བཞེས་
ཡོད་པར་འཚལ། བདག་གི་ལྷད་མེད་ཀྱི་བསམ་པར་མཆོན་

There, my lord.

HAMLET Ha, ha? Are you honest?

OPHELIA My lord.

HAMLET Are you fair?

OPHELIA What means your lordship?

HAMLET That if you be honest and fair, your honesty should admit no discourse to your beauty.

OPHELIA Could beauty, my lord, have better commerce than with honesty?

HAMLET Ay, truly, for the power of beauty will sooner transform honesty from what it is to a bawd than the force of honesty can translate beauty into his likeness. This was sometime a paradox, but now the time gives it proof. I did love you once.

OPHELIA Indeed, my lord, you made me believe so.

HAMLET You should not have believed me, for virtue cannot so inoculate our old stock but we shall relish of it. I loved you not.

ན་ཙ་ཆེན་གྱི་ཕྲུག་རྟགས་ཤིག་ལྟད་ལས་བཏུམས་ཚོ་སྨིན་པ་
པོ་ནི་དྲིན་མི་ཆེ་བར་མཚོན་བཞིན་འདུག་ཅིང་འདི་དག་
ཕྱིར་བཞེས་ཞུ།

103 ཧམ་ལེཊྲི། ཏ་ཏ། ཁྱེད་བདེན་པ་ཡིན་ནམ།

104 ཨོ་ཕྲི་ལི་ཡ། ལགས་ཡིན། རྒྱལ་སྲས་མཆོག

105 ཧམ་ལེཊྲི། ཁྱེད་བཏང་སྙོམས་ཡིན་ནམ།

106 ཨོ་ཕྲི་ལི་ཡ། ཁྱེད་ཀྱི་གསུང་དོན་ཅི་ཞིག་གམ། རྒྱལ་སྲས་མཆོག

107-108 ཧམ་ལེཊྲི། ཁྱེད་ཉིད་བདེན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡིན་ཚེ་དེ་
གཉིས་དང་ཁྱེད་ཀྱི་མཛེས་སྡུག་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ལ་
མཚོན་བཞིན་འདུག

109-110 ཨོ་ཕྲི་ལི་ཡ། མཛེས་སྡུག་ནི་བདེན་པ་ལས་ཀྱང་ལྷག་གམ། རྒྱལ་
སྲས་མཆོག

111-115 ཧམ་ལེཊྲི། ལོས་ལྟག མཛེས་སྡུག་གིས་བདེན་པར་འགྱུར་བ་
གཏོང་ཐུབ་ཙང་བདེན་པས་ནི་མཛེས་སྡུག་ལ་དེ་ལྟར་མི་
ཐུབ། དེ་གཉིས་ནི་བདུན་བྱུར་ལ་སྣང་། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་
ཆ་ན་དུས་ཚོད་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ར་སྤྲོད་ཟིན། དཔེར་ན།
བདག་གིས་ཁྱེད་ལ་སྐབས་ཤིག་ན་མཛའ་སྡོང་བ་ལྟ་བུའོ།

116 ཨོ་ཕྲི་ལི་ཡ། དེ་ལྟར་རོ་རྒྱལ་སྲས་མཆོག བདག་གིས་དེ་ལ་ཡིད་
ཀྱང་ཆེས་སྤྲོང་ངོ་།

117-119 ཧམ་ལེཊྲི། ཁྱེད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་མེད་ན་ཅི་མ་རུང་། དགེ་བའི་

120 OPHELIA I was the more deceived.

HAMLET Get thee to a nunnery. Why wouldst thou be a
122 breeder of sinners? I am myself indifferent honest, but yet I could accuse me of such things that it were better my mother had not borne me.
124 I am very proud, revengeful, ambitious, with more offences at my beck than
126 I have thoughts to put them in, imagination to give them shape, or time to act them in. What should
128 such fellows as I do crawling between heaven and earth? We are arrant knaves, all. Believe none of us.
130 Go thy ways to a nunnery. Where's your father?

OPHELIA At home, my lord.

132 HAMLET Let the doors be shut upon him, that he may play the fool nowhere but in 's own house. Farewell.

134 OPHELIA O help him, you sweet heavens!

HAMLET
136 If thou dost marry, I'll give thee this plague for thy dowry: be thou as chaste as ice, as pure as snow, thou shalt not escape calumny. Get thee to a nunnery,

ལས་ཀྱིས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་འགེབས་མི་ཐུབ། བདག་གིས་ཁྱེད་ལ་དོན་དུ་མཛའ་མ་སྒྲོང་།

120 ཨོ་ཕྱི་ལི་ཡ། བདག་སླར་མགོ་སྐོར་དུ་ཚུད་སོང་།

121-124 ཧམ་ལེཊ། ཁྱེད་བཙུན་མའི་དགོན་དུ་ཐོན་ཅིག ཁྱེད་ཀྱིས་སླར་སྡིག་ཅན་པ་བཙས་ནས་ཅི་བྱེད། ང་ནི་བདེན་པར་དད་མཁན་ཡིན་ཁུལ་ལས། ང་ཡི་ལུས་ཐོག་ཏུ་གནས་པའི་ཉོན་སྒྲོངས་དག་ལ་བསམས་ན་ང་ཡི་ཡུམ་ལ་ང་བཙས་མེད་

125-127 ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ། ང་ནི་ལྷ་བ་མཐོ་ལ་དགྲ་ཤ་ལེན་རྒྱུར་དངངས་པ། ཧམ་སེམས་ལས་ཁེངས་པའི་མི་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཉེས་པ་འདི་དག་བསམ་བློར་འཆར་འགོད་མ་

129-130 ཐུབ་པའམ་ལག་ལེན་དུ་མ་འཁྱོལ་བར་གནས། ང་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་གནམ་སའི་དབར་གོག་འདྲུད་དུ་གནས་ནས་སྙིང་པོ་ཅི་ཡོད། རང་ཚོ་ནི་བླ་འདར་བ་ཟླུ་ཞིག་གོ། གཅིག་ལའང་ཡིད་རྟོན་མི་རུང་། ཁྱེད་ནི་བཙུན་མའི་དགོན་པར་ཐེབས་རྒྱུང་གནང་ཞིག ཁྱེད་ཀྱི་ཡབ་ག་ན་ཡོད།

131 ཨོ་ཕྱི་ལི་ཡ། ཁྱིམ་ན་ཡོད། རྒྱལ་སྲས་མཆོག

132-133 ཧམ་ལེཊ། འོ་ན་ཁོང་གི་སྒོ་མར་འཛེར་ནས་ཚ་མེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ཁྱིམ་ནང་ཁྲ་རུ་ཆུག་ཅིག ག་ལེ་བཞུགས།

134 ཨོ་ཕྱི་ལི་ཡ། ཨེ་མ། སྙིང་རྗེ་ཕྱོགས་ལྷ་ཡིས་ཁྱེད་ལ་སྐྱབས་རོགས་དང་དཔུང་རོགས་མཛོད།

135-137 ཧམ་ལེཊ། གལ་ཏེ་ཁྱེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་འགྲོ་སྟངས་ལ་མ་འཇུག་

138 go, farewell. Or if thou wilt needs marry, marry a fool; for wise men know well enough what monsters you make of them.

140 To a nunnery, go, and quickly, too. Farewell.

142 OPHELIA O heavenly powers, restore him!

HAMLET I have heard of your paintings, too, well enough.

144 God hath given you one face, and you make yourselves another. You jig, you amble, and you lisp, and

146 nickname God's creatures, and make your wantonness your ignorance. Go to, I'll no more on't. It hath made me mad .

148 I say we will have no more marriages. Those that are married already—all but one—shall live. The

ཐུ་མེད་ཚེ་བདག་གི་ནད་ཡམས་འདི་བཞིན་གང་གི་སྟེར་
སྐོར་རྫོང་བར་བྱ་སྟེ། ཁྱེད་ཉིད་འཁྲུགས་པ་ལྟར་དྭངས།
གངས་ལྟར་དཀར་བར་བཞུགས་ཤིག འོན་ཀྱང་འཁོར་
བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་མི་ཐར་རོ། དེ་ལས་བཙུན་མའི་
138-141 དགོན་པར་ཕེབས་རྒྱུང་གནང་ཞིག ཕེབས་རྒྱུང་གནང་ཞིག
ག་ལེ་ཕེབས། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཉིད་འགྲོ་སྟངས་ལ་མི་འཇུག
ཐབས་མེད་ན་སྐྱེ་བོ་གླེན་པ་ཞིག་ཟླ་བོར་འཚོལ་བར་མཛོད།
སྐྱེ་བོ་ཤེས་ལྡན་དག་གིས་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཕོ་ཚོ་གཅན་གཟན་ལྟ་
བུར་མངོན་གྱི་ཡོད་པ་ཤེས། བཙུན་མའི་དགོན་པར་
ཕེབས་ཤིག མྱུར་བར་ཕེབས་ཤིག ག་ལེ་ཕེབས།
142 ཨོ་ཕྱི་ལི་ཡ། སྟེང་ལྷ་ཡུལ་གྱི་མཐུ་ནུས་ལས་ཁོང་བསྐྱབ་པར་མཛོད།
143-144 ཧམ་ལེཊ། ཁྱེད་ཀྱི་སྣན་པའི་ངག་ང་ཡིས་ཇི་མང་ཐོས་ཟིན།
གནམ་བདག་གིས་ཁྱེད་ལ་ངོ་ཞིག་བསྩལ་ཡོད་རུང་ཁྱེད་
ཀྱིས་ངོ་གཞན་ཞིག་འདོན་བཞིན་འདུག ཁྱེད་ནི་སྐྱེས་
145-146 གཟུགས་ལྷེམ། ཁོམ་སྟབས་དལ། གཏམ་རྫིག ཁྱེད་
ཀྱིས་གནམ་བདག་ལས་བཟོས་གནང་མཛད་པའི་སྐྱེ་བོར་
མིང་ངན་ཕོན་འདོད་ཅིང་། རང་གི་ངན་སེམས་རྣམས་
སྣང་མེད་དུ་འཇོག་རྒྱུང་བྱེད།
147-148 ཕེབས་ཤིག ང་ནི་དེ་སྐོར་ཅང་མི་སྨྲ་བར་བྱ། ད་ནི་ང་སྨྱོ་
གྲབས་བྱེད་ཀྱིས།

rest shall keep as they are. To a nunnery, go.

Exit

OPHELIA

O what a noble mind is here o'erthrown!
The courtier's soldier's, scholar's eye, tongue, sword,
Th'expectancy and rose of the fair state,
The glass of fashion and the mould of form,
Th'observed of all observers, quite, quite, down!
And I, of ladies most deject and wretched,
That sucked the honey of his music vows,
Now see that noble and most sovereign reason
Like sweet bells jangled out of tune and harsh;
That unmatched form and feature of blown youth
Blasted with ecstasy. O woe is me,
T'have seen what I have seen, see what I see!

149-150 རང་ཚོར་གཉེན་སྒྲིག་ཅིས་པ་མེད་ན་ལེགས། བསྒྲིགས་ཟིན་
པ་དག་ལས་གཅིག་ཕུད་བྱིངས་གསོན་པོར་འཇོག་པར་བྱ།
ད་དུང་བསྒྲིག་རྒྱུ་དག་བཙུན་མ་གྲྭ་རུ་སོང་།

གར་སྟེགས་ལས་བཀོལ།

151-155 ཨོ་ཕི་ལི་ཡ། ཀྱི་མ་ཀྱི་ཧུད། འགྲན་ཟླ་བྲལ་བའི་ཕོ་རབ་ཅིག་
འདི་འདྲའི་གནས་སུ་ལྷུངས། རྗེ་བློན་གྱི་འདྲེན་བྱེད། དྲག་
དཔོན་གྱི་རལ་གྲི། ཡིག་མཁན་གྱི་གཏམ་བཅས་ཏེ། མ་
འོངས་པ་ན་ཁབ་འདིའི་མེ་ཏོག དཔེ་རུ་འོས་པའི་མེ་ལོང་།
ལུག་པའི་ལུག་ཁུང་། འདྲེན་བྱེད་སྐྱི་ཡི་འབེན་འདི་པ་ད་ཆ
འདི་འདྲའི་གནས་སུ་གྱུར། བདག་ནི་དམན་གྱི་ཐ་སྐྱེ་གང་
156-160 གི་རོལ་ཆའི་སྦྲང་རྩི་སྟེ་རོ་བཅུད་མྱང་མྱོང་གཞིས། ད་ཡི་ཆ་
ན་དྲིལ་བཟང་བསྒྲགས་པ་བཞིན་དུ་མཐོང་བ་ན། ཁབ་འདིའི་
ཕུལ་བྱུང་གི་རྗེ་བོ་སྐྱེ་འགྲན་དུ་མི་བཟོད་པའི་གཞོན་ནུའི་
ལང་ཚོ་རྒྱས་པ་འདི་བཞིན་སྨྱོ་ནད་ལས་མནར་བར་ལགས།
161-162 ཀྱི་མ། སྔ་ངན་ལས་མནར་བའི་དམན་བདག བདག་གིས་
དུས་འདས་པའི་ཚུལ་རྣམས་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དུ་མཐོང་
ཟིན་ལ་ད་ལྟའི་ཚུལ་ཡང་མཐོང་བཞིན་གདའ།

Hautboys Play. The dumb show enters. *Enter a King and a Queen very lovingly, the Queen embracing him. She kneels and makes show of protestation unto him. He takes her up and declines his head upon her neck. He lays him down upon a bank of flowers. She, seeing him asleep, leaves him. Anon comes in a fellow, takes off his crown, kisses it, and pours poison in the king's ears, and exits. The Queen returns, finds the King dead, and makes passionate action. The poisoner, with some two or three mutes, comes in again, seeming to lament with her. The dead body is carried away. The poisoner woos the Queen with gifts. She seems loath and unwilling a while, but in the end accepts his love.*

Exeunt the Players

[ཧམ་ལེཊྲི་ནས་ཡུལ་དེའི་འཁྲབ་སྟོན་ཚོགས་པ་ཞིག་རྒྱལ་པོ་ཚང་དུ……བསུས་ནས་རྒྱལ་པོ་འདས་རྐྱེན་འཁྲབ་གཞུང་གཞན་ཞིག་གི་མིང་ཐོག……ནས་འཁྲབ་ཏུ་བཅུག་པ་དང་། འཁྲབ་སྟོན་འདི་ལ་གཟིགས་མོར་ཨ་ཁུ་དང་ཧམ་ལེཊྲི་ཡི་ཡུམ་སྐྱེ་བཙུན་མོས་གཙོས་རྒྱལ་པོ་ཚང་གི་སྐུ་འཁོར……གདན་དྲངས་པ།]

དུང་སྣ་གྲགས། སྐད་མེད་འཁྲབ་སྟོན་འགོ་ཚུགས།

རྒྱལ་པོ་ཞིག་དང་བཙུན་མོ་ཞིག་གར་སྐྱིགས་ཟློག་ལན་རྩུབ་མཛའ་བ་ཞིང''''ཟློན། བཙུན་མོས་ཁོ་ལ་འཐམས། མོ་ཡིས་པུས་མོ་བཙུགས་ནས་ཁོ་ལ''''མཛའ་བའི་དད་རྩལ་བསྟན། ཁོ་ཡིས་མོ་ཡར་བསླངས་ནས་མོ་ཡི་སྐེ་ལ་འཁྱུད། ཁོ་མེ་ཏོག་གི་གསེང་དུ་ཉལ། མོ་ཡིས་ཁོ་གཉིད་ལ་ཡུར་བ་ཚོར་འབྲལ་ཕྱིར''''''ཟོན། མི་རིང་བར་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཞིག་དེར་འཁོད་ཀྱིས་གཉིད་ལ་ཏུབ་པའི་སྐྱེ'''བོའི་རྒྱལ་ཞྭ་ཕུར་བླངས་ནས་དེ་ལ་གཅེས་པའི་མཚུ་སྤྲུར་རྗེས་དེ་ཡི་རྣ་བར''''''དུག་བླུགས་ནས་ཕྱིར་ཟོན། བཙུན་མོ་གར་སྐྱིགས་ཟློག་སྐར་ཟོན་སྐབས་རྒྱལ''''པོ་གྲོངས་པ་མཐོང་བ་ན་མོ་ཡིས་ཡིད་སྨྲེ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་རི་མང་དུས། དེ་རྗེས''དུག་སྦྱིན་མཁན་དེ་སྐྱེ་བོ་གཉིས་གསུམ་ ལས་འབྲངས་ཏེ་སླར་གར་སྐྱིགས''''''ཟོག་ཟོན། མོ་ལ་སེམས་གསོའི་རྩལ་བསྟན། འདས་པོའི་ཕུང་པོ་གར་སྐྱིགས'''ལས་བཏམས། དུག་སྦྱིན་པོས་བཙུན་མོར་མཛའ་བའི་སེམས་རྟེན་ཕྱིན། མོ་ཡིས་རེ་ཞིག་སེམས་སྡུག་དང་མི་འདོད་པའི་རྩལ་བསྟན། ཐོན་ཀྱང་མཐར་ཁོ་ཡི་བརྩེ་དུང་དང་དུ་བླངས།

འཁྲབ་སྟོན་པ་རྣམས་གར་སྐྱེགས་ལས་བཏོལ།

KING

O, my offence is rank! It smells to heaven.
It hath the primal eldest curse upon't,
A brother's murder. Pray can I not.
Though inclination be as sharp as will,
My stronger guilt defeats my strong intent,
And like a man to double business bound
I stand in pause where I shall first begin,
And both neglect. What if this cursèd hand
Were thicker than itself with brother's blood,
Is there not rain enough in the sweet heavens
To wash it white as snow? Whereto serves mercy
But to confront the visage of offence?
And what's in prayer but this twofold force,
To be forestallèd ere we come to fall,
Or pardoned being down? Then I'll look up.
My fault is past—but O, what form of prayer
Can serve my turn? 'Forgive me my foul murder'?
That cannot be, since I am still possessed

[རྒྱལ་པོ་བསྒྲོངས་པའི་སྡིག་ཉེས་ལ་ཨ་ཁུ་གཅིག་པུར་གསང་ཐབས་སུ······མཆོད་ཁང་དུ་མཐོལ་བཤགས་སུ་འགོད་པ།]

36 རྒྱལ་པོ།①
37 བདག་གི་སྡིག་པའི་དྲི་ངན་ཨེ་མ་ལྷ་ཡི་ཡུལ་ལ་འབད་ཁྱབ།
38-39 གཅེན་པོ་བསྒྲོངས་པའི་ནག་ཉེས་སྔོ་ཡི་ཡུལ་ལ་མ་སོང་།
40 མཐོལ་བཤགས་ཞུལ་ཏུ་མི་དག་སྡིག་ཉེས་རང་བཞིན་ཆེ་དྲགས།
ལས་ངན་སྡིག་ཉེས་བསམས་པས་དགེ་བའི་བསམ་པ་མནན་སོང་།
41 སྐྱེ་བོ་གཅིག་གི་ལུས་ཐོག་དགེ་སྡིག་ཉེས་བརྩེགས་མཉམ་འཛོམས།
42 བདག་གིས་སེམ་ཉིའི་ཚུལ་དུ་རེ་ཞིག་གཉིས་ཀ་དོར་བས།
43-44 འོན་ཀྱང་ལག་ནག་འདི་ཅི་གཅེན་པོའི་ཁྲག་ལས་ཁེངས་སོ།
45 ལྷ་ཡི་ཞིང་ཁམས་འདི་ལས་དྭངས་བའི་ཆར་ཆུ་ཨེ་འབབ།
46 མི་གཙང་ལས་ངན་འདི་བཞིན་དཀར་གཙང་གངས་ལྟར་འཁྲུ་བསམ།
47 སྡིག་ཉེས་ཁ་རང་ཚ་ནས་བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་གཏིང་བརྡེད།
48 གསོལ་བ་འདེབས་པའི་དགོས་པ་ལ་ཟོ་ཟོ་ཉེས་བརྩེགས་ཡོས་ཡིན།
49 ཡང་ན་མ་བྱུང་སྔོན་འགོག་ཡང་ན་བྱུང་རྗེས་མཐོལ་བཤགས།
50 སྡིག་གྲིབ་དག་པའི་དུས་ན་བདག་གི་སྤྱན་མིག་ཡར་ལྟ།
51 འོན་ཀྱང་བདག་གིས་སྨོན་ལམ་འདེབས་ལུགས་ཇི་ལྟར་མི་ཤེས།
52 "བདག་གི་མི་གསོད་ཉེས་པ་མཐོ་ཡོར་བཤགས་"ཞེས་བརྗོད་དམ།

① འདིར་"རྒྱལ་པོ་"ཞེས་ནི་ཨ་ཁུར་བརྗོད་པའོ། རྒྱུ་མཚན་ནི་ཁོ་པ་ད་ལྟ་རྒྱལ་ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་རྐྱེན་ལས་སོ། སྒྱུར་པ་པོས།

Of those effects for which I did the murder—
My crown, mine own ambition, and my queen.
May one be pardoned and retain th' offence?
In the corrupted currents of this world
Offence's gilded hand may shove by justice,
And oft 'tis seen the wicked prize itself
Buys out the law. But' tis not so above.
There is no shuffling, there the action lies
In his true nature, and we ourselves compelled
Even to the teeth and forehead of our faults
To give in evidence. What then? What rests?
Try what repentance can. What can it not?
Yet, what can it when one cannot repent?
O wretched state, O bosom black as death,
O limèd soul that, struggling to be free,
Art more engaged! Help, angels! Make assay.
Bow, stubborn knees; and heart with strings of steel,
Be soft as sinews of the new-born babe.
All may be well.

He kneels.

53-54 དགེ་བའི་དུས་ཤིག་སྲིད་དམ་མི་གསོད་འཛིགས་པའི་རྐྱེན་འདིར།
55 རྒྱལ་ཞྭ། ཧམ་སེམས། བཙུན་མོ། བདག་གི་སྡིག་པའི་རྐྱེན་ཡིན།
56 སྡིག་ཉེས་ཕུས་ལྡོག་གནས་སྐྱུར་དགེ་བའི་དུས་ཤིག་ཡར་རམ།
57-58 མ་དུད་འཁོར་བའི་གནས་འདིར་ལག་དམར་གསེར་ཆུས་བཏུམས་
འབྲུས།
59 ཁྲིམས་ཀུན་ཉེས་པའི་རྒྱ་ཡིས་བསྒྲུ་བའི་སྤྱོད་པ་མང་དག
60 འོན་ཀུན་དག་པའི་ཞིང་ན་ཅུ་ཐབས་འདི་རིགས་ཡོས་མིན།
61 ཅུ་བའི་འབྲས་བུ་མཐའ་དག་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ལྡན་ནོ།
62-63 ཉེས་ཅན་སྡིག་སྒྲིབ་ཅན་གྱི་ཉེས་པ་སྐྱིད་གར་བྲུག་ཏུང་།
64 རང་གི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གིས་དག་འབུད་བྱེད་སྲོལ།
65 བཤགས་པ་ཕུལ་ནས་མི་ཕན་གང་དྲག་ཅི་དྲག་ཅེས་སྨྲོ།
66 མཐོལ་བཤགས་ཕུལ་བའི་རྩལ་ཏུང་འབུལ་བའི་བསམ་པ་མ་དག
67 ཨེ་མ་ལས་ངན་བདག་འདྲ་ངན་སེམས་གཡོ་སྒྱུ་བཏུད་འདྲ།
68 གནམ་བདག་ལས་སྐྱོབ། སྐྱོབ་མཛོད། འཁོར་བའི་འདམ་ལས་སྐྱོབ་
མཛོད།
69 མཁའ་འགྲོ་ལྷ་བརྒྱད་སྤྱུར་ཕྱིན་སྤྱནས་རོགས་དཔུང་རོགས་མཛོད་ཅིག
70 ངན་རེངས་པུས་མོ་སར་འཛུགས་ངན་རེངས་སྙིང་ཁ་བྲུལ་ཅིག
71 དམར་འབྱར་བྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་མཉེན་པའི་ཚུས་ལྟར་བྱོས་ཤིག
72 སྡིག་པའི་རྐྱེན་ངན་བསལ་ནས་དགེ་བའི་ལས་ལ་བསྐྱོན་ཅིག

རྒྱལ་པོ་པུས་མོ་ས་ལ་བཙུགས།

Hamlet and Laertes prepare to play

KING *(to attendants)*

Set me the stoups of wine upon that table.
If Hamlet give the first or second hit,
Or quit in answer of the third exchange,
Let all the battlements their ordnance fire.
The King shall drink to Hamlet's better breath,

[ཨ་ཁྲུའི་ངན་གྱི་གཡོ་སྒྱུ་ལས་ཧམ་ལེཊྲི་དང་ལ་ཨེར་ཊྲིས་སྟེ་ཨོ་ཧྥི་ལི་ཡའི་གཅེན་པོ་གྲི་རྩེད་འགྲན་དུ་བཙུག ཨ་ཁྲུས་ཧམ་ལེཊྲི་འཆི་རེར་ལ་ཨེར···ཊྲིསའི་གྲི་རྩེར་དུག་བྱུགས་པ་མ་ཟད་ཧམ་ལེཊྲི་ལ་འདྲེན་ཆེད་དུ·······བཤམས་པའི་ཆང་རག་ལའང་དུག་བླུགས། འོན་ཀྱང་སྐབས་མ་ལེགས་པར་བཙུན་མོས་སྐྱེས་དབང་དུ་དུག་ལྡན་ཆང་རག་དེ་དག་བཏུངས་པས་བཙུན་མོ་སྲོག་ལས་དོར། ཧམ་ལེཊྲི་དང་ལ་ཨེར་ཊྲིས་གྲི་རྩེད་ནང་དུག་ལྡན་གྲི་རྩེ་པར་ཚུར་འབུད་རེས་སུ་གཉིས་ཀ་སྲོག་དོར། ལས་ངན་ཡོངས་ཀྱི་ལན་ཆ་ཨ་ཁྲུ་ཡིན་པར་ཧམ་ལེཊྲི་འཆི་ཁར་ཨ་ཁྲུར་དུག་ཅན་གྲི་རྩེ········བཙུགས་ནས་ཁོ་པའི་སྲོག་བཅད་པར་འཁྲབ་སྟོན་ཡོངས་སྒྲོ་གར་དུ········མཇུག་རྫོགས།]

ཧམ་ལེཊྲི་དང་ལ་ཨེར་ཊྲིས་གྲི་རྩེད་འགྲན་པའི་སྟ་གོན་ལ་ཞུགས།

261-264 རྒྱལ་པོ།① (ཞབས་འབྲིང་པ་རྣམས་ལ་) གསོལ་ཚིག་འདི་སྟེང་བཞེས་རག་དཀར་ཡོལ་རྣམས་གྲལ་སྒྲིགས་ཤིག གལ་ཏེ་ཧམ་ལེཊྲི་ཡིས་གྲི་རྩེ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་བཙུགས་རྗེས་གྲི་རྩེད་ཀྱི་སྐོར་བ་གསུམ་པ་རྒྱལ་བའི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་འདུག་ན་ལྕགས་རིའི་སྟེང་གི་མེ་སྒྲོགས་ཚང་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱོབ་ཅིག

① ཨ་ཁྲུར་བརྗོད། སྐུར་བ་པོས།

And in the cup an union shall he throw
Richer than that which four successive kings.
In Denmark's crown have worn. Give me the cups,
And let the kettle to the trumpet speak,
The trumpet to the cannoneer without,
The cannons to the heavens, the heaven to earth,
'Now the King drinks to Hamlet'.

Trumpets the while he drinks

Come, begin.
And you, the judges, bear a wary eye.

HAMLET (*to Lærtes*) Come on, sir.

LAERTES Come, my lord.

They play

HAMLET One.

LAERTES No.

HAMLET (*to Osrick*) Judgement.

OSRICK A hit, a very palpable hit.

LAERTES Well, again.

265-269 རྒྱལ་པོས་ཧམ་ལེཊི་རྒྱལ་ཕྲིར་བཞེས་རག་མཉེས་དག་བཞེས་རྒྱུ་ཡིན་པ་མ་ཟད་བཞེས་རག་ཞལ་དཀར་དེ་ནང་མུ་ཏིག་རྫོག་གཅིག་བླུགས་གནང་མཛད་རྒྱུ་ཡིན་གཤིས། མུ་ཏིག་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྩ་ཆེ་ཞིང་ད་བར་གྲེན་མག་གི་རྒྱལ་ཐོག་བཞི་ཡི་དབུ་སྐྱེང་དུ་འཁོད་པའི་རྒྱལ་ཞྭའི་ཐོག་གི་མུ་ཏིག་ལས་ཀྱང་ལྷག བཞེས་རག་གི་ཞལ་དཀར་འདིར་ཕྲིར་ཤོག་དང་། རྔ་

270-273 ཆུང་དང་དུང་སྒྲ་དཀྲོལ་ཅིག སྒྲོགས་སྒྲ་བསྒྲགས་ནས་ལྷ་སྡེ་མི་སྡེ་གཉིས་ཀས་མ་གོ་མ་ཐོས་མེད་པར"རྒྱལ་པོས་ཧམ་ལེཊི་རྒྱལ་ཕྲིར་བཞེས་རག་མཉེས་དག་བསྐྱོན་སོང་"ཞེས་དྲིལ་དུ་སྒྲོག་ཅིག[རྒྱལ་པོས་བཞེས་རག་བཞེས་རིང་དུང་སྒྲ་གྲགས།]གྲི་རྩེད་འགོ་ཚུགས་ཤིག བར་དཔང་རྣམས་ནས་གཟབ་པར་སྟོས་ཤིག

274 ཧམ་ལེཊི། (ལ་ཨེར་ཊེསི་ལ་) ཕེབས་ཤིག སྐུ་ཞབས།

ལ་ཨེར་ཊེསི། ཕེབས་ཤིག རྒྱལ་སྲས་མཆོག

གྲི་རྩེད་འགོ་ཚུགས།

ཧམ་ལེཊི། གཅིག་བྱུས།

ལ་ཨེར་ཊེསི། མེད་དོ།

ཧམ་ལེཊི། (ཨོསི་རིག་ལ་) བར་དཔང་གིས་རྫོད་ཅིག

275 ཨོསི་རིག གཅིག་གསལ་བར་ཐོབ་སོང་།

ལ་ཨེར་ཊེསི། ལགས་སོ། ཡང་བསྐྱར་ཕེབས་ཤིག

KING

276 Stay. Give me drink. Hamlet, this pearl is thine.

Here's to thy health.—

[Drum and trumpets sound, and shot goes off

Give him the cup.

HAMLET

278 I'll play this bout first. Set it by a while.—

Come.

They play again

Another hit. What say you?

LAERTES

280 A touch, a touch, I do confess.

KING Our son shall win.

282 QUEEN He's fat and scant of breath.—

Here, Hamlet, take my napkin. Rub thy brows.

284 The Queen carouses to thy fortune, Hamlet.

HAMLET Good madam.

KING Gertrude①, do not drink.

QUEEN

285 I will, my lord, I pray you pardon me.

[She drinks, then offers the cup to Hamlet

---

① Queen's private name.

—Translator

276-277 རྒྱལ་པོ། མཚམས་འཛོག ང་ལ་བཞེས་རག་ཁྱོག་ཅིག ཧམ་ལེཊ། མུ་ཏིག་འདི་ཁྱོད་ལ་བདག་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་བདེ་ཐང་གི་ཆེད་དུ་ཞབས་དག་རྒྱབ་ཅིག [རྔ་སྒྲ། དུང་སྒྲ། སྒྲོགས་སྒྲ་བསྒྲགས།] ཞལ་དཀར་འདི་ཁོ་ལ་ཁྱོག་ཅིག

278 ཧམ་ལེཊ། བདག་གིས་ཁྲི་རྩེད་སྔོན་ལ་རྩེ། ཞལ་དཀར་དེ་གནས་སྐབས་ཕར་ཁྱེར་ཅིག ཕེབས་ཞིག

ཁྲི་རྩེད་ཟླ་མཐུད།

279 ཡང་གཅིག་ཞུས་ཡོད། ཁྱེད་ཀྱིས་བྱས་ན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནམ།

280 ལ་ཨེར་ཊིས། རེག་ཙམ་མོ། རེག་ཙམ་མོ། ང་ཡིས་ཁས་ལེན།

281 རྒྱལ་པོ། རང་ཚོའི་བུ་རྒྱལ་བར་ངེས།

282-284 བཙུན་མོ། ཁོ་ནི་ཚུལ་བཞིན་འདུག་པ་མ་ཟད་དབུགས་ཀྱང་ཧལ་བཞིན་འདུག—ཧམ་ལེཊ། ང་ཡི་སྣ་ཕྱིས་འདི་ན་ཡོད། ཐོད་པ་ཕྱིས་ཤིག བཙུན་མོས་ཁྱོད་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ་ཨ་རག་དཀར་ཡོལ་འདི་བཞིན་འཐུང་བར་བྱ། ཧམ་ལེཊ།

ཧམ་ལེཊ། དྲིན་ཅན་གྱི་སྐྱེད་མ།

རྒྱལ་པོ། ཛེར་ཀྲུད་གྲི།① དེ་མ་མཆོད་ཅིག

285 བཙུན་མོ། བདག་གིས་འཐུང་བར་བྱ་རྒྱལ་པོ་མཆོག དགོངས་འགལ་མེད་པ་མཁྱེན།

བཙུན་མོས་རང་ཉིད་ཨ་རག་བཏུངས་རྗེས་ཧམ་ལེཊ་ལ་བཏུང་རྒྱུར་བསྟུགས།

---

① བཙུན་མོའི་སྒེར་མིང་། སྒྱུར་པ་པོས།

KING (*aside*)

286 It is the poisoned cup; it is too late.

HAMLET

I dare not drink yet, madam; by and by.

288 QUEEN (*to Hamlet*) Come, let me wipe thy face.

LAERTES (*aside to the King*) My lord, I'll hit him now.

KING (*aside to Laertes*) I do not think't.

LAERTES (*aside*)

290 And yet 'tis almost 'gainst my conscience.

HAMLET

Come for the third, Laertes, you but dally.

292 I pray you pass with your best violence.

I am afeard you make a wanton of me.

LAERTES

294 Say you so? Come on.

They play

OSRICK Nothing neither way.

LAERTES (*to Hamlet*)

296 Have at you now!

[*Laertes wounds Hamlet.*] *In scuffling, they change rapiers*, [*and Hamlet wounds Laertes*]

KING (*to attendants*)

Part them. They are incensed.

286 རྒྱལ་པོ། (ལོགས་སུ) དེ་ནི་དུག་ཡོད་པའི་དཀར་ཡོལ་དེ་འོ། ད་ནི་ཕྱིས་དྲགས་སོང་།

287 ཧམ་ལེཊ། བདག་ད་ལྟ་འཐུང་བར་མི་ཕོད། ཡུམ་མཆེན། ཡུད་ཙམ་སོང་ནས་བཏུང་རྒྱུ་ཡིན།

288 བཙུན་མོ། (ཧམ་ལེཊ་ལ) ཚུར་ཤོག་དང་། ང་ཡིས་ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་འཕྱིད་པར་བྱའོ།

289 ལ་ཨེར་ཊེས། (རྒྱལ་པོར་ལོགས་སུ) རྒྱལ་པོ་མཆོག ད་ནི་བདག་གིས་ཁོ་ལ་འཛུགས་པར་བྱའོ།

རྒྱལ་པོ། (ལ་ཨེར་ཊེས་ལ་ལོགས་སུ) ང་ཡིས་བསམས་ན་འཛུགས་ཐུབ་ཨེ་ཡོང་བསམ་གྱིས།

290 ལ་ཨེར་ཊེས། (ལོགས་སུ) འོན་ཀྱང་འདི་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་ནི་ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་མི་མཐུན།

291-293 ཧམ་ལེཊ། ཕེབས་ཞིག ལ་ཨེར་ཊེས། ད་ནི་སྐོར་བ་གསུམ་པའོ། ཁྱེད་ལ་གང་བྱས་སོང་། སྐུ་མཆེན། ཁྱེད་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་དོ་བཏོན་ནས་འཛིང་བར་མཛོད་ཅིག ང་ཡི་བློ་ངོར་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་རྩེད་མོ་རྩེ་བཞིན་ཡོད་པར་མངོན་འདུག

294 ལ་ཨེར་ཊེས། ཁྱེད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དུ་དེ་ལྟར་སྣང་ངམ། འོ་ན་ཕེབས་ཞིག

ཁོང་གཉིས་ཀྱི་རྩེད་རྒྱུ་མཐུད།

295 ཨོསི་རིག ད་ལྟ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་འཛུགས་རེས་མེད།

296 ལ་ཨེར་ཊེས། (ཧམ་ལེཊ་ལ) འོ་ན་འདི་ན་ཡོད།

HAMLET *(to Laertes)*

Nay, come again.

[*The Queen falls down*]

298 OSRICK Look to the Queen there, ho!

HORATIO

They bleed on both sides. (*To Hamlet*) How is't, my lord?

OSRICK How is't, Laertes?

LAERTES

300 Why, as a woodcock to mine own springe, Osrick.

I am justly killed with mine own treachery.

HAMLET

302 How does the Queen?

KING She swoons to see them bleed.

QUEEN

304 No, no, the drink, the drink! O my dear Hamlet,

The drink, the drink—I am poisoned. [*She dies*]

HAMLET

O villainy! Ho! Let the door be locked! [*Exit Osrick*]

ལ་ཨེར་ཊེས་ཡིས་ཧམ་ལེཊ་རྨས། དྲག་ཏུ་འཐབ་རིང་ཁོ་གཉིས་ཀྱི་

རལ་གྲི་བརྗེ་པོ་ཐེབས་ནས་ཧམ་ལེཊ་ཡིས་ལ་ཨེར་ཊེས་རྨས།

297 རྒྱལ་པོ། (ཞབས་འབྲིང་ཚོར་) ཁོ་གཉིས་ཁ་བྲལ་ཅིག ཁོ་གཉིས་ཁྲོས་འདུག

ཧམ་ལེཊ། (ལ་ཨེར་ཊེས་ལ་) ཁ་བྲལ་མི་དགོས། མུ་མཐུད་ཤོག་ཅིག

བཙུན་མོ་ས་ཐོག་ཏུ་ལྷུངས།

298 ཨོསི་རིག ཀྱེ། བཙུན་མོ་མཆོག་ལ་ཅི་བྱུང་སམ།

299 ཧོ་ར་ཤིའོ། གཉིས་ཀར་ཁྲག་ཐོན་བཞིན་འདུག (ཧམ་ལེཊ་ལ་) རྒྱལ་སྲས་མཆོག ཇི་འདྲ་འདུག

ཨོསི་རིག ཇི་འདྲ་འདུག ལ་ཨེར་ཊེས།

300-301 ལ་ཨེར་ཊེས། བྱ་སྐྱུག་པ་ཤིང་རྟ་མོ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྙི་ལ་ང་རང་ཐེབས་སོང་། ཨོསི་རིག ང་ཡི་སྒྱུ་མར་བརྟེན་ནས་ང་ཡི་སྲོག་བསྐྱལ་སོང་།

302 ཧམ་ལེཊ། བཙུན་མོ་གང་འདྲ་འདུག་གམ།

303 རྒྱལ་པོ། ཁྱེད་གཉིས་ལས་ཁྲག་ཐོན་པ་གཟིགས་འཕྲལ་བཙུན་མོ་དབུ་འཁྱེར་ནས་རིལ་སོང་།

304 བཙུན་མོ། མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་ཏེ། ཨ་རག་དེ་ཡིས་ལན། ཨ་རག་དེ་ཡིས་ལན། ང་ཡི་བརྩེ་བའི་ཧམ་ལེཊ། ཨ་རག ཨ་རག ང་ལ་དུག་ཕོག་སོང་།

བཙུན་མོ་གཤེགས།

Treachery, seek it out.

LAERTES

It is here, Hamlet. Hamlet, thou art slain.
No med'cine in the world can do thee good.
In thee there is not half an hour of life.
The treacherous instrument is in thy hand,
Unbated and envenomed. The foul practice
Hath turned itself on me. Lo, here I lie
Never to rise again. Thy mother's poisoned
I can no more. The King, the King's to blame.

HAMLET

The point envenomed too? Then, venom, to thy work.

He hurts the King

ALL THE COURTIERS Treason, treason!

KING

O yet defend me, friends! I am but hurt.

HAMLET

Here, thou incestuous, murd'rous, damnèd Dane,
Drink off this potion. Is thy union here?
Follow my mother.

The King dies

305 ཧམ་ལེཊ། ཨེ་མ། སྐྱུ་མ་ཅན། སྒོ་རྒྱོབ་ཅིག

ཨོ་སི་རིག་གར་སྐྱེགས་ལས་བཏོན།

306 སྐྱུ་མ་ཅན་དེ་སུ་ཡིན་ཚོལ་ཅིག

307-309 ལ་ཨེར་ཊེས། ཉེས་ཅན་འདི་ན་ཡོད་ཧམ་ལེཊ། ཁྱེད་འཆི་ཟིན་
ཧམ་ལེཊ། འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་སྨན་ཅི་འདྲ་ཞིག་གིས་ཀྱང་
ཁྱེད་བསྐྱབ་མི་ཐུབ། ཁྱེད་ལ་ད་ཆ་ཚེ་སྲོག་ཆུ་ཚོད་ཕྱེད་ཙམ་
310-311 ལས་མེད། མ་རུང་བའི་ལག་ཆ་ནི་རྩེ་མོ་དུག་ལས་ཚོས་ཏེ་
ཁྱེད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་ཏུ་ཡོད་པ་དེའོ། མ་རུང་བའི་བྱ་བ་ནི་ང་
312-314 རང་གི་མགོ་ཐོག་ཏུ་ལྷུངས་སོ། གཟིགས་དང་། ང་ནི་འདི་
ལྟར་ས་ཐོག་ཏུ་ལྷུངས་ཤིང་ཇི་སྲིད་བར་ལང་རྒྱུ་མེད། ཁྱེད་
ཀྱི་ཡུམ་ལའང་དུག་ཐོག་ཟིན། ད་ནི་ང་ཡིས་གཏམ་སྨྲ་མི་
ཐུབ། ལེ་ཁག་ནི་རྒྱལ་པོར། རྒྱལ་པོར་ཡོད་དོ།

315 ཧམ་ལེཊ། གྲི་ཡི་རྩེ་མོར་ཡང་དུག་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། དུག་ཁྱོད་
ཀྱི་ནུས་པ་ད་འོ་ན་ཐོན་ཅིག

ཁོང་གིས་རྒྱལ་པོར་བཙུགས།

316 ཚོགས་ཡོངས་ན་རེ། ངན་གྱི་གཡོ་སྒྱུའོ། ངན་གྱི་གཡོ་སྒྱུའོ།

317 རྒྱལ་པོ། ཨ་ཙི། ང་སྐྱོབ་ཅིག་གྲོགས་པོ་ཚོ། ང་རྨས་སོ།

318-321 ཧམ་ལེཊ། ཙ་སྒྲོ་ཁྱོད། མི་གསོད་ལག་དམར་བ། གྲེན་མག་པའི་
ཞབས་འདྲེན་པ། ད་དུག་འདི་འཐུངས་ཤིག ཁྱོད་ཀྱི་བཟའ་
ཟླ་འདི་ན་མི་འདུག་གམ། ང་ཡི་མའི་ལྷན་དུ་རྒྱུགས་ཤིག

རྒྱལ་པོ་ཤི།

LAERTES He is justly served.

It is a poison tempered by himself.
Exchange forgiveness with me, noble Hamlet.
Mine and my father's death come not upon thee,
Nor thine on me. *He dies*

HAMLET

Heaven make thee free of it! I follow thee.
I am dead, Horatio. Wretched Queen, adieu!
You that look pale and tremble at this chance,
That are but mutes or audience to this act,
Had I but time—as this fell sergeant Death
Is strict in his arrest—O, I could tell you—
But let it be. Horatio, I am dead,
Thou liv'st. Report me and my cause aright
To the unsatisfied.

322-325 **ལ་ཨེར་ཊེས།** ཁོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཁོར་བ་ཡིན། དུག་འདི་ནི་ཁོ་
ཉིད་ནས་སྦྱངས་པ་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱིས་བདག་ལ་དགོངས་པ་
ཡངས་པར་མཛོད་ཅིག་པོ་རྣོད་དེ་ཧམ་ལེཊ་མཆོག བདག་
དང་བདག་གི་ཡབ་ཀྱི་འཆི་རྐྱེན་ཁྱེད་མ་ཡིན་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་
གྲོངས་རྐྱེན་ཡང་བདག་མ་ཡིན་ནོ།

ལ་ཨེར་ཊེས་གཤེགས།

326-327 **ཧམ་ལེཊ།** ལྷ་ཡི་ཞིང་ཁམས་ལས་ཁྱེད་ལ་དག་འབུད་ཡོས་
མཛོད། བདག་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་། བདག་ནི་འཆི་
ཟིན་ཧོ་ར་ཤིའོ། ཡང་བའི་བཙུན་མོ་ཁྱེད་ག་ལེ་ཕྱོན།

328-331 འདིར་བཞུགས་བཞིན་ཐལ་མདོག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་འཛིགས་
སྐྲག་དང་གནས་པའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཏེ། ཡང་ན་དོན་འདི་
ལ་དབུ་སྐོངས་པའམ་ཡང་ན་འཁྲབ་སྟོན་འདི་ལ་ལྟད་མོ་བ་
ཙམ་དུ་གནས་པ་དག་ལ་བདག་ནི་འདི་ལྟར་བཙན་པའི་
གཤིན་རྗེའི་མདུན་དུ་མ་གནས་པར་ད་དུང་དུས་ཚོད་ཡོད་
པར་སྟོས་ཚེ་དོན་འདི་སྐོར་བདག་གིས་ཁྱེད་ཚོའི་སྙན་དུ་
གསོལ་འཐུས་ཀྱང་།

332-334 ད་ནི་དེ་ལྟར་མི་ཐུབ། ཧོ་ར་ཤིའོ། བདག་ནི་འཆི་ཟིན།
གང་ཉིད་གསོན་པོར་གནས་སྐབས་དོན་འདིའི་འབྱུང་རྐྱེན་
མ་ལུས་བདེན་པ་བདེན་ཐུབ་ཏུ་མི་མཁྱེན་མཁན་དག་གི་
སྙན་དུ་གསོལ་བར་མཛོད།

HORATIO Never believe it.
I am more an antique Roman than a Dane.
Here's yet some liquor left.
HAMLET As thou'rt a man,
Give me the cup. Let go. By heaven, I'll ha't.
O God, Horatio, what a wounded name,
Things standing thus unknown, shall live behind me!
If thou didst ever hold me in thy heart,
Absent thee from felicity a while,
And in this harsh world draw thy breath in pain
To tell my story.

335-336 ཧོ་ར་ཤིའོ། བདག་ནི་འདི་ལ་ཡིད་གཏན་ནས་མི་ཆེས། བདག་
ནི་གྲེན་མག་པ་ཞིག་ཡིན་བརྗོད་པ་ལས་གནའ་བོའི་རོ་མ་
བ་①ཞིག་ཡིན་ཅེས་བརྗོད་ན་འཚམས། འདི་ན་ད་དུང་
ཆང་རག་ཟླ་མོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ།

337-339 ཧམ་ལེཊ། ཁྱེད་ཕོ་རབ་ཅིག་ཡིན་ན་ཆང་རག་དཀར་ཡོལ་དེ་
བདག་ལ་སྟོལ་བར་མཛོད། ཕྱག་གློད་ཅིག ལྷ་ཡི་ཞིང་
ཁམས་ཚོད་འཛུགས་བདག་གིས་དེ་དག་འཕྲུང་བར་བྱ། ཨེ་
མ་གནམ་བདག་མཁྱེན། ཧོ་ར་ཤིའོ་ཞེས་པའི་མཚན་ནི་དེ་
འདྲ་ཡང་ང་ལགས། ད་དུང་ཁ་མི་གསལ་བའི་བྱ་བ་མཐའ་
340-343 དག་ཁྱེད་ཀྱི་དྲུང་དུ་འཇོག་པར་བྱ། ཁྱེད་ཀྱི་ཐུགས་ལ་
བདག་ཡོད་གྱུར་ན་ཁྱེད་གཤེན་རྗེའི་དྲུང་དུ་ཕེབས་རྒྱུ་
གནས་སྐབས་ངང་འཐེན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་འཛམ་གླིང་
འདི་ལ་སྐྱུ་ངལ་ཁྲིད་བསད་ཀྱིས་གཏམ་འདི་བཞིན་སྒྲོག་
པར་མཛོད།

① གནའ་བོའི་རོ་མ་བ་རང་སྲོག་གཅོད་པར་དར་ཆེ། སྒྱུར་བ་པོས།

ཚིགས་བཅད་ཀྱི་སྙན་ཡིག་ཁག

ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ཡིག་སྒྱུར་ལ་སླས་པ།

བྲག་གདོང་བཀྲས་གླིང་དབང་རྡོར་ནས།

ཚིགས་བཅད་ལ་ཡིག་སྒྱུར་བྱ་ཐབས་ནི་ཚིག་ལྷུག་དང་མི་འདྲ། དེ་ནི་གཙོ་བོ་གོ་དོན་དང་། ཉམས་འགྱུར། སྙན་ཆ་བཅས་ལ་བརྟེན······ནས་བསྒྱུར་དགོས་པ་ལས་ཚིག་ཁོ་ན་གཞིར་བཞག་རིངས་པོར་བསྒྱུར་ན་མི་འགྲིགས། རབ་ལ་སྒྱུར་ཡིག་དེའང་སྙན་པར་གྲགས་ན་ལེགས། ཀྱང···གོའི་རྩོམ་པ་པོ་མཐུན་ཚོགས་ལས་བརྩོན་པའི《མི་རིགས་རྩོམ་རིག》(民族文学) ཞེས་པའི་དུས་དེབ་349ནང་ཤིན་ཅང་གི་རྩོམ་པ་པོ་ཨའི་ཧ་མའི་ཐིར་(伊明·艾合买提)གྲགས་པ་ཞིག་ལས་ལེགས་པར་སྨྲས་འདུག ཁོང་ལས། "ང་ཡིས་བསམས་ན་སྙན་ངག་ལ་ཡིག་སྒྱུར་བྱེད་སྐབས་ལྷག་པར་གཟབ་ནན་དགོས་འདུག་སྙམ། དེའང་སྔོང་པོར་བརྗོད་ན་སྙན······ངག་ལ་ཡིག་སྒྱུར་བྱས་ན་མི་འགྲིགས། གལ་ཏེ་མ་བསྒྱུར་ཐུ་མེད་ལ་གཙོ···བོ་དེ་ཡི་ཉམས་འགྱུར་དང་ནང་དོན་ལ་བསྟུན་ནས་བསྒྱུར་དགོས་པ·······ལས་ཚིག་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་བསྒྱུར་ན་མི་འགྲིགས"ཞེས་སྨྲས་པ་ནི་ང་ཡི་བཞེད་པ་དང་ཧ་ལམ་མཐུན། འོན་ཀྱང་ཁོང་ནས "སྙན་ངག་ལ་ཡིག་སྒྱུར་བྱས་ན་མི་འགྲིགས" ཞེས་པ་ནི་མི་འགྲིགས། རྒྱུ་མཚན་ནི་འཛམ་གླིང་ན་བོད་ཀྱི《གླིང་སྒྲུང》ལྟ་བུའམ་དབྱིན་ཇིའི་ *The Canterbury Tales* (坎特伯雷故事集)ལྟ་བུའི་རྩོམ་ཡིག་གྲགས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་སྙན་ངག་ཏུ་འཁོད་ཡོད་པ་མ་བསྒྱུར་ན་མི་འགྲིགས་ལ་སྒྱུར་ཀྱང་མི་ཐུབ···པ་མེད།

དེར་བརྟེན་ད་ལམ་འདིར་ངེད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་སྙན་ཡིག་ཏུ་རྒྱལ་དབང་དྲུག་པ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་མགུར་གླུ་དང་གླིང་སྒྲུང་ལས······《འཛོམ་པའི་ཞྭ་བཤད》ཅེས་པ་གཙོ་བོ་ཚིག་སྙན་མ་ཡིན་པར་རྩོམ་པ······པོའི་དགོངས་དོན་དང་། སྙན་ངག་གི་ཉམས་འགྱུར་དང་སྙན་ཆར······བརྟེན་ནས་བསྒྱུར་ཡོད་པ་དཔྱད་གཞིར་ཞུ།

《ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་མགུར་གླུ》ཞེས་པའི་དེབ་ལས་དྲངས།
(2009ལོར་བསྒྱུར།)

[མ་ཡིག་བོད་ཡིག་ནི་1980ལོར་མཚོ་སྔོན་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན་པ་གཞིར་བཞག]

1

ཤར་ཕྱོགས་རི་བོའི་རྩེ་ནས། །
དཀར་གསལ་ཟླ་བ་ཤར་བྱུང་། །
མ་སྐྱེས་ཨ་མའི་ཞལ་རས། །
ཡིད་ལ་འཁོར་འཁོར་བྱས་བྱུང་། །

2

ན་ནིང་བཏབ་པའི་ལྗང་གཞོན། །
ད་ལོའི་སོག་མའི་སོན་ལྡོག །
ཕོ་གཞོན་རྒས་པའི་ལུས་པོ། །
ལྷོ་གཞུ་ལས་ཀྱང་གྱོང་བ། །

3

རང་སེམས་སོང་བའི་མི་དེ། །
གཏན་གྱི་འདུན་མར་བྱུང་ན། །
རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ནས་ནོར་བུ། །
ལོན་པ་དེ་དང་འདྲ་བྱུང་། །

Whensoe'er the silvery moon
Doth peep o'er the eastern horizon;
Do I so yearn for the woman
To whom I'm not born.

As doth a slender sprout planted last year
Fade into a dry straw by this year;
So doth the slender figure of a young man
Bend like the bow of the South[1] as his age ran.

Say I were to get the dear one
To whom I'm crazy o'er to wed;
'Tis like getting a precious gemstone
From the ocean's deepest bed[2].

---

① Southern part of Tibet, noted for its stiff bows.

② As pearls and corals come from the ocean Tibetans habitually relate to the ocean when speaking of gems.

—Translator

4

འགྲོ་ཞོར་ལམ་བུའི་སྣེང་ཐུབ། །
ལུས་དྲི་ཞིམ་པའི་བུ་མོ། །
གཡུ་ཆུང་དྲུག་དཀར་རྙེད་ནས། །
བསྐྱུར་བ་དེ་དང་འདྲ་བྱུང་། །

5

མི་ཆེན་དཔོན་པོའི་སྲས་མོ། །
ཁམ་འབྲས་མཚར་ལུགས་བལྟས་ན། །
ཁམ་སྡོང་མཐོན་པོའི་རྩེ་ནས། །
འབྲས་བུ་སྨིན་པ་འདྲ་བྱུང་། །

6

སེམས་པ་ཕར་ལ་ཤོར་ནས། །
མཚན་མོའི་གཉིད་ཐེབས་བཅག་སོང་། །
ཉིན་མོ་ལག་ཏུ་མ་སོན། །
ཡིད་ཐང་ཆད་རོགས་ཡིན་པས། །

The sweet scented bonnie lass
Have I happened to meet on my way;
Seems like finding a turquoise bypass
For a gay moment, then losing it away.

A maiden from a noble family
May appear to you high in beauty;
But she only seems a juicy peach
Swinging from a tree-top (but out of reach)①.

'Cause of my greedy love to her
Have I suffered sleepless nights;
Yet love disheartens me however
As I can't get her in daylights②.

---

① To complete tull sense of the song words in brackets are added though not given in the Tibetan text.

② Here "daylights" means "actual life".

—Translator

7

མེ་ཏོག་ནམ་ཟླ་ཡལ་སོང་། །
གཡུ་སྦྲང་སེམས་པ་མ་སྐྱོ། །
བྱམས་པའི་ལས་འཕྲོ་ཟད་པར། །
ང་ནི་སྐྱོ་རྒྱུ་མི་འདུག །

8

ཟེ་ཕྲོག་བ་མོའི་ཁ་ལ། །
སྐྱེ་སེར་ལྷུང་གི་ཕོ་ཉ། །
མེ་ཏོག་སྦྲང་བུ་གཉིས་ཀྱི། །
འབྲལ་མཚམས་གཅོད་མཁན་ལོས་ཡིན། །

9

ངང་བ་འདམ་ལ་ཆགས་ནས། །
རེ་ཞིག་སྡོད་དགོས་བསམས་ཀྱང་། །
མཚོ་མོ་དར་ཁ་འཁྱིགས་ནས། །
རང་སེམས་ཁོ་ཐག་ཆོད་སོང་། །

FIowers fade as the warm summer leaves,
So it's no use to be sad, O ye bee!
I'm neither sad when from me she leaves
'Cause fate ends her love to me.

'Tis none else but the hard frost
And the harsh wind across,
So are to blame for the separation
Of the bee and the flower in affection.

'Tis the swan who back and forth flies
O'er the marsh in hope for a stay;
Yet 'tis the marsh who covers herself in ice
Causes the swan to lose hope away.

10

གྲུ་ཤན་སེམས་པ་མེད་ཀྱང་། །
རྟ་མགོས་ཕྱི་མིག་བལྟས་བྱུང་། །
ཁྲེལ་གཞུང་མེད་པའི་བྱམས་པས། །
ང་ལ་ཕྱི་མིག་མི་ལྟ། །

11

ང་དང་ཚོང་འདུས་བུ་མོའི། །
ཚིག་གསུམ་དམ་བཅའི་མདུད་པ། །
ཁྲ་བོའི་སྦྲུལ་ལ་མ་བརྒྱབ། །
རང་རང་ས་ལ་གྲོལ་སོང་། །

12

ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པའི་རླུང་བསྐྱེད། །
ལྕང་མའི་སོགས་ལ་བཙུགས་ཡོད། །
ལྕང་སྲུང་ཨ་ཇོ་ཞལ་ངོ་། །
རྡོ་ཀ་རྒྱག་པ་མ་གནང་། །

The wooden horse on the ferry[1], though lifeless,
Glances back as the boat takes to sail;
But my faithless Love on the ferry, to my distress,
Doesn't strike back a glance (though she's alive).

The careless love-knot, knotted in careless three words,
Vowed between me and the roaming town flirt,
Is already loosened by it's own accords,
As 'tis not a knot knotted unto a snake[2].

For her luck and success here in glee
Do I hoist a prayer-flag on this willow tree;
The brother willow keeper, O ye!
Strike it not a stone I pray thee.

---

① Tibetan ferryboats in the past have wooden horse-heads in the front as a symbol of travel.

② When a snake gets twisted into a knot, the more it struggles to untie itself the more the knot becomes tightened.

—Translator

13

བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ནག་ཆུང་། །
ཆུ་དང་ཐིགས་པས་འཇིག་སོང་། །
མ་བྲིས་སེམས་ཀྱི་རི་མོ། །
བསུབས་ཀྱང་ཟུབ་རྒྱུ་མི་འདུག །

14

བརྒྱབ་པའི་ནག་ཆུང་ཐེའུ། །
གསུང་སྐད་འཇོན་ནེ་མི་ཤེས། །
ཁྲེལ་དང་གཞུང་གི་ཐེའུ། །
སོ་སོའི་སེམས་ལ་སྐྱོན་དང་། །

15

སྟོབས་ལྡན་ཏ་ལའི་མེ་ཏོག །
མཆོད་པའི་རྫས་ལ་ཕེབས་ན། །
གཡུ་སྦྲང་གཞོན་ནུ་ང་ཡང་། །
ལྷ་ཁང་ནང་ལ་ཁྲིད་དང་། །

Those written words in black scratchings,
Are already washed off by the water or rain;
But the unwritten words in the heart, that clings,
Can ne'er be washed off though rubbed in pain①.

What's the use of that seal on our agreement
Which can't e'en speak a word in need?
Let's stamp a seal on our hearts, instead,
And let it be the seal of love, seal of sentiment.

If thou, the mighty holly flower,
Art to leave to the altar for an offer②.
O take me—thy little bumblebee,
Into thy temple along with thee③.

---

① The meaning of this song goes against arranged marriages bound by contracts and agreements.

② Flowers are offers to gods.

③ This song seems written in a female's voice, yet it's translated as it's listed among the 74 songs.

—Translator

16

སེམས་སོང་བུ་མོ་མ་བཞུགས། །
དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཞེབས་ན། །
ཕོ་གཞོན་ང་ཡང་མི་སྡོད། །
རི་ཁྲོད་འགྲིམ་ལ་ཐལ་འགྲོ། །

17

མཚན་ལྡན་བླ་མའི་དྲུང་དུ། །
སེམས་ཁྲིད་ཞུ་བར་ཕྱིན་པས། །
སེམས་པ་སྒྲོར་ཀྱང་མི་ཐུབ། །
བྱམས་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཤོར་སོང་། །

18

སྒོམ་པའི་བླ་མའི་ཞལ་རས། །
ཡིད་ལ་འཆར་རྒྱུ་མི་འདུག །
མ་བསྒོམས་བྱམས་པའི་ཞལ་རས། །
ཡིད་ལ་ལྷ་ལེ་ལྷ་ལེ། །

If my bonnie lass were really
To retire into a holy nunnery;
O me, the poor youth, can only move on,
Into a hermitage and be gone.

So do I go to my revered Lama
To get me spiritual instruction;
But my mind runs wild in temptation
Unto the girl with whom I'm in love.

My Lama's face is oft outgone,
Though I'm suppose to meditate upon;
But my Love's face is oft seen thereon,
Though I'm suppose to let it begone.

19

སེམས་པ་འདི་ལ་འགྲོ་འགྲོ། །

དམ་པའི་ཆོས་ལ་ཕྱིན་ན། །

ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ཉིད་ལ། །

སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདུག་གོ །

20

དག་པ་ཤེལ་རིའི་གངས་ཆུ། །

ཀླུ་བདུད་རྡོ་རྗེའི་ཟིལ་པ། །

བདུད་རྩི་སྨན་གྱི་ཕབས་རྒྱུན། །

ཆང་མ་ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ། །

དམ་ཚིག་གཙང་མས་བཏུང་ན། །

ངན་སོང་སྐྱོང་དགོས་མི་འདུག །

Were I to concentrate heart and soul
To my religion as I do to love;
There'll be no say at all,
To achieve enlightenment in one life-time[1].

Those crystal waters that trickle from the snows,
And those crystal dews that twinkle from *ludui dorje*[2]
When used for barley beer,brew after brew,
Skilfully brewed by the *dakinis*[3] of heavenly serenity
And drunk by folks of harmless purity,
Hark! No soul will tumble into the hell of misery.

---

① To achieve enlightenment, or Buddhahood, in one life-time (Tibetan: *tse-chik lus-chik*), is believed to be extremely rare in life, according to Tibetan Buddhism.

② The name of a famous medicinal herb.

③ A Sanskrit term for "flying goddesses".

—Translator

21

ལྷུང་རྟ་ཡར་འགྲོའི་དུས་ལ། །
ལྷུང་བསྐྱེད་དར་ལྕོག་བཙུགས་པས། །
མཛངས་མ་མ་བཟང་བུ་མོས། །
ང་ལ་མགྲོན་པོར་བོས་བྱུང་། །

22

སོ་དཀར་པགས་པའི་འཛུམ་མདངས། །
བཞུགས་གྲལ་སྤྱི་ལ་བསྟུས་བྱུང་། །
མིག་ཟུར་ཁྲ་མོའི་སྤྲིལ་མཚམས། །
གཞོན་པའི་གདོང་ལ་བལྟས་བྱུང་། །

23

ཏྭ་ཙང་སེམས་ལ་སོང་ནས། །
གྲོགས་འདྲིས་ཨེ་ཡོང་དྲིས་པས། །
འཆི་བྲལ་བྱེད་ན་མིན་པ། །
གསོན་བྲལ་མི་བྱེད་གསུངས་བྱུང་། །

Whilst being favoured by luck,
Did I hoist here a prayer-flag for more luck:
And out came the sequence therewithal;
A girl from a nice mother who sent me a call.

Tho' the smiles of her lips,
Doth she share with all nearby;
But the twinklings of her eye,
Doth she share with me and myself alone.

As my love to her is deep as deep can be,
Did I ask her company for life with me,
And she quoth: "While alive we'll ne'er part,
Let death only do us part."

24

མཛེས་མའི་ཐུགས་དང་བསྟུན་ན། །
ཚེ་འདིའི་ཆོས་སྐལ་ཆད་འགྲོ། །
དབེན་པའི་རི་ཁྲོད་འགྲིམས་ན། །
བུ་མོའི་ཐུགས་དང་འགལ་འགྲོ། །

Were I to go in line with my Love's will,
I'll have to give up my religious life;
But were I to go into hermitage for life,
I'll have to give up my Love's will.

25

ཀོང་ཕྲུག་གཞོན་པའི་བློ་སྣ། །
སྦྲང་བུ་རྒྱ་ལ་བཅུག་འདྲ། །
ཞག་གསུམ་ཉལ་རོགས་བྱས་པས། །
ཐུགས་ཡུལ་ལྷ་ཆོས་དྲན་བྱུང་། །

So the will doth run of the youths from Kongpo[1],
Narrow-minded like the bees locked in a hive;
Sleeping with girls for three long nights, lo!
Yet they still prefer to their holy life.

26

གཏན་གྲོགས་ཁྱོད་ལ་བསམས་པས། །
ཁྲེལ་དང་ངོ་ཚ་མེད་ན། །
མགོ་ལ་བརྒྱབ་པའི་གཙུག་གཡུས། །
སྐད་ཆ་སྨྲ་ནི་མི་ཤེས། །

'Tis up to thee my dear girly,
To do away with thy dishonesty;
'Cause my turquoise on thy head's peak[2]
Can do none as it can't e'en speak.

① The eastern forest region of Tibet.

② The meaning of the song is: "Though I've put a turquoise on your head you seem to me not honest"

—Translator

N.B. Putting a turquoise on a girl's head is same as putting a ring to a girl's finger in modern times.

27

འཛུམ་དང་སོ་དཀར་བསྟན་ཚོག། །
གཞོན་པའི་བློ་ཁྲིད་ཡིན་འགྲོ། །
སྙིང་ནས་ཤ་ཚ་ཡོད་མེད། །
དཔང་མཐའ་བཞེས་རོགས་གནང་དང་། །

28

སྙིང་སྡུག་བྱ་རྗེ་ལམ་འཕྲད། །
ཨ་མ་ཆང་མས་སྦྲར་བྱུང་། །
ལན་ཆགས་བུ་ཞོན་བྱུང་ན། །
འཚོ་སྐྱོང་ཁྱོད་རས་གནང་ཞུ། །

29

སྙིང་གཏམ་ཕ་མར་མ་བཤད། །
ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པར་བཤད་པས། །
བྱམས་པ་ཤ་ཕོ་མང་ནས། །
གསང་གཏམ་དགྲ་བོས་གོ་སོང་། །

A show of bright little teeth at a smile outran,
Is the usual trick of a girl when tempting a man;
If you be really honest by the heart,
Why not show it by an oath(and make a start)?

The loose flirt have I known in carelessness,
Is forced unto me by you, O beer-inn hostess;
By an unwanted child should I be in mess,
You are to look after it, O my hostess!

My bosom words unsaid e'en to Pa and Ma,
Were honestly loosened to the one I loved;
But she being at flirt with so many a fella,
Loosened my words e'en to those I unloved.

30

སྙིང་སྡུག་ཡིད་འཕྲོག་ལྷ་མོ། །
རྔོན་པ་ང་རས་ཟིན་ཀྱང་། །
དབང་ཆེན་མི་ཡི་དཔོན་པོ། །
ནོར་བཟང་རྒྱལ་པོས་འཕྲོག་སོང་། །

31

ནོར་བུ་རང་ལ་ཡོད་དུས། །
ནོར་བུའི་ནོར་ཉམས་མ་ཚད། །
ནོར་བུ་མི་ལ་ཤོར་དུས། །
སྙིང་རླུང་སྟོད་ལ་འཚང་བྱུང་། །

32

རང་ལ་དགའ་བའི་བྱམས་པ། །
གཞན་གྱིས་འདུན་མར་བླངས་སོང་། །
ཁོག་ནད་སེམས་པའི་གཅོང་གིས། །
ལུས་པོའི་ཤ་ཡང་བསྐམས་སོང་། །

Tho' 'tis me—the sinner Hunter, who
Hath lassoed the charming Yintrok Lhamo;
Yet 'tis he—the religious King Norsang, who
Hath ta'en her away from me, O woe![①]

When the jewel is at my own hand,
I realized not it's a treasure;
When the jewel is passed onto another's hand,
My heart aches in terrible anger.

O the one who loves me much and much,
Is now given to another in marriage;
Griefs I drearly grieve for this alone,
Makes me skinny to my very bone.

① The earthly King Norsang and heavenly maiden Yintrok Lhamo in Tibetan opera play *Norsang*, are two devoted lovers like Romeo and Juliet. Yet Yintrok Lhamo originally is captured from heaven by a lasso by the sinful Hunter who is too low by birth for ownership.

—Translator

སྙིང་སྡུག་རྐྱ་ལ་ཤོར་སོང་། །
མོ་སྤྲ་རྩིས་འབུལ་རན་སོང་། །
བུ་མོ་དང་སེམས་ཅན་མ། །
རྨི་ལམ་ལ་ཡང་འཁོར་སོང་། །

34
བུ་མོ་འཆི་བ་མེད་ན། །
ཆང་ལ་འཛད་པ་མི་འདུག །
གཞོན་པའི་གཏན་གྱི་སྐྱབས་གནས། །
འདི་ལ་བརྟོལ་བས་ཡོས་ཆོག །

35
བུ་མོ་ཨ་མར་མ་སྐྱེས། །
ཁམ་བུའི་ཤིང་ལ་སྐྱེས་སམ། །
ཨ་གསར་ཟད་པ་ཁམ་བུའི། །
མེ་ཏོག་ལས་ཀྱང་མགྱོགས་པས། །

My Love is stolen, therefore lost,
O ye the fortuneteller do find her at any cost;
The dear girl, for sure, is yearning for me,
Yet I can see her in my dreams only.

If only the death doth spare my girl dear,
There's no ending as to my barley beer;
And my future surely will rely upon
You, but who else am I to hanger-on?

It seems my dear girl is born to a peach-tree
And not born to a human Mom,
'Cause her love seems short as a glimpse to me,
Shorter e'en than a peach in blossom.

36

བུ་མོ་ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པ། །
སྤྱང་ཀིའི་རིགས་རྒྱུད་མིན་ནམ། །
ཤ་འདྲིས་པགས་འདྲིས་བྱུང་ཡང་། །
རི་ལ་ཐོར་གྲབས་མཛད་ཀྱིས། །

37

རྟ་རྒོད་རི་ལ་ཐོར་ཀྱང་། །
རྙི་དང་ཞགས་པས་ཟིན་ཚུག །
བྱམས་པས་ངོ་ལོག་བརྒྱབ་པས། །
མཐུ་ངོ་ཟིན་པ་མི་འདུག །

38

བྲག་དང་རླུང་བུ་བསྡེབས་ནས། །
རྒོད་པོའི་སྒྲོ་ལ་གཟན་བྱུང་། །
གཡོ་ཅན་རྫུ་བག་ཅན་གྱིས། །
ང་ལ་གཟན་པོ་བྱས་བྱུང་། །

Is my dear girl who's to me heart-to-heart,
Really born to a wolf, or what?
We've been rubbing skins day and night on,
Yet she's about to run into the mountains yon.

A wild stallion can be brought under lasso,
Tho' it runs wild hills and dales through;
But when your dear girl runs wild from you,
Casting magic spells can't bring her back to you.

Waves of angry winds against wild rockies
Tear the feathers of the vulture brothers[①];
So doth the sham love of my dear girly,
Tear (my heart) to pieces severely.

① Vultures live among high rockies.

—Translator

39

སྤྲིན་པ་ཁ་སེར་གཏིང་ནག །
སད་དང་སེར་བའི་གཞི་མ། །
བན་རྫེ་སྐྱ་མིན་སེར་མིན། །
སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་དགྲ་བོ། །

40

ས་རེ་ཁ་བཞུ་གཏིང་འཁྱགས། །
རྟ་ཕོ་གཏོང་ས་མ་རེད། །
གསར་འགྲོགས་བྱམས་པའི་ཕྱོགས་སུ། །
སྙིང་གཏམ་བཤད་ས་མ་རེད། །

Dark clouds in silver linings across,
Are oft the cause of hails and frost;
Sham monks in yellow-and-white shawls①,
Are oft the shame of Buddhist cause.

A frozen road, deceitfully melted only at the top,
Isn't the right road for a horse to walk upon, or hop,
A tricky girl, deceitfully dear only at the start,
Isn't the right girl to share words of the heart.

① "Yellow-and-white" means monks who have lost celibacy, who are neither monks in yellow robes nor laymen in white shirts.

—Translator

41

ཚེས་ཆེན་བཅོ་ལྔའི་ཟླ་བ། །
ཡིན་ལ་འདྲ་བར་འདུག་སྐེ། །
ཟླ་བའི་དཀྱིལ་གྱི་རི་བོང་། །
ཚེ་ཟད་ཚར་ནས་འདུག་གོ། །

42

ཟླ་བ་འདི་ནི་ཕར་འགྲོ། །
རྗེང་མའི་ཟླ་བ་ཚུར་ཡོང་། །
བཀྲ་ཤིས་ཟླ་བ་དཀར་པོ། །
ཟླ་སྟོད་ཕྱོགས་ལ་མཇལ་ཡོང་། །

The moon of the Fifteenth[①] looks striking:
(Bright and round and full);
Yet the hare[②] at her bosom looks fading:
(Lifeless and gloomy and dull)[③].

The present moon is to pass away,
And the new moon is to appear someday;
By the start of the lucky new moon,
Will I come to you and meet you soon.

---

① The Fifteenth of the lunar month is a full moon.

② Old timers in Tibet believe the shadow on the moon is a hare.

③ In this song the characteristics of the "moon" and "hare" are not given in the Tibetan text as the local readers are acquainted to the lunar month, yet for an English reader in the West there seems a need of explanation in details why the moon of the fifteenth is striking and why the hare, gloomy. So in the translation here "Bright and round and full" or "Lifeless and gloomy and dull," are added in brackets though not given in the original text.

—Translator

43

དབུས་ཀྱི་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ། །
མ་འགྱུར་བརྟན་པར་བཞུགས་དང་། །
ཉི་མ་ཟླ་བའི་འཁོར་ཕྱོགས། །
ནོར་ཡོང་བསམ་པ་མི་འདུག །

44

ཚེས་གསུམ་ཟླ་བ་དཀར་པོ། །
དཀར་དགོས་ནང་ནས་ཚོད་སོང་། །
བཅོ་ལྔའི་ནམ་དང་མཉམ་པའི། །
ཞལ་བཞེས་གཅིག་ཀྱང་གནང་ཞུ། །

45

ས་བཅུའི་དབྱིངས་སུ་བཞུགས་པའི། །
དམ་ཅན་རྡོ་རྗེ་ཆོས་སྐྱོང་། །
མཐུ་དང་ནུས་པ་ཡོད་ན། །
བསྟན་པའི་དགྲ་བོ་སྒྲོད་དང་། །

O Mt. *Sumeru*[1], the monarch of all mounts,
Prithee stand firm(in the centre of the universe);
The sun and moon's track will ne'er go revers.
(But'll keep strict to your fixed rounds).

The tiny narrow moon of the day Three,
Hath given its little brightness to me,
Beg you take me a geunine vow
To make it as bright as the Fifteenth somehow.

O the protector god, the Bull-Headed One[2],
Who dwells in the "Realm of the Ten Stages"[3],
If you doth have the supernatural power, come
And destroy the enemies of Buddhism.

① According to Buddhist concept the world is composed of four continents whose centre is Mt. *Sumeru* (Sanskrit term), and the sun and moon travel round it.

② "The Bull-Headed One" is the name of a powerful protector god; he is so-named because he has a bull head upon his human body.

③ "Realm of the Ten Stages" in this sense can be understood as the Heaven.

—Translator

46

ཁུ་བྱུག་མོན་ནས་ཡོང་བས། །
ནམ་ཟླའི་ས་བཅུད་ཐེབས་སོང་། །
ང་དང་བྱམས་པ་འཕྲད་ནས། །
ལུས་སེམས་སྤྲོད་པོར་ལངས་སོང་། །

47

མི་རྟག་འཆི་བ་སྙིང་ནས་མ་དྲན་ན། །
སྙིང་སྟུང་འཛོམས་ཀྱང་དོན་ལ་སྐུགས་འདྲ་བྱུང་། །

The cuckoo now is back from tropical Mon①,
Which means the warm summer is nigh yon;
And my dear Love now hath returned to me,
Which puts me at ease mindly and bodily.

He who knows not the law of death,
Be he clever, but dull at head②.

① During the winter season in Lhasa the cuckoo leaves for tropical Mon to the south of Tibet. (Mon also is the birthplace of Tsangyang Gyatso)

② As this song differs both from style and meaning to Tsangyang Gyatso's, people doubt whether it's written by him at all. But as it is listed in all three books I've referred to, here it is translated as what is written.

—Translator

48

ཁྱི་དེ་སྟག་ཁྱི་གཟིག་ཁྱི། །
འདག་ག་སྐྱེར་ནས་འདྲིས་སོང་། །
ནང་གི་སྟག་མོ་རིས་འཛོམས། །
འདྲིས་ནས་ཁྲུ་རུ་ལངས་སོང་། །

49

ཤ་འཇམ་ལུས་པོ་འདྲིས་ཀྱང་། །
བྱམས་པའི་གདེང་ཚོད་མི་སོན། །
ས་ལ་རི་མོ་བྲིས་པས། །
ནམ་མཁའི་སྐར་ཚོད་ཐིག་བྱུང་། །

The mastiff①, as fierce as the leopard or tiger,
Have I easily calmed by a piece of meat;
Yet the tigeress② do I have at home however,
Becomes more fierce the more we live together.

Though have we rubbed tender skins a lot,
'Tis hard to tell she's to me true or not;
E'en simple strokes to the ground③ proves easier,
At detecting the travels of stars in the atmosphere.

① In Tibet one finds a watch-dog, usually a mastiff, in front of every door in protection against thieves; but when a young man tries for a girl into a house the mastiff becomes an obstruction by its barks or snarls. Therefore the young man in this song coaxes the mastiff with a piece of meat to keep it quiet.

② "Tigeress" here means "wife."

③ Calculation in astrology in Tibet is done with simple strokes on a board or ground. And the song here describes it's rather easier to detect the travels of stars than to find a girl's true mind.

—Translator

50

ང་དང་བྱམས་པའི་སྡེབ་ས། །
ལྷོ་རོང་མོན་པའི་ནགས་གསེབ། །
སྨྲ་མཁན་ནེ་ཙོས་མ་གཏོགས། །
སུ་དང་གང་གིས་མི་ཤེས། །
སྨྲ་མཁན་ནེ་ཙོ་ཨོ་ཤེས། །
གསང་ཁ་མདོ་ལ་མ་གནང་། །

51

ལྷ་ས་མི་ཚོགས་མཐུག་ལ། །
འཕྱོངས་རྒྱས་མི་སྤུས་དག་པ། །
ང་ལ་ཡོང་བའི་ཆུང་འདྲིས། །
འཕྱོངས་རྒྱས་གཞུང་ལ་ཡོད་དོ། །

52

ཁྱི་རྒན་རྒྱ་བོ་ཟེར་བ། །
རྣམ་ཤེས་མི་ལས་སྤྱང་བ། །
སྒྲོད་ལ་ལངས་སོང་མ་ཟེར། །
ཐོ་རངས་ལོག་བྱུང་མ་ཟེར། །

So I met my girl at such a rendezvous,
In the dark Mon forest to the south①,
The parrot, the forest dweller, is the sole soul
To see us or hear us to the full whole;
Prithee ye parrot, the skilled speaker,
Be quiet and say it to none elsewhere.

Though Lhasa is much denser at crowd,
But beauties in Chong-gye are more charming and proud
And my choice of Love, let me say,
Is nowhere else but in Chong-gye②.

O ye old watch-dog, the hairy mastiff,
More cunning than Man is cunning in sense,
Be ye quiet of my sly sneak-outs in the night,
And be ye quiet of my sly returns in the dawn.

① The forest region of Mon to the south of Tibet, also the birthplace of Tsangyang Gyatso.

② A village about 200 km.to the south of Lhasa, also the birthplace of The Great Fifth.

—Translator

53

སྲོད་ལ་བྱམས་པ་བཙལ་བས། །
ཐོ་རངས་ཁ་བ་འབབ་བྱུང་། །
གསང་དང་མ་གསང་མི་འདུག །
ཞབས་རྗེས་གངས་ལ་བཞག་སོང་། །

54

པོ་ཏ་ལ་རུ་བཞུགས་དུས། །
རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ། །
ལྷ་ས་ཞོལ་དུ་སྡོད་དུས། །
འཆལ་པོ་དང་བཟང་དབང་པོ། །

55

ཤ་འཇམ་ཉལ་སའི་ནང་གི །
སྙིང་སྡུག་དུང་སེམས་ཅན་མ། །
ཨ་ཕོའི་རྒྱུ་ནོར་འཕྲོག་པའི། །
གཡོ་སྒྱུ་བཤད་པ་མིན་འགྲོ། །

So did I sneak-out to my Love in the night,
But heavily did it snow in the mid of the night;
Keeping my night affairs silent is a foolish act,
'Cause my footprints in snows tell things to exact.

When graciously seated in the Potala,
He's the holy Rigzin Tsangyang Gyatso;
But once in the streets of Lhasa,
He's a sexiest blade e'er lived so①.

O Love, thou seems to me nice and sweet,
Thy tender skin haven't I rubbed in bed indeed!
Yet methinks thy sweetness and nicety,
Sure is not to rob my silver away?

① This song though is listed among the 74, but popularly believed to have sung by one of Tsangyang Gyatso's courtesans. So here it is translated in the voice of a third person.

—Translator

56

དབུ་ཞྭ་དབུ་ལ་བཞེས་སོང་། །
དབུ་ལྕང་རྒྱབ་ལ་དབྱུགས་སོང་། །
ག་ལེ་ཐེབས་ཤིག་བྱས་པས། །
ག་ལེ་བཞུགས་ཤིག་ཟེར་གྱིས། །
ཐུགས་སེམས་སྐྱོ་བྱུང་བྱས་པས། །
མགྱོགས་པོ་འཕྲད་ཡོང་གསུངས་བྱུང་། །

57

བྱ་དེ་ཁྲུང་ཁྲུང་དཀར་པོ། །
གཤོག་རྩལ་ང་ལ་གཡར་དང་། །
ཐག་རིང་རྒྱང་ལ་མི་འགྲོ། །
ལི་ཐང་བསྐོར་ནས་སླེབས་ཡོང་། །

Thus he wore his hat upon his head
And swung his pig-tail to his back.
"Fare thee well!" quoth I,
"Fare thee well!" answered he back;
"Aren't you sad at leave?" quoth I,
"See you soon!" was all he said[①].

O ye the white crane, my dear!
Prithee lend me thy wings here,
I will not fly far and wide
But'll return from Lithang all right.

① I doubt whether this song is written by Tsangyang Gyalso at all, as it much differs both in style and meaning from his; furthermore, Tsangyang Gyatso's songs are all written from the viewpoint of a male lover, and this contrarily is written from the viewpoint of a female. But here, as it it listed among the 74, my translation goes according to the book.

—Translator

58

ཤི་དེ་དམྱལ་བའི་ཡུལ་གྱི། །
ཚོས་རྒྱལ་ལས་ཀྱི་མེ་ལོང་། །
འདི་ནས་ཁྲིག་ཁྲིག་མི་འདུག །
དེ་ནས་ཁྲིག་ཁྲིག་གནང་ཞུ། །

59

མདའ་མོ་འབེན་ལ་ཐོག་སོང་། །
མདེའུ་ས་ལ་འཛུལ་སོང་། །
ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པ་འཕྲད་བྱུང་། །
སེམས་ཉིད་རྗེས་ལ་འབྲངས་སོང་། །

60

རྒྱ་གར་ཤར་གྱི་རྨ་བྱ། །
ཀོང་ཡུལ་མཐིལ་གྱི་ནེ་ཙོ། །
འཁྲུངས་ས་འཁྲུངས་ཡུལ་མི་གཅིག །
འཛོམས་ས་ཆོས་འཁོར་ལྷ་ས། །

O *Mara*[①]-ye the God of Death,
Prithee check our sins in thy Mirror of Fate[②]
Lest thou do us justice in thy Hell,
There's no justice in our world let me tell.

The arrow not only hits the bull's-eye
E'en shoots through the earth at its rear;
And when I met my little dear,
My heart runs wild after her.

One is a peacock from east India,
The other is a parrot from deep Kongpo[③];
May their homes though be far apart,
Now in holy Lhasa they're heart to heart.

① A word in Sanskrit for the God of Death who is suppose to do justice to all beings after death.

② Sins committed by any being in life-time is seen in the Mirror of Fate in the hand of the God of Death.

③ A forest zone to the east of Tibet.

—Translator

61

མི་ཚོས་ང་ལ་ལབ་པ། །
དགོངས་སུ་དག་པ་ཁག་ཐེག །
ཚུར་མིའི་གོམ་གསུམ་ཕྲ་མོ། །
གནས་མོའི་ནང་ལ་ཐལ་སོང་། །

62

ལྷང་མ་བྱིའུར་སེམས་ཤོར། །
བྱིའུ་ལྷང་མར་སེམས་ཤོར། །
སེམས་ཤོར་མཐུན་པ་བྱུང་ན། །
སྐྱ་ཁྲ་ཧོར་པས་མི་ཐུབ། །

63

ད་ལྟའི་ཚེ་ཐུང་འདི་ལ། །
དེ་ཁ་ཙམ་ཞིག་ཞུས་ནས། །
རྗེང་མ་བྱིས་པའི་ལོ་ལ། །
མཇལ་འཛོམས་ཨེ་ཡོང་བལྟོ། །

So they go against my flirtatious acts,
And I do admit they stand to facts;
'Tis true my trembling steps did sneak slyly
Into the inn-hostess's bed silently.

So the tree falls in love with the sparrow,
And the sparrow falls in love with the tree, too;
When the two in love unite into one,
The hawk, the bird of prey, e'en can do them none.

In this glimpse of present short life,
Let's be happy with what we are;
But in the next life since early childhood,
Let's try again to meet one another.

64

བྱ་དེ་སྐྱ་མཁན་ནེ་ཙོ། །
ཁ་རོག་བཞུགས་རོགས་མཛོད་དང་། །
ལྕང་གླིང་ཨ་ཅེ་འཇོལ་མོ། །
གསུང་སྙན་འགྱུར་དགོས་བྱས་བྱུང་། །

O ye the parrot, loud and hoarse speaker,
Be silent for a short while, and hear!
The sister nightingale who dwells in the park,
Is being deprived of singing her songs, O hark!

65

རྒྱབ་ཀྱི་ཀླུ་བདུད་བཙན་པོ། །
འཇིགས་དང་མ་འཇིགས་མི་འདུག །
མདུན་གྱི་ཀ་ར་ཀུ་ཤུ། །
འཐོག་ཏུ་དགོས་པ་བྱས་སོང་། །

I care not how the Demon *Naga*[1] at the back
Shows fury at defence of apples at its front;
'Cause I can ne'er resist plucking them
As they're the juiciest lot I claim[2].

66

དང་པོ་མ་མཐོང་ཆོག་ག །
སེམས་པ་ཤོར་དགོས་མི་འདུག །
གཉིས་པ་མ་འདྲིས་ཆོག་ག །
སེམས་གཙོང་ཞུགས་དགོས་མི་འདུག །

Wish I hadn't seen her firstly,
And I wouldn't be in love with her;
Wish I hadn't slept with her secondly,
And I wouldn't be in love-sick miserably.

---

① Tibetans believe local gods are in possession of a land or its crops. The Demon *Naga* (Tibetan: *klu bdud*) is a harmful underworld demon who is in possession of these apples mentioned in the song. *Naga* is a Sanskrit word meaning "underworld god".

② Juicy apples here means "beauties"

—Translator

67

རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས། །
འཆལ་པོ་རྒྱུག་གིས་མ་གསུངས། །
རང་ལ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། །
མི་ལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་འགྲོ། །

68

ལྷ་ཤིང་ཕུག་པའི་རྩེ་ལ། །
ཁུ་བྱུག་གཞོན་ནུ་བབས་འདུག །
གསུང་སྐད་མང་པོ་མི་དགོས། །
སྙན་པོ་ཚིག་གཅིག་གསུངས་དང་། །

69

བསམ་ཡས་བྱ་ཕོ་དཀར་པོ། །
བྱ་སྐད་སྔ་པོ་མ་རྒྱབ། །
ང་དང་ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པ། །
སྙིང་གཏམ་ཤོད་འཕྲོས་ལུས་ཡོད། །

Say not Rigzin Tsangyang Gyatso
Flirts with girls, Hey you!
'Cause what is your need,
Is his need indeed.

On the rising top of the holy cypress tree,
A flock of young cuckoos are gathered in glee;
Sing not many songs O cuckoo!
But sing one sweet love-song will nicely do.

O ye the white cock in Samye[①],
Shriek not your early crows this morn;
'Cause I and my love have words to say
To each other yet unsaid in bed.

---

① An ancient village to the south of Lhasa, beyond a mountain range.

—Translator

70

ཆང་འདི་དང་པོས་མ་བཟི། །
ཆང་འདི་གཉིས་པས་མ་བཟི། །
ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པས་ཞུས་པས། །
ཞལ་དཀར་གང་གིས་བཟི་སོང་། །

71

མི་ཚོགས་མང་པོའི་དཀྱིལ་དུ། །
ང་གཉིས་ཡིན་མདོག་མ་གནང་། །
ཁྱེད་ཀྱི་ཐུགས་ལ་ཡོད་ན། །
སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ཕྱོགས་གནང་དང་། །

72

ཁྱོད་ནི་གསེར་ཟངས་སྐུ་རེད། །
ང་ནི་འདག་པའི་ལྷ་རེད། །
ལྷ་ཁང་གཅིག་གི་ནང་དུ། །
ང་གཉིས་མཉམ་དུ་མི་ཡོང་། །

I am not drunk by the barley-beer,
Strongly once-brewed or twice-brewed[①], either,
Yet I'm intoxicated by one cup only,
Toasted to me by the one I love dearly.

Amidst a gathering of many,
Show not our love to any,
If you have me in your heart truly,
Throw me out glances slyly.

You are a dazzling gold image,
And I'm a dusty clay image;
To be enshrined into one temple,
Can ne'er be done let me tell.

---

① Barley beer(always home-made)is the favorite drink in Tibet, brewed of barley; its normal strength is decided by a mixture of three brews. The indication of only the "once-" and the "twice-brewed" in the song here, shows the best strength of the beer.

—Translator

73

སེམས་གཙོང་བྱམས་པས་བཙུག་པའི། །
ལུས་པོའི་མདོག་ལ་གཟིགས་དང་། །
ཤ་སྐམ་པགས་སྐམ་བྱས་པར། །
ཨེམ་རྗེ་བརྒྱ་ཡིས་མི་ཕན། །

74

ཤ་ཚ་ཆེ་བའི་དུས་ལ། །
སྙིང་གཏམ་ཚང་མ་མ་ཤོད། །
ཁ་གཅིག་སྐོམ་པའི་དུས་ལ། །
རྫིང་ཆུ་ཚང་མ་མ་འཐུངས། །
ལས་ལ་འགྱུར་བ་ཡོང་དུས། །
འགྱོད་པ་བྱས་ཀྱང་འཕྱིས་ཡོང་། །

Look at my miserable health!
'Tis lovesick, caused by my Love alone;
Thus to my being skinny to the bone,
E'en a hundred doctors can do me none.

When deeply in love with another,
Say not all your merry words to the other;
When terribly in thirst of water,
Drink not the whole well, O brother,
Lest there be a change to your future,
All will be too late e'en to regret.

《འཇོམ་པའི་ཞྭ་བཤད》ཅེས་པའི་
དེབ་ལས་དྲངས།

(2004ལོར་བསྒྲུར།)

[《འཇོམ་པའི་ཞྭ་བཤད》ཅེས་ནི་《ཧོར་གླིང་གཡུལ་འགྱེད》ལས·········དྲངས། དེའང་གླིང་རྗེ་གེ་སར་རྒྱལ་པོ་བདུད་ཡུལ་དུ་བདུད་ཀླུ་བཙན་རྒྱལ་པོ་འདུལ་བར་ཐེབས་རིང་ཧོར་ནས་གླིང་ལ་དམག་དྲངས་ནས་སེང་ལྕམ་འབྲུག་མོ་བཙན་ཁྲིད་བྱས་སྐབས། གེ་སར་རྒྱལ་པོས་གླིང་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་ཟིན་འཕྲུལ་འཇོམ་པ་རྣམ་གསུམ་དུ་སྤྲུལ་ནས་ཧོར་གུར་དཀར་······རྒྱལ་པོ་འདུལ་བར་ཧོར་དུ་ཐོན། འཇོམ་པ་རྣམ་གསུམ་གྱིས་ཧོར་གྱི་ས་ཆ་ཨ་ཆེན་ཐང་པ་གྲུ་བཞིའི་མཁར་ཡ་ཟི་དཀར་མོ་ཞེས་ནང་འཕྲུལ་གྱིས···འཛུལ་ནས་ཟོ་བྲང་དེའི་བྱུ་རུའི་རབ་གསལ་ནས་གཤམ་དུ་གཟིགས·········བཞིན་པའི་ཧོར་གུར་དཀར་རྒྱལ་པོ་དང་སེང་ལྕམ་འབྲུག་མོའི་སྤྱན་སྔར་འཇོམ་པའི་ཞྭ་བཤད་དུ་གྲགས་པའི་གླུ་འདི་ལྟར་བླངས།]

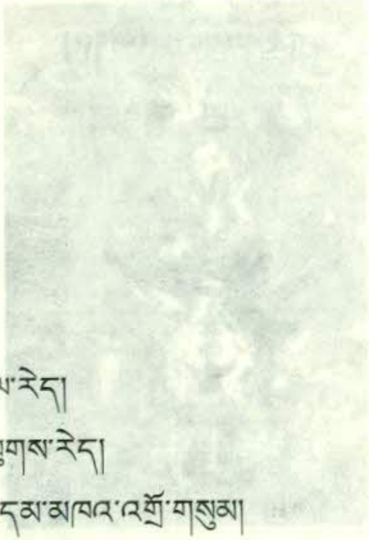

གླུ་ཨ་ལ་ཐ་ལ་ཐ་ལ་རེད།
ཐ་ལ་གླུ་ཡི་ལེན་ལུགས་རེད།
སྐྱབས་བླ་མ་ཡིད་དམ་མཁའ་འགྲོ་གསུམ།
གསོལ་བ་འདེབས་སོ་ཐུགས་རྗེས་ཟུངས།
མཁར་ཐོག་རྒྱལ་པོ་ཨོག་ཚོམ་ཅན།
མཁར་སྣོའི་རྒྱལ་མོ་ཞལ་ཛྲོ་མ།
ཇ་ཞུས་ཆང་ཞུས་ཤ་འདྲེན་གསུམ།
ཨ་འཛོམ་ང་ལ་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིགས།
རྟ་དང་སྒ་དང་གོས་དང་གསུམ།
གོང་མ་ལྷ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིགས།
དེ་ནས་རྒྱལ་མོ་འདྲི་འདོད་ཅན།
ཞྭ་འདི་ལ་བཤད་པ་འདི་འདྲ་ཡོད།
ང་ཨ་འཛོམ་ཚེ་འཛོམ་སྤུན་གསུམ་གྱིས།
མ་སོང་ས་ཆ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

Lu a-la tha-la is a common phrase,
Goes in front of every song in praise.
Let's pay homage to the Lama, *Yidam*①, and *dakini*②,
And receive their blessings as given to many.
The bearded King and the gracious Queen,
Sit graciously in the palace within.
Tea and beer and meat are given us free,
In greetings for the visit of the humble Three.
Horse and saddle and dress are offers to heaven,
In greetings for their help so far given.
Let the Queen listen to the song we'll sing,
Which is *The Praise of the Hat* as we long to bring.
The trio of brothers have been the world over,
Sparing no place unvisited what-so-ever.

① Sanskrit term for "personal guardian god."
② Sanskrit term for "flying goddess."
—Translator

དང་པོ་རྒྱ་གར་ཡུལ་ལ་སོང་།
རྒྱ་གར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེས།
ཨ་འཇོམ་སྤྱན་ལེ་དགའ་ལུགས་ཟེར།
ཞྭ་མོ་མི་གདའ་སྡུག་ལུགས་ཟེར།
དེ་ནས་ཞྭ་ཞིག་དགོས་གདའ་བསམས།
དེ་ནས་ནག་པོ་རྒྱ་ལ་སོང་།
རྒྱ་ནག་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེས།
ཨ་འཇོམ་སྤྱན་ལེ་དགའ་ལུགས་ཟེར།
ཞྭ་མོ་མི་གདའ་སྡུག་ལུགས་ཟེར།
རྒྱ་ནག་སྐད་ཀྱི་ཟེར་ཚུལ་ལ།
མགོ་ཞྭ་མེད་གངས་བྱི་གྲོ་མོ་ཟེར།
རྐང་ལྷམ་མེད་ཆུ་བྱ་ནག་རྗེང་ཟེར།
ལུས་གོས་མེད་སྦལ་པ་རྩིབ་རོང་ཟེར།
དེ་ནས་ཞྭ་ཞིག་དགོས་གདའ་བསམས།
དེ་ནས་སྐྱུ་རྒྱལ་བོད་ལ་སོང་།
སྐྱུ་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེས།
ཨ་འཇོམ་སྤྱན་ལེ་དགའ་ལུགས་ཟེར།
ཞྭ་མོ་མི་གདའ་སྡུག་ལུགས་ཟེར།
དབུ་ནག་བོད་ཀྱི་ཟེར་ཚུལ་ལ།

We travelled first to the *dharma* [1] land of India,
Where the Dharma Raja met us with a cheer,
Yet a head without a hat disappointed him, that
It determined us to look for a hat.

We travelled next to the law land of the Hans,
Where the lawful Emperor met us in thanks,
Happy was he to welcome us with pats,
Yet unhappy was he to see us without hats.
By the Han ways, so he says,
A head without a hat looks like a mouse,
A foot without a shoe looks like a naked kingfisher,
And a body without a dress looks like a skinny frog,
This determined us to look for a hat.

We travelled next to the yak land of Tibet,
Where the Tsanpo [2] met us with pats,
Yet was he disappointed to see us without hats,
By the Tibetan ways, so he says,

① Sanskrit term for "religion"
② King

—Translator

མགོ་ཞྭ་མེད་ལ་ཁའི་གོང་མོ་ཟེར།
རྐང་ལྷམ་མེད་ཕུག་རོན་རྐང་དམར་ཟེར།
ལུས་གོས་མེད་ཆུ་ནང་ཉ་མོ་ཟེར།
དེ་ནས་ཞྭ་ཞིག་དགོས་གདའ་བསམས།

དེ་ནས་རྗེ་བོ་ཞལ་དཀར་དེས།
ཨ་འཇམ་ཞྭ་ཞིག་དགོས་འདུག་གསུངས།
ཞྭ་ཡོད་ན་ཆོས་དང་མཐུན་པས་གསུངས།
རྗེ་སྐུ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དེས།
ཨ་འཇམ་ཞྭ་ཞིག་དགོས་འདུག་གསུངས།
ཞྭ་ཡོད་ན་འདྲེན་སྟོན་ཆེ་བས་གསུངས།

བྱང་སྟོད་ཀླུ་བཙན་རྒྱལ་པོ་དེས།
ཨ་འཇམ་ཞྭ་ཞིག་དགོས་འདུག་གསུངས།
ཞྭ་ཡོད་ན་དགྲ་མགོ་འཐུལ་སོ་ཟེར།
རང་ལ་སྐྱབས་པའི་ཕོ་ལྷ་དེས།
ཨ་འཇམ་ཞྭ་ཞིག་དགོས་འདུག་གསུངས།
ཞྭ་ཡོད་ན་རང་མགོ་ཁེབས་པས་ཟེར།
དེ་ནས་ཞྭ་ཞིག་དགོས་འདུག་བསམས།

A head without a hat is like a mountain thrush,
A foot without a shoe is like a barefooted pigeon,
A body without dress is like the fish in the waters,
This determined us to look for a hat.

We travelled the last to the Buddha image thereat,
Where the Buddha urged us to think of a hat,
A head without a hat is against religious habitat.
A stone image nearby also urged us for a hat,
A head with a hat is bound for a blessing he said.

The warrior King in the north urged us for a hat,
A head with a hat can fight the enemy tit-for-tat.
Our Protector God again urged us for a hat,
A head with a hat is a nice autocrat.
These determined us to look for a hat.

ཨ་འཛོམ་ཚོ་འཛོམ་སྤུན་གསུམ་གྱིས།
ཞྭ་བཟོ་རྒྱུའི་ཟོག་གཅིག་འཚོལ་ལ་སོང་།
དང་པོ་ལྷ་ཡི་ཡུལ་ལ་སོང་།
ལྷ་ཆེན་ཚངས་པ་རྒྱལ་པོ་དེས།
ཨ་འཛོམ་ཕེབས་དང་ཕྱིན་དང་ཟེར།
ཨ་འཛོམ་ཅི་དགོས་གང་དགོས་ཟེར།
ལྷ་ལུག་བལ་ཅན་དགོས་པས་བྱུས།
ཨ་འཛོམ་མཉེས་ན་ཁྲིད་སོང་ཟེར།
སྟེང་ལྷ་ལུག་སྐྱུ་རྩ་ཁྲིད་ནས་འོང་།
དེ་ནས་མ་བསྡད་གཉན་ཡུལ་སོང་།
གཉན་ཆེན་སྐུ་ལྷ་གེར་འཛོ་ཡིས།
ཨ་འཛོམ་ཕེབས་དང་ཕྱིན་དང་ཟེར།
ཨ་འཛོམ་ཅི་དགོས་གང་དགོས་ཟེར།
གཉན་ལུག་བལ་ཅན་དགོས་པས་བྱུས།
ཨ་འཛོམ་མཉེས་ན་ཁྲིད་སོང་ཟེར།
གཉན་ལུག་དམར་རྩ་ཁྲིད་ནས་འོང་།
དེ་ནས་མ་བསྡད་ཀླུ་ཡུལ་སོང་།
ཀླུ་རྒྱལ་གཙུག་ན་ནོར་བུ་དེས།
ཨ་འཛོམ་ཕེབས་དང་ཕྱིན་དང་ཟེར།
ཨ་འཛོམ་ཅི་དགོས་གང་དགོས་ཟེར།

Then we, the trio, travelled once again,
In search of materials for the hat in pain.

We travelled first to the heaven above,
Where god Brahma in his deepest love,
Asked us what is truly in our need.
We needed their sheep, and he agreed.
That's how we are here with this heavenly sheep.

Without any stop we went to the land of humans.
God Kulha Gerzo—the lord of the humans,
Received us in greetings and asked what's in need?
We took their sheep and he gladly agreed.
That's how we are here with this worldly sheep.

Without any stop we went to the underworld,
The Lord of *Nagas*[1]—Lugyal Tsukna Norbu,
Received us in greetings and asked what's in need?

① The beings in the subterranean world.
—Translator

ཀླུ་ལུག་བལ་ཅན་དགོས་པས་བྱས།
ཨ་འཇོམ་མཉེས་ན་ཁྱེད་སོང་ཟེར།
ཀླུ་ལུག་སྟོན་མོ་ཁྱེད་ནས་འོང་།
དེ་ནས་ལྷ་ལུག་སྤུན་གསུམ་དེ།
བཞག་ན་སྙིང་དམར་ཆེ་ལེ་གདའ།
བཙོངས་ན་མི་ལ་བྲིན་ལེ་གདའ།
འོ་མས་ཟ་སྒོ་བུད་ལེ་གདའ།
སྤུ་ཡི་གྲོན་རྒྱུ་འོང་ལེ་གདའ།
སྲིད་པ་ལུག་དང་མཐུན་པས་ན།
མིང་ལ་ལུ་གུ་ལྷ་རྒྱལ་བཏགས།
ཨ་འཇོམ་གསུམ་གྱི་ཚེ་ཐར་བྱས།
ཨོ་རྒྱན་པད་མས་ཧ་སྐྱུད་སྤྲད།
ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་རབ་གནས་བྱས།
སྟེང་ལྷ་ཡི་བུ་མོ་ཡག་སྨན་མཚོ།
ཀླུ་ཡི་བུ་མོ་ན་ག་སྒྲོན།
བར་གྱི་གཉན་བཟའ་དུང་ལྷ་མཚོ།
བུ་མོ་གསུམ་ལ་འཚོ་རུ་བཞག
……

We took their sheep and he gladly agreed.
And that's how we are here with this *Naga* sheep.

The sheep likewise became a trio of brothers,
But what to do with them was our bothers,
Leave them behind? Nay, they'd be killed.
Sell them to others? Nay, they'd be milked,
Or else cut off their fleece for wears;
Yet they are a treasure needless to say,
'Cause their fleece can become dress someday.

We named them "Victorious Lambs", and set them free.
And took vow to Padmasambhava[①] in guarantee,
And took consecration from Buddha in devotee.

We gathered the heavenly girl—Yakmentso,
And the *naga* girl—*Naga* Don,
And earthly girl—Zadung Lhatso,
And let the trio do the sheep grazing.
……

① An Indian sage who did extensive teachings in Buddhism in Tibet in the 9th century.

—Translator

བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་གྱི་ཡིག་སྒྱུར་དཔྱད་གཞི།

སོ་སྡུ་བ།	བྲག་གདོང་བཀྲས་གླིང་དབང་རྡོར།
རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ།	བདེ་སྐྱིད་བཟང་མོ།
མདུན་ཤོག་འཆར་འགོད་པ།	བློ་བཟང་ཆོས་འཕེལ།
པར་གཞི་སྒྲིག་མཁན།	བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྐྱིད།
དཔེ་སྐྲུན་འགྲེམས་སྤེལ་ཚན་པ།	བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། (ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གླིང་སྐོར་བྱང་ལམ་སྒོ་ཨང་20 པ)
པར་འདེབས་ཚན་པ།	ལྷས་གྲོང་ཁྱེར་མིང་ཤིན་པར་འདེབས་ཚད་ཡོད་ཀུང་སི།
དེབ་ཚད།	850 × 1168 1/32
པར་ཤོག	8.875
ཡིག་གྲངས།	ཁྲི་13
པར་གཞི།	2012 ལོའི་ཟླ་10 པར་པར་གཞི་1 བསྒྲིགས།
པར་ཐེངས།	2012 ལོའི་ཟླ་10 པར་པར་ཐེངས་1 བཏབ།
པར་གྲངས།	01–1，500
དཔེ་དེབ་ཨང་རྟགས།	ISBN 978-7-223-03590-3
རིན་གོང་སྒོར།	18.00

པར་གཞི་སྒེར་བདག་ཡིན་པས་འདྲ་བཅོས་པར་འདེབས་མི་ཆོག

话:0891-6826767

责任编辑：德吉桑姆

封面设计：洛桑群培

ISBN 978-7-223-03590-

9 787223 035903

定价:18.00元